

LATVIJAS REPUBLIKAS MINISTRU KABINETS

Rīgā

09.07.2008. Nr.90/TA-977(2007)

Saeimas Prezidijam

Nosūtām izskatīšanai Ministru kabineta sēdē atbalstīto likumprojektu "Augstākās izglītības likums". Likumprojektu izstrādāja Izglītības un zinātnes ministrija (atbildīgā amatpersona – Strads 67047853, Maris.Strads@izm.gov.lv).

- Pielikumā:
1. [Likumprojekts](#) uz 58 lp.
 2. [Likumprojekta anotācija](#) uz 18 lp.
 3. Ministru kabineta 2008.gada 17.jūnija sēdes protokola Nr.42 30.§ izraksts uz 2 lp.
 4. Diskete.

Ministru prezidents

I.Godmanis

Stafecka 67082931

Augstākās izglītības likums

I nodaļa Vispārīgie noteikumi

1.pants. Likumā lietotie termini

Likumā ir lietoti šādi termini:

1) **akadēmiskais gads** – 40 nedēļas ilgs studiju posms, kas ir dalīts divos semestros (rudens un pavasara). Akadēmiskajā gadā ietilpst arī līdz 8 nedēļām ilgs vasaras semestris, ja augstākās izglītības institūcija ir tādu paredzējusi. Tādā gadījumā akadēmiskā gada ilgums ir līdz 48 nedēļām;

2) **akadēmiskais darbs** – augstākās izglītības institūcijas akadēmiskā personāla studiju darbs (nodarbību vadīšana, pārbaudes darbu labošana, noslēguma darbu vadīšana, recenzēšana un vērtēšana, konsultāciju nodrošināšana utt.) un ar to saistītā zinātniskā darbība vai mākslinieciskā jaunrade;

3) **augstākā izglītība** — izglītības pakāpe pēc vidējās izglītības pakāpes un process, kurā studējošais izvēlētajā jomā sasniedz intelektuālā brieduma pakāpi, kas nodrošina spēju neatkarīgi domāt, apzināties zināšanu ierobežoto raksturu un iegūst prasmi lietot zināšanas praktiskajā darbībā atbilstoši kvalifikāciju ietvarstruktūrā noteiktajām zināšanām, prasmēm un kompetencēm un ko apliecina piešķirtais grāds;

4) **augstākās izglītības institūcija** – noteiktā kārtībā dibināta un reģistrēta universitāte, akadēmija, augstskola vai koledža neatkarīgi no tās juridiskā statusa;

5) **augstākās izglītības institūcijas akreditācija** — augstākās izglītības institūcijas valstiska atzīšana, pamatojoties uz darbības un resursu kvalitātes neatkarīgu novērtējumu;

6) **augstākās izglītības institūcijas filiāle** — akreditētas augstākās izglītības institūcijas izveidota struktūrvienība, kurai ir organizatoriska patstāvība, kura ir teritoriāli atdalīta no augstākās izglītības institūcijas atrašanās vietas (atrodas citā valstī vai citā apdzīvotā vietā) un kuras pamatuzdevums ir īstenot attiecīgās augstākās izglītības institūcijas augstākās izglītības programmas;

7) **augstākās izglītības institūcijas pārstāvniecība** — augstākās izglītības institūcijas izveidota struktūrvienība, kura ir teritoriāli atdalīta no augstākās izglītības institūcijas atrašanās vietas (atrodas citā valstī vai citā apdzīvotā vietā) un kura veic tikai augstākās izglītības institūcijas reklamēšanu, informācijas par studiju procesu un studiju materiālu izplatīšanu, dokumentācijas pārsūtīšanu uz attiecīgo augstākās izglītības institūciju un saņemšanu no tās;

8) **augstākās izglītības kvalifikācija** – grāds vai īsā cikla augstākās izglītības kvalifikācija, ko piešķir un ar diplomu apliecina augstākās izglītības institūcija pēc augstākās izglītības programmas sekmīgas apguves;

9) **augstākās izglītības kvalifikāciju ietvarstruktūra** – valstī iegūstamo augstākās izglītības kvalifikāciju vienots raksturojums, norādot to līmeni, studiju rezultātus un iegūšanai nepieciešamo studiju darba apjomu, ļaujot valsts mērogā un starptautiski izprast, kādā veidā dažādās augstākās izglītības kvalifikācijas ir savstarpēji saistītas, seko cita citai, un ir salīdzināmas ar citu valstu augstākās izglītības kvalifikācijām.

10) **augstākās izglītības programma** – studiju organizācijas forma ar noteiktām prasībām, kuru sekmīga izpilde ļauj studējošajam iegūt noteiktu augstākās izglītības kvalifikāciju;

11) **augstākās izglītības programmas akreditācija** – augstākās izglītības programmas valstiskā atzīšana, pamatojoties uz augstākās izglītības programmas īstenošanas un resursu kvalitātes pārbaudi;

12) **augstākās izglītības programmas licencēšana** — tiesību piešķiršana augstākās izglītības institūcijai īstenot noteiktu augstākās izglītības programmu;

13) **eksmatrikulācija** – personas izslēgšana no augstākās izglītības institūcijā studējošo saraksta (matrikulas);

14) **franšize** – darījums, ar kuru viena valsts atzīta augstākās izglītības institūcija (tai skaitā, ārvalstu) nodod citai valsts atzītai augstākās izglītības institūcijai tiesības īstenot tās valsts atzītu augstākās izglītības programmu vai tās daļu.

15) **imatrikulācija** – personas ierakstīšana augstākās izglītības institūcijas studējošo sarakstā (matrikulā);

16) **īpašnieks** – privātpersonas dibinātas augstākās izglītības institūcijas dalībnieku sapulce (ja augstākās izglītības institūcija ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību) vai akcionāru sapulce (ja augstākās izglītības institūcija ir akciju sabiedrība), bet, ja augstākās izglītības institūcijai ir cits juridiskais statuss, – valde vai cita attiecīgā pārvaldes institūcija saskaņā ar minētās institūcijas dibināšanas dokumentiem;

17) **īsā cikla augstākās izglītības kvalifikācija** – augstākās izglītības kvalifikācija, kas iegūta augstākās izglītības institūcijā pēc 2–3 gadu ilgas (pilna laika studijās) augstākās izglītības programmas apgūšanas;

18) **kontaktlaiks** — akadēmiskā personāla un studējošo komunikācija, kas tiek īstenota augstākās izglītības programmas mērķu un uzdevumu sasniegšanai atbilstoši augstākās izglītības programmas plānam;

19) **kredītpunkts** – Eiropas kredītpunktu pārneses un uzkrāšanas sistēmas (ECTS) vienība studējošā darba uzskaitē, kas ir vērsta uz augstākās izglītības programmas studiju rezultātu sasniegšanu;

20) **mūžizglītība** – izglītības process cilvēka dzīves garumā, kas balstās uz mainīgām vajadzībām iegūt zināšanas, prasmes un pieredzi, kā arī paver iespējas sabiedrības locekļiem izglītoties visas dzīves garumā, paaugstinot vai mainot savu kvalifikāciju atbilstoši darba tirgus prasībām un savām interesēm un

vajadzībām. Tā apvieno neformālo mācīšanos ar formālo izglītību, attīsta iedzimtas spējas līdztekus jaunām kompetencēm.

21) **nepilna laika studijas** — studiju veids, kam atbilst mazāk nekā 60 kredītpunkti, bet vismaz pieci kredītpunkti divu semestru un mazāk nekā 72 kredītpunkti, bet vismaz pieci kredītpunkti trīs semestru ilgā akadēmiskajā gadā;

22) **nodarbināmība** – personas spējas pēc augstākās izglītības kvalifikācijas iegūšanas sekmīgi uzsākt, saglabāt un attīstīt darba attiecības, saimniecisko vai radošo darbību;

23) **pilna laika studijas** — studiju veids, kam atbilst 60 kredītpunkti jeb 1600 studējošā darba stundas divu semestru un 72 kredītpunkti jeb 1920 studējošā darba stundas trīs semestru ilgā akadēmiskajā gadā;

24) **promocija** — doktora grāda piešķiršana;

25) **studiju cikls** – augstākās izglītības posms, kam, studijas uzsākot, ir kopējas prasības pret iepriekšējās izglītības līmeni, kas ietver pilnu augstākās izglītības programmu un noslēdzas ar bakalaura, maģistra vai doktora grāda piešķiršanu;

26) **studiju kurss** – studiju priekšmeta vai tā daļas noteiktā līmenī, apjomā un laikā īpaši organizēts izklāsts, kuram ir definēti studiju rezultāti;

27) **studiju modulis** – augstākās izglītības programmas sastāvdaļa, kurai ir kopīgs mērķis un sasniedzami studiju rezultāti, kas nodrošina noteiktas kompetences;

28) **studiju posms** – jebkura augstākās izglītības programmas sastāvdaļa, kas ir novērtēta un dokumentēta un ietver zināšanu un prasmju apguvi, bet nav pilna augstākās izglītības programma;

29) **studiju priekšmets** – didaktiski izstrādāta un pamatota, augstākās izglītības programmai atbilstoša zināšanu, prasmju un attieksmju sistēma, kas atbilst konkrētai zinātnes nozarei vai apakšnozarei;

30) **studiju rezultāti** – augstākās izglītības programmas, studiju moduļa vai kursa noslēgumā iegūstamais, ar kompetenci raksturojamais zināšanu, prasmju un attieksmju kopums;

31) **tālākizglītība** – iepriekš iegūtās izglītības turpināšana un papildināšana atbilstoši darba tirgus prasībām un personības pilnveidošanas interesēm;

32) **tālmācība** – izglītības ieguves forma, kuru raksturo pašizglītībai piemērotā veidā īpaši strukturēti mācību materiāli, individuāls mācīšanās temps, īpaši organizēts pašizglītībai piemērots izglītības sasniegumu novērtējums, kā arī dažādu tehnisko un elektronisko saziņas līdzekļu izmantošana.

2.pants. Likuma mērķi

Šā likuma mērķi ir:

1) sekmēt zināšanu sabiedrības un uz zināšanām balstītas ekonomikas veidošanos Latvijā;

2) stiprināt augstākās izglītības institūciju autonomiju un atbildību par darba rezultātiem;

- 3) nostiprināt augstākās izglītības un zinātnes vienotību;
- 4) nodrošināt vienotu darbības tiesisko satvaru visām augstākās izglītības institūcijām;
- 5) garantēt sabiedrībai patiesu un savlaicīgu informāciju par augstāko izglītību;
- 6) nodrošināt valsts augstākās izglītības politikas īstenošanu Eiropas kopīgo augstākās izglītības politikas nostādņu kontekstā;
- 7) veicināt valsts un augstākās izglītības institūciju sadarbību.

3.pants. Likuma darbības joma

- (1) Likums attiecas uz visām Latvijas Republikā esošajām augstākās izglītības institūcijām. Likums regulē šo institūciju darbības tiesisko pamatu, nosaka un aizsargā augstākās izglītības institūciju autonomiju.
- (2) Likums reglamentē akadēmiskā darba pamatprincipus un nosaka augstākajā izglītībā iesaistīto institūciju statusu, kompetenci un atbildību.
- (3) Likums reglamentē augstākās izglītības institūciju un valsts institūciju sadarbību.

4.pants. Akadēmiskā brīvība

- (1) Augstākajā izglītībā tiek nodrošināta studiju un akadēmiskā darba, brīvība, ja šī brīvība nav pretrunā ar citu personu tiesībām, universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmi vai koledžas nolikumu un citiem normatīvajiem aktiem.
- (2) Akadēmiskā brīvība studijās izpaužas studējošo tiesībās:
 - 1) izvēlēties augstākās izglītības institūciju un augstākās izglītības programmu;
 - 2) piedalīties sava izglītības procesa veidošanā, izvēloties studiju kursus un moduļus atbilstoši savām interesēm un spējām;
 - 3) studiju laikā mainīt augstākās izglītības programmu, tās īstenošanas veidu vai vietu, t.sk., izvēloties citas augstākās izglītības institūcijas piedāvātās augstākās izglītības programmas;
 - 4) augstākās izglītības institūcijas noteiktā kārtībā piedalīties studijās citās augstākās izglītības institūcijās;
 - 5) piedalīties studiju kvalitātes vērtēšanā;
 - 6) veikt zinātnisko darbību un nodarboties ar māksliniecisko jaunradi.
- (3) Akadēmiskā brīvība akadēmiskajā darbā izpaužas akadēmiskā personāla tiesībās:
 - 1) izvēlēties zinātniskās darbības un mākslinieciskās jaunrades darbības tematiku un virzienu;
 - 2) izvēlēties akadēmiskā darba metodes;
 - 3) brīvi izteikt savu viedokli, ja šī brīvība nav pretrunā ar citu personu tiesībām;
 - 4) augstākās izglītības institūcijas noteiktā kārtībā piedalīties citu augstākās izglītības institūciju akadēmiskajā darbā;

5) piedalīties studiju kvalitātes vērtēšanā.

(4) Augstākās izglītības institūcijas administrācijai ir pienākums garantēt un respektēt šajā pantā paredzētās studējošo un akadēmiskā personāla tiesības.

5.pants. Tiesības studēt augstākās izglītības institūcijā

(1) Tiesības studēt augstākās izglītības institūcijā ir katram Latvijas pilsonim un personai, kurai ir Latvijas Republikas izdota nepilsoņa pase, kā arī ārzemniekam. Lai studētu augstākās izglītības institūcijās, nepieciešama Latvijā atzīta un dokumentāli apliecināta augstākās izglītības programmas prasībām atbilstoša iepriekšējā izglītība.

(2) Tiesības studēt un saņemt augstākās izglītības institūciju pakalpojumus Latvijas Republikā ir vienādas Latvijas un citu Eiropas Savienības valstu pilsoņiem, viņu ģimenes locekļiem, personām, kurām piešķirts Eiropas Kopienas pastāvīgā iedzīvotāja statuss un viņu ģimenes locekļiem, kā arī to valstu pilsoņiem, kuriem saskaņā ar Saeimas apstiprinātajiem starptautiskajiem līgumiem ir noteiktas vienādas tiesības ar Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņiem.

6.pants. Augstākās izglītības ieguves valoda

(1) Visās augstākās izglītības institūcijās un to filiālēs, kuras darbojas Latvijas Republikas teritorijā, lietvedībā un ar augstākās izglītības programmu īstenošanu saistītajos dokumentos tiek lietota valsts valoda.

(2) Valsts dibinātajās augstākās izglītības institūcijās, kā arī privātpersonu dibinātajās augstākās izglītības institūcijās, kuras saņem valsts budžeta finansējumu, augstākās izglītības programmas īsteno valsts valodā. Valsts dibinātajās augstākās izglītības institūcijās, kā arī privātpersonu dibinātajās augstākās izglītības institūcijās, kuras saņem valsts budžeta finansējumu, augstākās izglītības programmu īstenošana citās valodās iespējama tad, ja īsteno augstākās izglītības programmas:

1) kuru īstenošana svešvalodā ir nepieciešama augstākās izglītības programmas mērķa sasniegšanai – valodu un kultūru augstākās izglītības programmas, tai skaitā valodas skolotāju augstākās izglītības programmas;

2) kādā no Eiropas Savienības oficiālajām valodām Eiropas Savienības programmu un starptautiskajos līgumos paredzētās sadarbības ietvaros;

3) kādā no Eiropas Savienības oficiālajām valodām, pamatojoties uz līgumu par kopīgo augstākās izglītības programmu vai franšīzi ar ārvalsts augstākās izglītības institūciju;

4) kuras ir izstrādātas īstenošanai ārvalstīs vai ārzemniekiem un kuras īsteno kādā no Eiropas Savienības oficiālajām valodām.

(3) Augstākās izglītības programmas, kura tiek īstenota valsts valodā, atsevišķas daļas augstākās izglītības institūcijas noteiktajā kārtībā var īstenot kādā no Eiropas Savienības oficiālajām valodām, ja tās īsteno vieslektori, viesdocenti, viesprofesori no ārvalstīm.

(4) Ja studējošais, kas ir imatrikulēts kādā no Latvijas augstākās izglītības institūcijām, daļu no studijām attiecīgajā augstākās izglītības programmā īsteno ārvalstīs, tad maģistra darbu vai promocijas darbu viņš var iesniegt aizstāvēšanai attiecīgajā Latvijas augstākās izglītības institūcijā vienā no Eiropas Savienības oficiālajām valodām, pievienojot maģistra darba vai promocijas darba kopsavilkumu valsts valodā.

II nodaļa

Augstākās izglītības sistēmas pārvalde

7.pants. Izglītības un zinātnes ministrija

Izglītības un zinātnes ministrija ir vadošā valsts pārvaldes iestāde izglītības un zinātnes nozarē, kas veido augstākās izglītības un zinātnes politiku, nodrošina likumu un citu ārējo normatīvo aktu sagatavošanu augstākās izglītības un zinātnes jomā. Izglītības un zinātnes ministrijas funkcijas, uzdevumus un kompetenci augstākās izglītības un zinātnes jomā nosaka Izglītības un zinātnes ministrijas nolikums.

8.pants. Augstākās izglītības padome

(1) Augstākās izglītības padome ir koleģiāla institūcija, kas ir atvasināta publiskā persona, kas darbojas izglītības un zinātnes ministra pārraudzībā un kas izstrādā priekšlikumus un pieņem lēmumus augstākās izglītības jomā.

(2) Augstākās izglītības padomi 10 locekļu sastāvā pēc izglītības un zinātnes ministra ierosinājuma apstiprina Ministru kabinets. Augstākās izglītības padomes sastāvā ir pa vienam deleģētam pārstāvim no Latvijas Zinātņu akadēmijas, Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības, Latvijas Koledžu asociācijas, Latvijas Studentu apvienības, trīs Rektoru padomes deleģēti universitāšu, akadēmiju un augstskolu pārstāvji (pa vienam pārstāvim no universitātēm, akadēmijām un augstskolām), privātpersonu dibināto universitāšu, akadēmiju, augstskolu un koledžu pārstāvis, kā arī divi pārstāvji no Latvijas Darba devēju konfederācijas.

(3) Augstākās izglītības padomes locekļu pilnvaru laiks ir četri gadi. Latvijas Studentu apvienības pārstāvja pilnvaru laiks ir divi gadi. Ne vēlāk kā vienu mēnesi pirms Augstākās izglītības padomes locekļu pilnvaru beigām izglītības un zinātnes ministrs iesniedz Ministru kabinetam apstiprināšanai Augstākās izglītības padomes locekļu kandidatūras.

(4) Augstākās izglītības padome:

- 1) apzina sabiedrības intereses un vajadzības augstākajā izglītībā;
- 2) nodrošina augstākās izglītības programmu licencēšanu;
- 3) lemj par augstākās izglītības institūciju un programmu akreditāciju;
- 4) lemj par augstākās izglītības institūciju un programmu ārpuskārtas akreditāciju;

5) organizē ceturtnā un piektā kvalifikācijas līmeņa profesiju standartu izstrādi Ministru kabineta noteiktajā kārtībā;

6) izstrādā priekšlikumus izglītības un zinātnes ministram augstākās izglītības ilgtermiņa attīstībai;

7) izstrādā priekšlikumus prognozēm par valsts attīstībai nepieciešamo studējošo un absolventu skaitu;

8) izstrādā priekšlikumus par normatīvajiem aktiem augstākajā izglītībā;

9) izstrādā priekšlikumus par augstākās izglītības kvalitātes pilnveidošanu;

10) izstrādā priekšlikumus izglītības un zinātnes ministram par valsts budžeta augstākās izglītības finansējumu un sniedz izglītības un zinātnes ministram atzinumu par valsts budžeta pieprasījumiem augstākajai izglītībai;

11) uztur sakarus ar citu valstu institūcijām, kas risina augstākās izglītības jautājumus;

12) organizē un vada Augstākās izglītības programmu datubāzes darbību, kurā par katru augstākās izglītības programmu iekļauj ziņas par šīs augstākās izglītības programmas nosaukumu, to īstenojošās augstākās izglītības institūcijas nosaukumu un reģistrācijas numuru Izglītības iestāžu reģistrā, piešķiramo augstākās izglītības kvalifikāciju, studiju ilgumu, studiju veidu, augstākās izglītības programmas akreditācijas datumu un termiņu, augstākās izglītības programmas licencēšanas datumu, augstākās izglītības programmas kodu un citas ziņas par šo augstākās izglītības programmu, un publisko to internetā.

(5) Augstākās izglītības padomes darbu reglamentē Augstākās izglītības padomes nolikums. Augstākās izglītības padomes nolikumu apstiprina Ministru kabinets.

9.pants. Rektoru padome

(1) Sadarbības koordinēšanai universitātes, akadēmijas un augstskolas izveido koleģiālu, konsultatīvu pārstāvniecības institūciju – Rektoru padomi, kurā ietilpst visu valstī akreditēto universitāšu, akadēmiju un augstskolu rektori.

(2) Rektoru padome:

1) pārstāv universitāšu, akadēmiju un augstskolu kopējās intereses valsts un pašvaldību institūcijās;

2) sniedz priekšlikumus izglītības un zinātnes ministram par augstākās izglītības un zinātnes attīstību;

3) veicina kopīgu augstākās izglītības programmu izveidošanu, akadēmiskā personāla un materiālās bāzes izmantošanu;

4) sniedz savus priekšlikumus un atzinumus Izglītības un zinātnes ministrijai un citām valsts institūcijām par normatīvajiem aktiem un to projektiem augstākās izglītības un zinātnes jomā;

5) iesaka ekspertus universitāšu, akadēmiju un augstskolu, kā arī augstākās izglītības programmu akreditācijai;

6) sniedz priekšlikumus Izglītības un zinātnes ministrijai un citām valsts institūcijām par valsts budžeta līdzekļu sadali universitātēm, akadēmijām un augstskolām;

7) sekmē Latvijas universitāšu, akadēmiju un augstskolu iekļaušanos Eiropas augstākās izglītības telpā un sniedz priekšlikumus par tās turpmāko attīstību;

8) reprezentē Latvijas Republikas universitātes, akadēmijas un augstskolas ārvalstīs;

9) savas kompetences ietvaros risina citus ar universitāšu, akadēmiju un augstskolu darbību saistītus jautājumus.

(3) Rektoru padomes darbu reglamentē Ministru kabineta apstiprināts nolikums.

10.pants. Augstākās izglītības institūciju un programmu kvalitātes novērtēšanas organizēšana

(1) Izglītības un zinātnes ministrija var slēgt deleģēšanas vai līdzdarbības līgumu ar privātpersonu vai citu publisku personu par augstākās izglītības institūciju un programmu kvalitātes novērtēšanas organizēšanu, ja attiecīgā privātpersona vai cita publiska persona minēto uzdevumu var veikt efektīvāk.

(2) Augstākās izglītības padome ne retāk kā reizi sešos gados organizē šās privātpersonas vai publiskas personas ārēju starptautisku novērtēšanu jautājumos, kas saistīti ar augstākās izglītības institūciju un programmu kvalitātes novērtēšanas organizēšanu.

11.pants. Citās valstīs izsniegtu izglītības dokumentu un grādus apliecināšanu un izvērtēšanu

Izglītības un zinātnes ministrija var slēgt deleģēšanas līgumu ar privātpersonu vai citu publisku personu par citās valstīs izsniegtu izglītības dokumentu un grādus apliecināšanu un izvērtēšanu, kā arī par citu ar izglītības dokumentu atzīšanu un starptautisko informācijas apmaiņu saistītu uzdevumu veikšanu (turpmāk – izglītības dokumentu izvērtēšanas institūcija), ja attiecīgā privātpersona vai cita publiska persona minēto uzdevumu var veikt efektīvāk.

12.pants. Studiju fonds

Studiju fonds ir Izglītības un zinātnes ministrijas pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas nodrošina studiju un studējošo kreditēšanas sistēmas darbību un attīstību.

13.pants. Latvijas Koledžu asociācija

(1) Latvijas Koledžu asociācija ir biedrība, kas apvieno koledžas, kuras pārstāv koledžu direktori.

(2) Latvijas Koledžu asociācija:

1) rūpējas par augstākās izglītības programmu pilnveidošanu koledžās;

2) izstrādā priekšlikumus koledžu attīstības stratēģijai;

3) veicina sadarbību starp Latvijas un citu valstu augstākās izglītības institūcijām;

4) pārstāv koledžu intereses attiecībās ar valsts, pašvaldību un ārvalstu institūcijām;

5) iesaka ekspertus koledžu un atbilstošo programmu akreditācijai;

6) informē sabiedrību par koledžām un studiju iespējām tajās.

14.pants. Latvijas Studentu apvienība

(1) Studējošo pārstāvībai un viedokļa paušanai augstākās izglītības institūciju studējošo pašpārvaldes veido biedrību – Latvijas Studentu apvienība. Latvijas Studentu apvienība ir studējošo pašpārvalžu koleģiāla apvienība, kurā ietilpst visu akreditēto augstākās izglītības institūciju studējošo pašpārvalžu pārstāvji.

(2) Latvijas Studentu apvienība:

1) sniedz atzinumus Izglītības un zinātnes ministrijai un citām valsts institūcijām par normatīvo aktu projektiem, kas skar studējošo intereses;

2) izvirza studējošo pārstāvjus normatīvajos aktos noteiktajās institūcijās;

3) nodrošina Latvijas studējošo pašpārvalžu pārstāvību ārvalstīs;

4) savas kompetences ietvaros risina citus ar studējošo interešu pārstāvību saistītus jautājumus.

(3) Latvijas Studentu apvienībai ir tiesības saņemt informāciju no valsts un pašvaldību institūcijām un piedalīties darbā, kas skar studijas, studējošo tiesības vai intereses.

15. pants. Augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanas sistēma

(1) Augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanas sistēmas mērķis ir kvalitatīvas augstākās izglītības nodrošināšana valstī, absolventu nodarbināmības veicināšana, augstākās izglītības institūciju un augstākās izglītības programmu ilgtspējas un to nepārtrauktas pilnveides iedibināšana, kā arī Latvijas augstākās izglītības kvalifikāciju atzīšana Eiropas Augstākās izglītības telpā un plašāk pasaulē.

(2) Augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanas sastāvdaļas ir:

1) augstākās izglītības institūcijas iekšējā kvalitātes nodrošināšanas sistēma;

2) augstākās izglītības institūcijas ārējā kvalitātes novērtēšana.

(3) Augstākās izglītības institūcijas ārējā kvalitātes vērtēšana balstās uz augstākās izglītības institūcijas iekšējās kvalitātes sistēmas rezultātiem un tās rezultātā notiek augstākās izglītības institūciju un augstākās izglītības programmu licencēšana un akreditācija, kā arī augstākās izglītības sistēmas kvalitātes analīze.

16.pants Augstākās izglītības institūcijas iekšējā kvalitātes nodrošināšanas sistēma

Katra augstākās izglītības institūcija savas autonomijas ietvaros, veidojot savu iekšējo kvalitātes nodrošināšanas sistēmu:

1) iedibina politiku un procedūras augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanai;

2) izveido mehānismus savu augstākās izglītības programmu veidošanai, iekšējai apstiprināšanai, to darbības uzraudzīšanai un periodiskai pārbaudei;

3) izveido un publisko tādas studējošo sekmju vērtēšanas kritērijus, nosacījumus un procedūras, kuri ļauj pārliecināties par paredzēto studiju rezultātu apguvi;

4) izveido iekšējo kārtību un mehānismus akadēmiskā personāla kvalifikācijas un tā darba kvalitātes nodrošināšanai;

5) nodrošina nepieciešamos palīglīdzekļus un atbalsta sistēmas;

6) nodrošina informācijas vākšanu un analīzi par studējošo sekmēm, absolventu nodarbinātību, studējošo apmierinātību ar augstākās izglītības programmu, akadēmiskā personāla darba efektivitāti, pieejamajiem studiju līdzekļiem un to izmaksām, augstākās izglītības institūcijas darbības būtiskiem rādītājiem.

17.pants. Augstākās izglītības programmu licencēšana

Lai uzsāktu augstākās izglītības programmas īstenošanu, augstākās izglītības institūcijai ir jāsaņem licence. Augstākās izglītības programmas licencēšanas procesu, iesniedzamos dokumentus un lēmumu pieņemšanas kārtību par licences izsniegšanu augstākās izglītības programmai, licences izsniegšanas atlikšanu, atteikumu izsniegt licenci vai licences anulēšanu nosaka Ministru kabinets.

18.pants. Augstākās izglītības institūciju akreditācija

(1) Augstākās izglītības diplomus drīkst izsniegt tikai akreditētas augstākās izglītības institūcijas par akreditētu augstākās izglītības programmu apguvi.

(2) Augstākās izglītības institūcijas akreditācijas un atkārtotas augstākās izglītības institūcijas akreditācijas procesu, lēmuma par augstākās izglītības institūcijas akreditāciju, augstākās izglītības institūcijas akreditācijas anulēšanu vai augstākās izglītības institūcijas akreditācijas atteikumu pieņemšanas nosacījumus un kārtību nosaka Ministru kabinets.

(3) Augstākās izglītības institūcijas filiāli akreditē kopā ar augstākās izglītības institūciju vai arī atsevišķi, ja filiāle tiek dibināta pēc augstākās izglītības institūcijas akreditācijas.

(4) Ja tiek pieņemts lēmums par augstākās izglītības institūcijas akreditācijas atteikumu, augstākās izglītības institūcija ar Izglītības un zinātnes ministriju saskaņo pasākumu plānu konstatēto trūkumu novēršanai. Plāna darbības periods nav ilgāks par sešiem mēnešiem. Ja trūkumi netiek novērsti, izglītības un zinātnes ministrs ierosina jautājumu par augstākās izglītības institūcijas vadības maiņu, institūcijas reorganizāciju vai likvidāciju un izslēgšanu no augstākās izglītības institūciju reģistra. Par reorganizējamās vai

likvidējamās augstākās izglītības institūcijas augstākās izglītības programmu turpmāko īstenošanu lemj dibinātājs.

(5) Līdz augstākās izglītības institūcijas reorganizācijas vai likvidācijas procesa noslēgumam un izslēgšanai no Augstākās izglītības institūciju reģistra institūcijai ir tiesības turpināt licencēto un akreditēto augstākās izglītības programmu īstenošanu un diplomu izsniegšanu akreditēto augstākās izglītības programmu absolventiem.

(6) Lēmumu par augstākās izglītības institūcijas akreditāciju Augstākās izglītības padome pieņem sešu mēnešu laikā no augstākās izglītības institūcijas iesnieguma saņemšanas brīža.

(7) Augstākās izglītības institūciju atkārtota akreditācija notiek ik pēc sešiem gadiem. Ja konstatē nepilnības augstākās izglītības institūcijas darbībā, to akreditē uz trim gadiem. Likuma 26.panta sestajā daļā minētajā gadījumā augstākās izglītības institūciju akreditē uz vienu gadu.

19.pants. Augstākās izglītības programmu akreditācija

(1) Augstākās izglītības programmu akreditācijas norisi, lēmuma par augstākās izglītības programmas akreditāciju, augstākās izglītības programmas akreditācijas anulēšanu vai augstākās izglītības programmas akreditācijas atteikumu, kā arī par izmaiņu veikšanu augstākās izglītības programmas akreditācijas lapā pieņemšanas nosacījumus un kārtību nosaka Ministru kabinets. Augstākās izglītības programmas akreditē ik pēc sešiem gadiem. Ja konstatē nepilnības augstākās izglītības institūcijas darbībā vai augstākās izglītības programmas īstenošanā, augstākās izglītības programmu akreditē uz trim gadiem.

(2) Lēmumu par augstākās izglītības programmas akreditāciju Augstākās izglītības padome pieņem sešu mēnešu laikā no augstākās izglītības institūcijas iesnieguma saņemšanas brīža. Akreditētai augstākās izglītības programmai licences derīguma termiņš ir vienāds ar augstākās izglītības programmas akreditācijas termiņu.

20.pants. Normatīvo aktu izpildes pārraudzība augstākās izglītības institūcijās

Šā likuma un citu izglītību regulējošo normatīvo aktu izpildes pārraudzību augstākās izglītības institūcijās veic Izglītības un zinātnes ministrija, attiecīgās nozares ministrija un Izglītības valsts inspekcija saskaņā ar Izglītības likumu, šo likumu, savu nolikumu un citiem izglītību regulējošiem normatīvajiem aktiem.

21.pants. Pārskats par augstākās izglītības institūcijas darbību

(1) Augstākās izglītības institūciju, valsts un pašvaldību institūciju un sabiedrības sadarbības veicināšanai augstākās izglītības institūcija ik gadu sagatavo pārskatu par savu darbību pārskata gadā (gadagrāmatu), kas kā atsevišķs izdevums publicējams internetā augstākās izglītības institūcijas mājas lapā, kā arī glabājams augstākās izglītības institūcijas bibliotēkā. Pārskatā ir

iekļaujama arī informācija par augstākās izglītības kvalifikāciju ieguvēju nodarbinātību (nodarbināto personu īpatsvars, darba meklētāju īpatsvars un cita informācija pēc augstākās izglītības institūcijas ieskatiem). Augstākās izglītības institūcijai ir tiesības pieprasīt un saņemt no atbildīgajām valsts institūcijām pārskata sagatavošanai nepieciešamo informāciju.

(2) Augstākās izglītības institūcija Ministru kabineta noteiktajā kārtībā un termiņā iesniedz Izglītības un zinātnes ministrijai šādu informāciju par savu darbību:

- 1) augstākās izglītības institūcijas struktūra;
- 2) studējošo un pārējā augstākās izglītības institūcijas personāla skaits un sastāvs;
- 3) studiju iespējas un uzņemto studējošo skaits un sastāvs;
- 4) augstākās izglītības programmu un studiju moduļu piedāvājums;
- 5) ar augstākās izglītības institūcijas darbību saistītie valsts budžeta un citi līdzekļi un to izlietojums;
- 6) augstākās izglītības institūcijas starptautiskā sadarbība.

22.pants. Augstākās izglītības institūciju reģistrs

(1) Augstākās izglītības institūciju reģistrs ir Izglītības iestāžu reģistra daļa, kurā ieraksta ziņas par augstākās izglītības institūcijām, to filiālēm un pārstāvniecībām.

(2) Augstākās izglītības institūciju reģistra darbības noteikumus izdod Ministru kabinets, nosakot:

- 1) Augstākās izglītības institūciju reģistrā ierakstāmās ziņas;
 - 2) kārtību, kādā iekļauj un aktualizē Augstākās izglītības institūciju reģistra ziņas;
 - 3) Augstākās izglītības institūciju reģistra ziņu izmantošanas kārtību;
 - 4) Augstākās izglītības institūciju reģistrācijai iesniedzamos dokumentus;
 - 5) lēmumu par ierakstīšanu Augstākās izglītības institūciju reģistrā vai tās atlikšanu, augstākās izglītības institūcijas reģistrācijas atteikšanu un izslēgšanu no Augstākās izglītības institūciju reģistra pieņemšanas nosacījumus un kārtību;
 - 6) šā panta otrās daļas 5.punktā minēto lēmumu apstrīdēšanas un pārsūdzēšanas kārtību;
 - 7) augstākās izglītības institūciju reģistrācijas apliecību saturu;
 - 8) augstākās izglītības institūciju reģistrācijas apliecību izdošanas kārtību.
- (3) Augstākās izglītības institūciju reģistrs tiek publiskots internetā.

23.pants. Akadēmiskā personāla reģistrs

(1) Akadēmiskā personāla reģistrā ieraksta ziņas par personām, kuras ieņem akadēmiskos amatus augstākās izglītības institūcijās.

(2) Akadēmiskā personāla reģistrā par personu ieraksta šādas ziņas:

- 1) personas vārdu un uzvārdu;
- 2) personas kodu;
- 3) akadēmiskā amata nosaukumu, kuru persona ieņem;

4) augstākās izglītības institūcijas nosaukumu un reģistrācijas numuru Izglītības iestāžu reģistrā, kurā šī persona ieņem akadēmisko amatu;

5) akadēmiskā amata pildīšanas sākuma un beigu termiņu attiecīgajā augstākās izglītības institūcijā.

(3) Ziņas Izglītības un zinātnes ministrijai par savu akadēmisko personālu iesniedz augstākās izglītības institūcijas. Rektors vai koledžas direktors atbild par šo ziņu precizitāti un atbilstību īstenībai.

(4) Atjaunotu informāciju par izmaiņām Akadēmiskā personāla reģistrā augstākās izglītības institūcija iesniedz reizi gadā līdz kārtējā gada 15.oktobrim par stāvokli uz tā paša gada 1.oktobri.

(5) Akadēmiskā personāla reģistra atbildīgā amatpersona no augstākās izglītības institūcijas saņemtās ziņas ieraksta Akadēmiskā personāla reģistrā ne vēlāk kā divu nedēļu laikā no šo ziņu saņemšanas. Šā panta otrās daļas 1., 3., 4. un 5.punktā minētās ziņas tiek nekavējoties publicētas Akadēmiskā personāla reģistrā internetā.

24.pants. Reģistru atklātums

(1) Ikvienam ir tiesības iepazīties ar šajā likumā minēto reģistru ierakstiem un reģistriem iesniegtajiem dokumentiem, izņemot ar Fizisko personu datu aizsardzības likumu aizsargātajiem personas datiem.

(2) Ikvienam pēc rakstveida pieprasījuma iesniegšanas ir tiesības saņemt izziņu no reģistru ierakstiem, kā arī reģistru lietā esoša dokumenta izrakstu vai kopiju. Pēc saņēmēja pieprasījuma izraksta vai kopijas pareizība apliecināma ar reģistra amatpersonas parakstu un zīmogu, norādot tās izsniegšanas datumu.

(3) Pēc saņēmēja rakstveida pieprasījuma reģistra amatpersona izsniedz izziņu par to, ka noteikts reģistra ieraksts nav grozīts, vai arī par to, ka reģistrā nav izdarīts noteikts ieraksts.

(4) Izglītības valsts inspekcijai ir tiesības pārbaudīt reģistram sniegto ziņu atbilstību īstenībai.

25.pants. Līgums par augstākās izglītības institūcijas uzdevumiem

(1) Valsts dibinātās augstākās izglītības institūcijas darbības kārtējos uzdevumus vismaz trīs gadu periodam nosaka līgums, kuru slēdz Izglītības un zinātnes ministrija ar augstākās izglītības institūciju. Ar augstākās izglītības institūciju, kura atrodas attiecīgās nozares ministrijas padotībā, līgumu slēdz attiecīgās nozares ministrija, to saskaņojot ar Izglītības un zinātnes ministriju.

(2) Līgums atbilstīgi augstākās izglītības institūcijas veidam, augstākās izglītības institūcijas mērķim un tās darbības stratēģijai nosaka:

1) līguma darbības termiņā sasniedzamos attīstības mērķus, nosaucot prioritātes un norādot, kādi resursi tiks ieguldīti plānotajā darbībā, paredzot arī nepieciešamā personāla līdzdalību un atbilstošus attīstības uzdevumus, īpaši profesūras attīstību;

2) zinātniskās darbības un mākslinieciskās jaunrades programmas, to sagaidāmos rezultātus;

3) augstākās izglītības programmu attīstību, paredzot arī nepieciešamo augstākās izglītības institūcijas piedāvājumu mūžizglītībā un tālākizglītībā, nosakot ik gadus vidējo par valsts budžeta līdzekļiem studējošo skaitu augstākās izglītības institūcijā un plānoto absolventu skaitu augstākās izglītības programmās;

4) darbību sabiedrības kopējās attīstības interesēs, ievērojot izglītības pieejamības un sociālo partneru vajadzības;

5) starptautiskās sadarbības uzdevumus;

6) piešķirto valsts un ārvalstu finansējumu līgumā noteikto mērķu sasniegšanai;

7) rīcību līguma nosacījumu pārkāpšanas gadījumā.

(3) Nosakot doktora programmu studiju vietu finansēšanai paredzēto līdzekļu apjomu augstākās izglītības institūcijā, tiek ņemti vērā doktora programmu rezultāti (iegūto doktora grādu skaits).

(4) Izglītības un zinātnes ministrija var slēgt līgumus par augstākās izglītības institūcijas uzdevumiem ar privātpersonu dibinātajām augstākās izglītības institūcijām, nosakot paredzamo valsts finansējumu līgumā noteikto mērķu sasniegšanai.

III nodaļa **Augstākās izglītības institūcijas**

26.pants. Augstākās izglītības institūciju veidi

(1) Augstākās izglītības institūcijas ir universitātes, akadēmijas, augstskolas un koledžas.

(2) Universitātes ir augstākās izglītības institūcijas, kuras veic šā likuma 53.panta pirmajā daļā minētos universitāšu zinātniskās darbības uzdevumus, kā arī atbilst šādiem kritērijiem:

1) īsteno bakalaura, maģistra un doktora programmas vairākās Latvijas Izglītības klasifikācijā noteiktajās izglītības tematiskajās grupās;

2) tās vai to personāls konkursa kārtībā piesaista finansējumu zinātnisko projektu izpildei no Latvijas, ārvalstīm un starptautiskajām organizācijām;

3) ne mazāk kā 60% no akadēmiskā personāla ir doktora grāds;

4) pastāvīgi izdod starptautiski recenzētus zinātnisko rakstu krājumus un žurnālus galvenajās zinātņu nozarēs, kurās notiek studijas universitātē;

5) galvenajās zinātņu nozarēs, kurās notiek studijas universitātē, ir nodibinātas vai izveidotas zinātniskās struktūrvienības.

(3) Akadēmijas ir augstākās izglītības institūcijas, kuras veic likuma 53.panta otrajā daļā minētos akadēmiju zinātniskās darbības uzdevumus, kā arī atbilst šādiem kritērijiem:

1) īsteno bakalaura, maģistra un doktora programmas ne mazāk kā vienā no Latvijas izglītības klasifikācijā noteiktajām izglītības tematiskajām grupām;

2) ne mazāk kā puse no akadēmiskā personāla ir doktori vai profesori;

3) ne mazāk kā pusē no akadēmijā pārstāvētajām izglītības tematiskajām grupām ir otrā cikla augstākās izglītības programmas;

4) veido zinātniskās institūcijas un pētījumu rezultātus publicē starptautiski recenzētos zinātniskajos izdevumos.

(4) Augstskolas ir augstākās izglītības institūcijas, kas:

1) īsteno ne mazāk kā vienu bakalaura vai maģistra, vai doktora programmu;

2) veic šā likuma 53.panta trešajā daļā minētos augstskolas zinātniskās darbības uzdevumus. Ne mazāk kā 30 procenti no augstskolas akadēmiskā personāla ir doktori.

(5) Koledžas ir augstākās izglītības institūcijas, kas īsteno īsā cikla augstākās izglītības kvalifikācijas programmas un veic šā likuma 53.panta ceturtajā daļā minētos koledžu zinātniskās darbības uzdevumus. Koledžas ir tiesīgas īstenot arī arodizglītības un vidējās izglītības pakāpes programmas, ja šo programmu kopējais skaits nepārsniedz koledžā īstenoto augstākās izglītības programmu skaitu.

(6) Augstākās izglītības institūcijas atbilstību šajā pantā noteiktajiem kritērijiem izvērtē Augstākās izglītības padome vienlaikus ar augstākās izglītības institūcijas akreditāciju. Ja Augstākās izglītības padome konstatē, ka augstākās izglītības institūcija neizpilda šajā pantā noteiktos kritērijus, augstākās izglītības institūcija var tikt akreditēta uz vienu gadu. Augstākās izglītības institūcija šā gada laikā panāk atbilstību šajā pantā noteiktajiem kritērijiem un par to paziņo Augstākās izglītības padomei. Ja augstākās izglītības institūcija gada laikā nespēj nodrošināt atbilstību šajā pantā noteiktajiem kritērijiem, Augstākās izglītības padome ziņo par to augstākās izglītības institūcijas dibinātājam un augstākās izglītības institūcijas dibinātājam ir pienākums nekavējoties mainīt tās nosaukumu vai reorganizēt vai likvidēt augstākās izglītības institūciju.

(7) Vārdus „universitāte”, „augstskola”, „akadēmija” vai „koledža” ir tiesības ietvert tikai augstākās izglītības institūciju nosaukumos vai to dibināto augstākās izglītības institūciju nosaukumos, izņemot institūcijas, kas ir dibinātas ar citu likumu.

27.pants. Augstākās izglītības institūciju autonomija

(1) Augstākās izglītības institūcijas ir autonomi augstākās izglītības un zinātnes subjekti ar pašpārvaldes tiesībām, kuru autonomiju raksturo varas un atbildības sadale starp valsts institūcijām un augstākās izglītības institūciju vadību, kā arī starp augstākās izglītības institūcijas vadību un akadēmisko personālu.

(2) Augstākās izglītības institūcijas autonomija izpaužas tiesībās brīvi izvēlēties augstākās izglītības institūcijas dibinātāju izvirzīto un šim likumam atbilstošo uzdevumu īstenošanas veidus un formas, kā arī atbildībā par augstākās izglītības institūcijā iegūtās izglītības, zinātniskās darbības un mākslinieciskās jaunrades kvalitāti, mērķtiecīgu un racionālu finanšu un materiālo resursu

izmantošanu, demokrātisma principu un augstākās izglītības institūciju darbību reglamentējošu normatīvo aktu ievērošanu.

(3) Augstākās izglītības institūcijai ir tiesības:

1) izstrādāt un pieņemt universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmi vai koledžas nolikumu;

2) veidot augstākās izglītības institūcijas personālsastāvu;

3) patstāvīgi noteikt:

a) augstākās izglītības programmu saturu un formas,

b) studējošo uzņemšanas papildu prasības, ieskaitot pārbaudījumus mākslā un fiziskajā sagatavotībā,

c) zinātniskās darbības vai mākslinieciskās jaunrades pamatvirzienus,

d) augstākās izglītības institūcijas organizatorisko struktūru,

e) darba samaksas likmes, kas nav zemākas par Ministru kabineta noteiktajām minimālajām darba samaksas likmēm;

4) veikt citas darbības, kas nav pretrunā ar tās dibinātāja un šajā likumā noteiktajiem augstākās izglītības institūcijas darbības principiem un uzdevumiem.

28.pants. Augstākās izglītības institūciju uzdevumi

(1) Augstākās izglītības institūcijas dibinātājs nosaka augstākās izglītības institūcijai īstenojamos uzdevumus, ievērojot augstākās izglītības institūcijai pieejamos resursus.

(2) Augstākās izglītības institūcijas to autonomijas ietvaros nodrošina studiju un pētniecības darba nedalāmību. Tās attīsta zinātņi, veido kultūrvidi. Augstākās izglītības institūcijas sekmē studējošo personības harmonisku attīstību.

(3) Augstākās izglītības institūcijas izstrādā augstākās izglītības programmas, izraugās akadēmisko personālu, iekārto laboratorijas, darbnīcas, bibliotēkas un citas struktūras tā, lai studējošajiem dotu iespēju iegūt zināšanas, augstāko izglītību un profesionālo prasmī atbilstoši Latvijas un starptautiski atzītām zinātnes un kultūras tradīcijām un inovatīviem pētniecības virzieniem. Tās nodrošina tādas pārbaudījumu prasības un tādu kārtību, lai piešķirto augstākās izglītības kvalifikāciju, kā arī augstākās izglītības programmu daļu apgūšanu savstarpēji atzītu Latvijas un ārvalstu augstākajās izglītības institūcijas.

(4) Augstākās izglītības institūcijas veicina mūžizglītības pieejamību, īstenojot elastīgu tālākizglītības programmu piedāvājumu. Augstākās izglītības institūcijas veicina tālākizglītojošas studijas un piedalās tālākizglītības pasākumos. Tās sadarbojas savā starpā, kā arī ar citām izglītības iestādēm un zinātniskajām institūcijām. Augstākās izglītības institūcijas sadarbojas ar citu valstu augstākās izglītības institūcijām, veicina šo sadarbību, kā arī studējošo un akadēmiskā personāla apmaiņu starp Latvijas un ārvalstu augstākās izglītības institūcijām.

(5) Augstākās izglītības institūcijas organizē savu darbu sabiedrības interesēs, kā arī informē sabiedrību par savu darbību, par studiju un zinātnisko pētījumu virzieniem un iespējām, veicinot studiju un pētniecības darba izvēli atbilstoši indivīda interesēm un spējām. Tās dod iespēju sabiedrībai iepazīties ar iegūtajām zinātniskajām, mākslinieciskajām un profesionālajām atziņām, metodēm un pētījumu rezultātiem. Augstākās izglītības institūcijas attīsta sadarbību ar darba devējiem, to organizācijām un profesionālajām asociācijām.

(6) Augstākās izglītības institūcija nodrošina bibliotēkas darbību, kurai ir studiju procesam, akadēmiskajam darbam un zinātniskajai darbībai atbilstošas telpas, aprīkojums un citi resursi.

(7) Augstākās izglītības institūcijas rūpējas par jauno zinātnieku sagatavošanu un veicina viņu iespējas iekļauties pasaules akadēmiskajos procesos.

(8) Augstākās izglītības institūcijas garantē akadēmiskā personāla un studējošo akadēmisko brīvību.

(9) Augstākās izglītības institūcijas dibinātājs nodrošina augstākās izglītības institūcijai resursus, lai tā varētu sniegt studējošajiem iespējas nodarboties ar sportu un jaunradi.

(10) Augstākās izglītības institūcijas, sadarbojoties ar valsts pārvaldes iestādēm, veicina augstākās izglītības pieejamību personām ar invaliditāti.

29.pants. Augstākās izglītības institūciju dibināšana un filiāļu atvēršana

(1) Augstākās izglītības institūcijas var dibināt valsts un privātpersonas, tajā skaitā ārvalstu privātpersonas, ievērojot šā likuma un citu normatīvo aktu noteikumus.

(2) Valsts augstākās izglītības institūcijas pēc izglītības un zinātnes ministra ierosinājuma dibina Ministru kabinets.

(3) Akreditēta augstākās izglītības institūcija (arī ārvalstī valstiski atzīta augstākās izglītības institūcija) var atvērt filiāles un pārstāvniecības.

(4) Filiāles un pārstāvniecības darbojas, pamatojoties uz nolikumu, kuru apstiprina augstākās izglītības institūcija.

(5) Ministru kabinets nosaka augstākās izglītības institūcijas dibināšanas un filiāles atvēršanas kārtību.

(6) Augstākās izglītības institūcija un tās filiāle uzsāk savu darbību tikai pēc reģistrācijas Augstākās izglītības institūciju reģistrā.

30.pants. Augstākās izglītības institūciju juridiskais statuss un atribūtika

(1) Valsts dibinātajām universitātēm, akadēmijām un augstskolām ir atvasinātas publiskas personas statuss. Latvijas Policijas akadēmija un Latvijas Nacionālā aizsardzības akadēmija ir valsts iestāde. Valsts dibinātās universitātes, akadēmijas un augstskolas atrodas Ministru kabineta noteiktas ministrijas institucionālajā pārraudzībā.

(2) Valsts dibinātās koledžas ir valsts iestādes. Valsts dibinātās koledžas atrodas Ministru kabineta noteiktas ministrijas institucionālajā pārraudzībā.

(3) Augstākās izglītības institūcijām ir zīmogs ar augstākās izglītības institūcijas pilnu nosaukumu. Augstākās izglītības institūcijām ir tiesības zīmogā izmantot arī augstākās izglītības institūcijas vēsturiski izveidojušos simboliku.

31.pants. Universitātes, akadēmijas un augstskolas satversme un koledžas nolikums

(1) Universitāte, akadēmija un augstskola izstrādā savu satversmi un koledža – nolikumu. Universitātes, akadēmijas un augstskolas satversmē vai koledžas nolikumā ietver šādu informāciju:

1) augstākās izglītības institūcijas nosaukums, tās juridiskā adrese, juridiskais statuss un dibinātājs;

2) darbības pamatvirzieni un uzdevumi;

3) universitātes, akadēmijas un augstskolas satversmes vai koledžas nolikuma un to grozījumu pieņemšanas kārtība;

4) augstākās izglītības institūcijas pārvaldes institūciju tiesības, pienākumi un uzdevumi, šo institūciju izveidošanas, ievēlēšanas vai iecelšanas kārtība un sastāvs, pilnvaru termiņi un atsaušanas vai atcelšanas kārtība;

5) augstākās izglītības institūcijas struktūrvienību un filiāļu, kā arī universitāšu, akadēmiju vai augstskolu dibināto iestāžu, publisku aģentūru, nodibinājumu, biedrību un komercsabiedrību izveidošanas, reorganizācijas un likvidācijas kārtība;

6) augstākās izglītības institūcijas iekšējo kārtību reglamentējošo dokumentu pieņemšanas kārtība;

7) citi būtiski noteikumi, kas nav pretrunā ar likumiem un citiem normatīvajiem aktiem.

(2) Šā panta pirmās daļas noteikumus, kas ir noteikti šajā likumā, universitāte, akadēmija un augstskola var neietvert universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmē, bet koledža – koledžas nolikumā. Ietverot universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmē vai koledžas nolikumā noteikumus, kas ir noteikti šajā likumā, universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmē vai koledžas nolikumā sniedz atsauci uz attiecīgo šā likuma normu. Ja universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversme vai koledžas nolikums ir pretrunā šā likuma normai, tad piemērojama šā likuma norma.

(3) Valsts dibināto universitāšu, akadēmiju un augstskolu – atvasinātu publisku personu – satversmi un grozījumus satversmē pēc izglītības un zinātnes ministra vai attiecīgās nozares ministra ieteikuma ar likumu apstiprina Saeima.

(4) Latvijas Policijas akadēmijas satversmi un grozījumus satversmē pēc iekšlietu ministra, bet Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas satversmi un grozījumus satversmē pēc aizsardzības ministra ieteikuma apstiprina Ministru kabinets. Privātpersonu dibināto universitāšu, akadēmiju un augstskolu satversmi un grozījumus satversmē, kā arī valsts un privātpersonu dibināto koledžu nolikumu un grozījumus koledžu nolikumā pēc izglītības un zinātnes

ministra ieteikuma, bet, ja koledža atrodas Iekšlietu ministrijas iestādes padotībā vai attiecīgās nozares ministrijas pārraudzībā, – pēc attiecīgās nozares ministra ieteikuma apstiprina Ministru kabinets. Ministru kabinets privātpersonu dibinātās universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmes vai koledžas nolikuma apstiprināšanu var atteikt tikai tiesisku apsvērumu dēļ.

(5) Ja universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmē izdarīti grozījumi, Saeimai vai attiecīgi Ministru kabinetam iesniedzams grozījumu teksts, kā arī pilns satversmes teksts jaunā redakcijā.

32.pants. Augstākās izglītības institūciju administratīvie akti un faktiskā rīcība

(1) Augstākās izglītības institūcijas saistībā ar studiju procesu izdod tikai šādus administratīvus aktus:

1) lēmums par pretendenta imatrikulāciju vai atteikumu imatrikulēt pretendentu;

2) lēmums par studējošā eksmatrikulāciju.

(2) Lēmumu par pretendenta imatrikulāciju vai atteikumu imatrikulēt pretendentu augstākās izglītības institūcija pieņem šā likuma 43.pantā noteiktajā kārtībā. Lēmumu paziņo, izliekot attiecīgu paziņojumu augstākās izglītības institūcijas telpās (paziņojumā var tikt norādīti visi imatrikulācijas procesa rezultāti) vai augstākās izglītības institūcijas mājas lapā internetā. Lēmumā nenorāda Administratīvā procesa likuma 67.pantā minētās administratīvā akta obligātās sastāvdaļas.

(3) Lēmumu par pretendenta imatrikulāciju vai atteikumu imatrikulēt pretendentu divu nedēļu laikā pēc tā paziņošanas var apstrīdēt, iesniedzot rakstveida iesniegumu rektoram vai koledžas direktoram. Minēto rektora vai koledžas direktora lēmumu var pārsūdzēt tiesā divu nedēļu laikā pēc tā paziņošanas Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā.

(4) Lēmumu par studējošā eksmatrikulāciju augstākās izglītības institūcija paziņo, izliekot attiecīgu paziņojumu augstākās izglītības institūcijas telpās vai augstākās izglītības institūcijas uzturētā informācijas sistēmā, kura attiecīgajam studējošajam ir pieejama internetā. Lēmumā nenorāda Administratīvā procesa likuma 67.pantā minētās administratīvā akta obligātās sastāvdaļas.

(5) Lēmumu par studējošā eksmatrikulāciju divu nedēļu laikā pēc tā paziņošanas var apstrīdēt, iesniedzot iesniegumu rektoram vai koledžas direktoram. Rektora vai koledžas direktora lēmumu par iesniegumu, ar kuru apstrīdēts lēmums par studējošā eksmatrikulāciju, var pārsūdzēt tiesā divu nedēļu laikā pēc tā paziņošanas Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā.

(6) Administratīvā procesa likuma noteiktajā kārtībā, ievērojot šā panta otrajā, trešajā, ceturtajā un piektajā daļā minēto kārtību, ir iespējams apstrīdēt un pārsūdzēt tikai tādu augstākās izglītības institūcijas faktisko rīcību, kura tieši rada šā panta pirmajā daļā minēto administratīvo aktu tiesiskās sekas.

33.pants. Augstākās izglītības institūciju reorganizācija vai likvidācija

(1) Lēmumu par valsts augstākās izglītības institūcijas reorganizāciju vai likvidāciju pieņem Ministru kabinets pēc izglītības un zinātnes ministra vai attiecīgās nozares ministra priekšlikuma.

(2) Lēmumu par valsts dibināto universitāšu, akadēmiju, izņemot Latvijas Policijas akadēmijas un Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas, vai augstskolu dibināto augstākās izglītības institūciju reorganizāciju vai likvidāciju pieņem attiecīgā universitāte, akadēmija vai augstskola.

(3) Lēmumu par privātpersonas dibinātās augstākās izglītības institūcijas reorganizāciju vai likvidāciju pieņem īpašnieks.

IV nodaļa Studijas

34.pants. Augstākās izglītības kvalifikāciju ietvarstruktūra

(1) Latvijas augstākās izglītības kvalifikāciju ietvarstruktūras mērķis ir nodrošināt Latvijā iegūstamo kvalifikāciju līmeņu saskaņotību, izprotamību un salīdzināmību Eiropas Augstākās izglītības telpā, tādējādi veicinot Latvijā piešķirto kvalifikāciju starptautisku atzīšanu.

(2) Augstākās izglītības kvalifikāciju ietvarstruktūra nosaka studijās iegūstamo kvalifikāciju līmeņus, nepieciešamo studiju darba apjomu kredītpunktos un iegūstamos studiju rezultātus.

(3) Augstākās izglītības kvalifikācijas ir:

- 1) īsā cikla augstākās izglītības kvalifikācija,
- 2) bakalaura grāds,
- 3) maģistra grāds,
- 4) doktora grāds.

(4) Iegūto augstākās izglītības kvalifikāciju apliecina diploms. Augstākās izglītības kvalifikāciju persona var iegūt pēc augstākās izglītības programmā noteikto prasību sekmīgas izpildes.

(5) Augstākās izglītības apguve notiek trijos studiju ciklos:

1) pirmā cikla studijas (pamatstudijas), kuras noslēdzas ar bakalaura grādu;

2) otrā cikla studijas, kuras noslēdzas ar maģistra grādu;

3) trešā cikla studijas, kuras noslēdzas ar doktora grādu.

(6) Studijas īsā cikla augstākās izglītības kvalifikācijas iegūšanai ir pirmā cikla daļa. Pēc īsā cikla augstākās izglītības kvalifikācijas diploma iegūšanas personai ir iespējams turpināt izglītību bakalaura programmā vēlākajos posmos cikla pabeigšanai.

(7) Augstākās izglītības programmas ārsta, zobārsta, farmaceita un veterinārārsta izglītības iegūšanai beidzas ar augstākās izglītības kvalifikāciju.

Ārsta, zobārsta, farmaceita vai veterinārārsta grāds ir otrā cikla noslēguma grāds.

(8) Studiju turpināšana nākamajā ciklā iespējama pēc iepriekšējā cikla noslēgumam atbilstošā grāda saņemšanas.

35.pants. Studiju rezultātus reglamentējošie dokumenti

(1) Studiju rezultātus reglamentē šādi pamatdokumenti:

- 1) valsts augstākās izglītības standarts;
- 2) normatīvie akti par reglamentētajām profesijām;
- 3) profesiju standarti (ja profesijā tādi ir), kas ir normatīvie akti, kuri nosaka profesionālās kvalifikācijas pamatprasības, kā arī attiecīgās specifiskās prasības, kas nepieciešamas galveno darba uzdevumu veikšanai attiecīgajā profesijā;

4) augstākās izglītības institūciju izdotie iekšējie normatīvie akti.

(2) Atbilstīgi formulētajiem studiju rezultātiem augstākās izglītības institūcijas apstiprina:

- 1) augstākās izglītības programmu aprakstus;
- 2) studiju moduļu, kursu un augstākās izglītības programmā paredzēto prakšu aprakstus.

36.pants. Augstākās izglītības programmu un studiju veidi

(1) Augstākās izglītības programmas, kurās iegūst augstākās izglītības kvalifikācijas, ir:

- 1) īsā cikla augstākās izglītības kvalifikācijas programmas;
- 2) bakalaura programmas;
- 3) ārsta, zobārsta, farmaceita un veterinārārsta programmas;
- 4) maģistra programmas;
- 5) doktora programmas.

(2) Rezidentūra ir personām ar ārsta vai zobārsta grādu paredzēta augstākās izglītības programma, kuras prasību sekmīga izpilde dod tiesības normatīvajos aktos noteiktā kārtībā pretendēt uz ārstniecības personas sertifikātu. Rezidentūras programmas pabeigšanu apliecina universitātes, akadēmijas vai augstskolas izdots diploms.

(3) Studiju īstenošanas veidi ir:

- 1) pilna laika studijas;
- 2) nepilna laika studijas.

37.pants. Valsts augstākās izglītības standarts

(1) Valsts augstākās izglītības standarts nosaka:

1) Šā likuma 34.panta pirmajā daļā noteiktajiem mērķiem atbilstošus kvalifikāciju ietvarstruktūras galvenos elementus – īsā cikla augstākās izglītības kvalifikācijas, bakalaura, maģistra un doktora programmu galvenos mērķus un iegūstamos studiju rezultātus un raksturo izglītības ievirzi (profilu);

2) augstākās izglītības programmu kopējo struktūru;

- 3) studējošā darba rezultātu vērtēšanas pamatprincipus un kārtību;
 - 4) minimālās prasības akadēmiskajam personālam, kas iesaistīti noteikta cikla augstākās izglītības programmu īstenošanā;
 - 5) kontakta laika minimālo apmēru studiju īstenošanas veidos.
- (2) Valsts augstākās izglītības standarts neregulē augstākās izglītības programmu saturu.
- (3) Valsts augstākās izglītības standartu nosaka Ministru kabinets.

38.pants. Augstākās izglītības programmas

(1) Studijas augstākās izglītības institūcijā notiek saskaņā ar šajā likumā noteiktajā kārtībā licencētām augstākās izglītības programmām.

(2) Augstākās izglītības programma nosaka prasības, kuras jāizpilda, lai iegūtu noteiktu augstākās izglītības kvalifikāciju. Augstākās izglītības programmu reglamentē augstākās izglītības programmas apraksts, kas:

1) definē prasības attiecībā uz iepriekšējo izglītību, kā arī prasības studiju uzsākšanai;

2) nosaka mērķi, uzdevumus un plānotos studiju rezultātus iegūstamo kompetenču un nodarbināmības izteiksmē;

3) nosaka plānoto studiju rezultātu iegūšanai nepieciešamo augstākās izglītības programmas saturu, obligātās, ierobežotās izvēles un brīvās izvēles daļas apjomus, to apguves laika sadalījumu;

4) nosaka studiju rezultātu vērtēšanas kritērijus, pārbaudes formas un kārtību;

5) nosaka studiju modulus un kursus, kas nodrošina augstākās izglītības programmas studiju rezultātu sasniegšanu;

6) ietver informāciju par augstākās izglītības programmas īstenošanai nepieciešamajiem resursiem (personāls, materiālā bāze, izmaksas u.c.).

(3) Sasniedzamie studiju rezultāti un iegūstamā augstākās izglītības kvalifikācija nemainās atkarībā no augstākās izglītības programmas īstenošanas veida.

(4) Augstākās izglītības programmu izstrādā un apstiprina augstākās izglītības institūcijas noteiktā kārtībā, sadarbojoties ar darba devējiem, to organizācijām vai profesionālajām asociācijām.

(5) Ikvienai augstākās izglītības programmai augstākās izglītības institūcija apstiprina atbildīgo personu par tās īstenošanu.

(6) Augstākās izglītības programmas akreditācijas atteikuma, augstākās izglītības programmas akreditācijas anulēšanas vai tās slēgšanas gadījumā augstākās izglītības institūcija nodrošina studējošajiem iespēju turpināt izglītības iegūvi citā attiecīgās augstākās izglītības institūcijas vai citas augstākās izglītības institūcijas radniecīgā augstākās izglītības programmā vai tai ir tiesības nodrošināt iespēju pabeigt studijas šajā augstākās izglītības programmā, saņemot valsts atzītu diplomu, ja līdz studiju noslēgumam ir ne vairāk kā divi semestri.

(7) Augstākās izglītības programmas, kurā, skaitot no pirmā iespējamā augstākās izglītības kvalifikācijas ieguves gada, nav piešķirta augstākās izglītības kvalifikācija, studiju vietām netiek piešķirts valsts finansējums. Doktora programmas, kurā trīs gadus pēc kārtas, skaitot no pirmā iespējamā augstākās izglītības kvalifikācijas ieguves gada, nav piešķirta augstākās izglītības kvalifikācija, studiju vietām netiek piešķirts valsts finansējums.

(8) Augstākās izglītības programmas klasificē saskaņā ar Latvijas izglītības klasifikāciju.

39.pants. Augstākās izglītības programmu vispārīgs raksturojums

(1) Augstākās izglītības programmām ir noteikts iegūstamo kredītpunktu skaits. Augstākās izglītības programmas var veidot studiju moduļi, studiju kursi, prakses un gala pārbaudījumi. Katra augstākās izglītības programma (izņemot doktora programmas) paredz izglītības turpināšanas iespējas nākamajā ciklā vai cikla pabeigšanu.

(2) Ja augstākās izglītības programmas apguves rezultātā tiek iegūts zināšanu, iemaņu un attieksmju kopums, kas nepieciešams profesijas standarta prasību vai nodarbināmības nosacījumu izpildei noteiktā profesionālās darbības jomā, tad augstākās izglītības programmas absolventiem izsniegtajā diplomā tiek ierakstīts atbilstošās profesijas nosaukums.

(3) Īsā cikla augstākās izglītības kvalifikācijas programmas apjoms ir 120 līdz 180 kredītpunkti (to īstenošanas ilgums – ne mazāks kā divi akadēmiskie gadi). Īsā cikla augstākās izglītības kvalifikāciju piešķir profesionālās darbības jomā.

(4) Bakalaura programmas apjoms ir 180 līdz 240 kredītpunkti (to īstenošanas ilgums – ne mazāks kā trīs akadēmiskie gadi) Par sekmīgi apgūtu bakalaura programmu piešķir bakalaura grādu. Bakalaura grādu piešķir zinātnes nozarē, starpnozarē vai profesionālās darbības jomā.

(5) Maģistra programmas apjoms ir 60 līdz 120 kredītpunkti, ievērojot to, ka kopējais studiju apjoms augstākās izglītības programmās, lai varētu pretendēt uz maģistra grādu, ir vismaz 300 kredītpunkti, no tiem vismaz 60 kredītpunkti maģistra programmā. Par sekmīgi apgūtu maģistra programmu piešķir maģistra grādu. Maģistra grādu piešķir zinātnes nozarē, apakšnozarē, starpnozarē vai profesionālās darbības jomā.

(6) Doktora programmas apjoms ir 180 līdz 288 kredītpunkti. Par sekmīgi apgūtu doktora programmu piešķir doktora grādu zinātnes nozarē, apakšnozarē vai profesionālās darbības jomā. Doktora grāda piešķiršanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(7) Studējošo personības attīstībai augstākās izglītības institūcijas var piedāvāt nodarbības ar konkrēto augstākās izglītības programmu tieši nesaistīto prasmju apgūšanai vai nostiprināšanai (valsts valodas un svešvalodu pamatprasmes, sports, civilā aizsardzība u. tml.).

(8) Augstākās izglītības institūcijas noteiktā kārtībā tai ir tiesības pieprasīt studējošajiem apgūt izvēlētos studiju kursus papildus, ārpus augstākās izglītības

programmas noteiktajām prasībām, ja tas nepieciešams attiecīgās augstākās izglītības programmas apguvei. Šādu studiju kursu kopapjoms nedrīkst būt lielāks par pieciem procentiem no augstākās izglītības programmā noteiktā kopējā kredītpunktu skaita.

40.pants. Studiju moduļi

(1) Augstākās izglītības programmu strukturēšanai, pārskatāmībai, elastīgu studiju ceļu izveidei un studējošo profesionālajai orientācijai studiju kursus vai to daļas var apvienot studiju moduļos, nodrošinot to plānojumu arī mūžizglītībai piemērotā veidā.

(2) Studiju moduļa apraksts nosaka:

1) studiju moduļa apguves rezultātā iegūstamos studiju rezultātus noteiktā profesionālās darbības jomā vai zinātnes nozarē, apakšnozarē vai starpnozaru grupā;

2) studiju darba laika plānojumu;

3) studiju kursus, kas iekļauti studiju modulī.

(3) Par studiju moduļa apguvi, kura rezultātā tiek iegūts zināšanu, iemaņu un attieksmju kopums, kas nepieciešams profesijas standarta prasību vai nodarbināmības nosacījumu izpildei noteiktā profesionālās darbības jomā, studējošais saņem apliecību, kurā tiek norādīts, kuram profesijas standartam atbilst iegūtā augstākā izglītība un kurā augstākās izglītības ciklā tā ir iegūta.

(4) Studiju moduļus augstākās izglītības institūcijas noteiktā kārtībā var izstrādāt un iekļaut augstākās izglītības programmās periodā starp augstākās izglītības programmu akreditācijām, informējot Augstākās izglītības padomi.

(5) Augstākās izglītības institūcijas reģistrē šā panta trešajā daļā minētās izsniegtās apliecības.

41.pants. Studiju kursi

(1) Augstākās izglītības institūcijas nosaka kārtību, kādā izstrādājami un iekļaujami augstākās izglītības programmās studiju kursi, lai nodrošinātu augstākās izglītības programmas kopējo studiju rezultātu sasniegšanu. Studiju kursa aprakstu sagatavo un apstiprina augstākās izglītības institūcijas noteiktā kārtībā.

(2) Studiju kursa apraksts nosaka visas prasības, kuras jāizpilda, lai iegūtu noteiktus studiju rezultātus:

1) definē prasības studiju kursa apguves uzsākšanai;

2) nosaka studiju kursa īstenošanas mērķi, uzdevumus un plānotos studiju rezultātus;

3) apraksta studiju rezultātu sasniegšanai nepieciešamo studiju kursa saturu, studiju kursa kalendāru, obligāto un papildliteratūru, citus izmantojamos informācijas avotus;

4) raksturo studējošo patstāvīgā darba organizāciju un uzdevumus;

5) nosaka studiju rezultātu vērtēšanas kritērijus.

42.pants. Prakse augstākās izglītības programmā

(1) Prakses mērķis ir profesionālo prasmju, iemaņu un ar profesiju saistīto pamatprasmju apguve ārpus attiecīgās augstākās izglītības institūcijas prakses mērķiem atbilstīgā vidē. Prakse tiek īstenota atbilstīgi augstākās izglītības institūcijas apstiprinātam prakses aprakstam.

(2) Par augstākās izglītības programmā paredzēto praksi augstākās izglītības institūcijā tiek nozīmēta atbildīgā persona – atbilstīgās prakses vadītājs. Katram studējošajam prakses vietu apstiprina augstākās izglītības institūcijas noteiktajā kārtībā.

(3) Augstākās izglītības institūcija nodrošina studējošos ar prakses vietām vai savlaicīgi informē viņus par prasībām, kuras attiecībā uz prakses vietām izvirzītas augstākās izglītības programmā par prakses vietas izvēli.

(4) Augstākās izglītības institūcija slēdz līgumu ar fizisko vai juridisko personu, kas nodrošina praksi, par prakšu organizēšanu un to finansēšanas kārtību.

43.pants. Uzņemšana un imatrikulācija

(1) Augstākās izglītības institūcija ir tiesīga uzņemt personas noteiktā augstākās izglītības programmā tikai pēc tam, kad saņemta licence attiecīgās augstākās izglītības programmas īstenošanai.

(2) Uzņemšanu augstākās izglītības programmā regulē uzņemšanas noteikumi. Uzņemšanas noteikumus augstākās izglītības programmās izstrādā attiecīgā augstākās izglītības institūcija, ievērojot Ministru kabineta noteikumus par vispārīgām prasībām uzņemšanai augstākās izglītības programmās.

(3) Persona, kura konkursa rezultātā ir ieguvusi tiesības reģistrēties studijām, ar augstākās izglītības institūciju rakstveidā slēdz studiju līgumu, kurā paredz vismaz šādus noteikumus:

- 1) studiju līgumu slēdz par visas augstākās izglītības programmas apguvi;
- 2) studiju līgumā norāda līgumslēdzēju pušu rekvizītus (norādot studējošā vārdu, uzvārdu, personas kodu un deklarēto dzīves vietu, augstākās izglītības institūcijas nosaukumu, reģistrācijas numuru, augstākās izglītības institūcijas akreditācijas datus līguma slēgšanas brīdī (akreditācijas lapas numurs, akreditācijas datums un termiņš), studiju līgumu parakstīt pilnvarotās personas datus un pilnvarojumu apliecinošā dokumenta nosaukumu un pieņemšanas datumu);

- 3) studiju līgumā norāda informāciju par augstākās izglītības programmu līguma slēgšanas brīdī (licences izsniegšanas datums un termiņš, akreditācijas lapas izsniegšanas datums, numurs un termiņš, studiju apjoms kredītpunktos un augstākās izglītības programmas apguvei paredzētais laiks, iegūstamā augstākās izglītības kvalifikācija);

- 4) studiju līgumā paredz studiju maksas apmēru par visas augstākās izglītības programmas apguvi, paredzot nosacījumus, kā noteikto studiju maksas apmēru var grozīt.

(4) Pirmā cikla augstākās izglītības programmās, kurās uzņemšanas prasība ir iepriekš iegūtā vidējā izglītība, personas tiek uzņemtas atklātā un vienlīdzīgā konkursā, pamatojoties uz centralizēto eksāmenu rezultātiem. Personas, kuras nav kārtojušas centralizētos eksāmenus un atbilst vienai no šādām personu grupām – ir ieguvušas vidējo izglītību līdz 2004. gadam vai ir ieguvušas vidējo izglītību ārvalstīs, vai ir ar invaliditāti – uzņem augstākās izglītības programmās pēc vidējās izglītības rezultātu pielīdzināšanas centralizēto eksāmenu rezultātiem augstākās izglītības institūcijas noteiktajā kārtībā. Centralizēto eksāmenu saturu un norises kārtību nosaka Ministru kabinets.

(5) Augstākās izglītības institūcijas līdz kārtējā gada 1.novembrim paziņo Izglītības satura un eksaminācijas centram un publisko (arī mājas lapā internetā) uzņemšanas prasības pirmā cikla augstākās izglītības programmās, tajā skaitā par īpašo piemērotību studijām un tās novērtēšanas kārtību, nākamajiem diviem akadēmiskajiem gadiem.

(6) Pieteikšanos studijām augstākās izglītības institūcijas var organizēt visa gada garumā. Konkursa uz studiju vietām un iestājpārbaudījumu laiku augstākās izglītības institūcijas nosaka, ievērojot iespējas saņemt centralizēto eksāmenu rezultātus. Pretendentus, kuri noslēguši studiju līgumu, imatrikulē.

44.pants. Akadēmiskais gads un studiju pārtraukums

(1) Akadēmisko gadu veido divi semestri. Rudens un pavasara semestrī pilna laika studijās kopā ir iegūstami 60 kredītpunkti, kas pa semestriem tiek sadalīti proporcionāli semestrim paredzētajam studiju laikam. Augstākās izglītības institūcija var paredzēt vasaras semestri, kurā ir iegūstami ne vairāk kā 12 kredītpunkti.

(2) Augstākās izglītības institūcija var piešķirt tiesības studēt pēc individuālā plāna. Ja individuālais plāns paredz intensīvākas studijas (studiju laikā iegūstot vairāk kredītpunktus gadā nekā paredzēts studiju plānā), tad katru atsevišķu gadījumu pamato ar individuālā plāna pretendenta sekmēm iepriekš apgūtajosursos un ar zinātniskās darbības vai mākslinieciskās jaunrades darba rezultātiem.

(3) Studējošajiem slimības vai citu attaisnojošu iemeslu dēļ var tikt piešķirts studiju pārtraukums. Studiju pārtraukuma piešķiršanas kārtību un ilgumu konkrētā augstākās izglītības programmā nosaka augstākās izglītības institūcija.

45.pants. Studējošā personas lieta

(1) Augstākās izglītības institūcijā par katru studējošo izveido personas lietu. Personas lietā iekļautos dokumentus un informāciju, izņemot citos likumos noteiktos gadījumus, drīkst izmantot tikai studējošais, tā pilnvarotās personas un augstākās izglītības institūcija studiju procesa nodrošinājumam un statistikas vajadzībām.

(2) Studējošā personas lietā iekļauj vismaz šādus dokumentus un informāciju:

1) augstākās izglītības programmas prasībām atbilstošu iepriekšējo izglītību apliecinošu dokumentu kopijas;

2) personu apliecinoša dokumenta kopiju;

3) visus studējošā līgumus, to pielikumus ar augstākās izglītības institūciju par studijām izvēlētajā augstākās izglītības programmā;

4) informāciju par studējošā imatrikulāciju un eksmatrikulāciju, par studiju pārtraukšanu un atsākšanu;

5) augstākās izglītības programmas izpildei nepieciešamos dokumentus un informāciju, kas apliecina studējošā studiju gaitu un rezultātus citās augstākās izglītības institūcijās, par ārpus konkrētās augstākās izglītības institūcijas apgūto augstākās izglītības programmu vai tās daļu;

6) studējošā studiju gaitu apliecinošus dokumentus;

7) augstākās izglītības institūcijas izsniegto izglītības dokumentu un to pielikumu, kā arī akadēmisko izziņu kopijas vai norakstus;

8) ārzemniekiem, kuriem studiju process norisinās Latvijā, – uzturēšanās atļaujas Latvijas Republikā kopiju.

(3) Šā panta otrās daļas 1., 2., 4., 5. un 6.punktā noteiktos dokumentus un informāciju augstākās izglītības institūcija var glabāt elektroniski.

(4) Studējošā personas lietu glabā 75 gadus.

(5) Studējošā personas lietas noformēšanas un aktualizēšanas kārtību, kā arī studiju kartes un akadēmiskās izziņas veidošanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

46.pants. Studiju gala pārbaudījumi

(1) Augstākās izglītības programmas noslēdzas ar gala pārbaudījumiem, kuru struktūru un saturu nosaka augstākās izglītības institūcija un kuru sastāvdaļa ir kvalifikācijas darba izstrādāšana un aizstāvēšana.

(2) Studiju gala pārbaudījumi noris galvenokārt rakstveidā. Augstākās izglītības institūcijas ne mazāk kā trīs gadus uzglabā gala pārbaudījumu rakstveida materiālus.

47.pants. Studijas ārpus augstākās izglītības programmām

(1) Personām ir tiesības reģistrēties augstākās izglītības institūcijā atsevišķu studiju moduļu un studiju kursu apguvei. Reģistrēšanās kārtību nosaka augstākās izglītības institūcija.

(2) Personas, kuras ir reģistrējušās augstākās izglītības institūcijā atsevišķu studiju moduļu un studiju kursu apguvei, ir augstākās izglītības institūcijas klausītāji.

(3) Par apgūtajiem studiju moduļiem un studiju kursiem augstākās izglītības institūcijā izsniedz klausītājam apliecību, kura atļauj nepārprotami identificēt tās saņēmēju, izpildītā darba apjomu un studiju rezultātu vērtējumu. Augstākās izglītības institūcija uzglabā izsniegto apliecību kopijas.

(4) Klausītājam, kam ir atbilstoša iepriekšējā izglītība, ir tiesības uzkrāt ar augstāko izglītības institūciju apliecībām apstiprinātu studiju darba apjomu un pieprasīt augstākās izglītības institūcijai izvērtēt atbilstību augstākās izglītības programmām vai tās posmiem.

(5) Augstākās izglītības institūcija var izvērtēt un atzīt iepriekšējā izglītībā vai profesionālajā pieredzē apgūtus studiju rezultātus un par tiem piešķirt kredītpunktus. Kārtību, kādā notiek iepriekšējā izglītībā vai profesionālajā pieredzē iegūtu studiju rezultātu atzīšana, nosaka Ministru kabinets. Šādā atzīšanas gadījumā augstākās izglītības institūcijas noteiktā kārtībā tiek pieņemts individuāls lēmums, pievienojot dokumentus, kas pamato studējošā profesionālās darbības pieredzes atbilstību attiecīgās prakses vai studiju kursu studiju rezultātiem. Šo lēmumu pievieno studējošā personas lietai.

48.pants. Augstākās izglītības kvalifikāciju apliecinošie dokumenti

(1) Augstākās izglītības kvalifikāciju apliecina attiecīgs diploms.

(2) Līdz ar diplomu bez maksas izsniedz vienoto diploma pielikumu latviešu un angļu valodā. Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā izsniedz augstākās izglītības diplomus, kā arī apstiprina augstākās izglītības diplomu un diplomu pielikumu veidlapu paraugus.

49.pants. Kopīgās augstākās izglītības programmas un kopīgie grādi

(1) Augstākās izglītības institūcijas var veidot kopīgas augstākās izglītības programmas ar citām augstākās izglītības institūcijām Latvijā vai ārvalstīs (partnerinstitūcijām), noslēdzot par to vienošanos augstākās izglītības institūciju starpā. Latvijas valsts veicina šādu augstākās izglītības programmu izveidi un darbību.

(2) Kopīgās augstākās izglītības programmas raksturo:

- 1) kopīgi uzņemšanas nosacījumi augstākās izglītības programmā;
- 2) kopīgi nosacījumi augstākās izglītības programmas īstenošanai, noslēguma pārbaudījumiem un augstākās izglītības kvalifikācijas piešķiršanai;
- 3) kopīgi, informējot attiecīgo valstu augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanas centrus, veidota augstākās izglītības programmas kvalitātes nodrošināšanas sistēma;

4) studējošo mobilitāte, apgūstot kopīgās augstākās izglītības programmas samērīgu un būtisku daļu vienā vai vairākās partnerinstitūcijās;

5) akadēmiskā personāla mobilitāte, mācot vismaz divās no partnerinstitūcijām.

(3) Latvijas augstākās izglītības institūcijas īstenotajai augstākās izglītības programmas daļai ir jābūt attiecīgās augstākās izglītības institūcijas šā likuma noteiktajā kārtībā akreditētas augstākās izglītības programmas daļai, bet visām ārvalstu augstākās izglītības institūciju īstenotajām augstākās izglītības programmas daļām – attiecīgajā valstī noteiktajā kārtībā valsts atzītas (akreditētas) augstākās izglītības programmas daļai.

(4) Kopīgo augstākās izglītības programmu apguves rezultātā saskaņā ar šā panta pirmajā daļā minēto vienošanos piešķir augstākās izglītības kvalifikāciju vienā no šiem veidiem:

1) divu vai vairāku partnerinstitūciju augstākās izglītības kvalifikācijas, katrai no tām izsniedzot attiecīgu diplomu;

2) kopīgu augstākās izglītības kvalifikāciju visu partnerinstitūciju vārdā, izsniedzot vienu kopīgu diplomu.

(5) Šā panta pirmajā, otrajā un trešajā daļā noteiktajā kārtībā īstenotu kopīgo augstākās izglītības programmu apguves rezultātā iegūtie šā panta ceturtajā daļā minētie grādi ir valstiski atzīti.

50.pants. Studiju rezultātu atzīšana

(1) Persona, kas pārtraukusi studijas augstākās izglītības programmā vai ir ieguvusi kādu augstākās izglītības kvalifikāciju, ir tiesīga vērsties augstākās izglītības institūcijā un lūgt atzīt iepriekš apgūtos studiju kursus nolūkā tikt imatrikulētai šajā augstākās izglītības institūcijā. Studiju kursu atzīšanu veic augstākās izglītības institūcijas noteiktajā kārtībā. Katrā šādā gadījumā tiek pieņemts lēmums, kurā tiek norādīti personas iepriekš apgūtie studiju kursi un tie augstākās izglītības programmas studiju kursi, kuriem pielīdzina iepriekš apgūtos studiju kursus. Pielīdzināšanu pamato ar atzīto studiju kursu studiju rezultātu un augstākās izglītības institūciju piešķirto kredītpunktu atbilstību. Pēc studiju kursu atzīšanas personu var imatrikulēt augstākās izglītības programmā augstākās izglītības institūcijas noteiktā kārtībā.

(2) Starptautisko programmu un augstākās izglītības institūciju savstarpējās sadarbības līgumu ietvaros studiju kursu savstarpējā pielīdzināšana notiek automātiski, un par ārzemju augstākās izglītības institūcijā apgūtajiem studiju kursiem kredītpunkti tiek ieskaitīti atbilstošajā augstākās izglītības programmas daļā, aizstājot Latvijas augstākās izglītības programmas studiju kursus.

(3) Studējošais, kas ir studējis vairākās augstākās izglītības institūcijās vai augstākās izglītības programmās, ir tiesīgs saņemt attiecīgās augstākās izglītības institūcijas diplomu, ja ir izpildījis visas augstākās izglītības programmas prasības (sasniedzis studiju rezultātus) un attiecīgajā augstākās izglītības programmā apguvis studiju modulus, studiju kursus vai praksi augstākās izglītības institūcijas noteiktā un būtiskā apmērā un nokārtojis gala pārbaudījumus, ja starptautiskos līgumos vai līgumos starp augstākās izglītības institūcijām nav noteikts citādi.

51.pants. Eksmatrikulācija

(1) Personu eksmatrikulē, ja:

1) tā ir ieguvusi augstākās izglītības kvalifikāciju;

2) tā pati to vēlas.

(2) Personu var eksmatrikulēt, ja:

- 1) tā augstākās izglītības institūcijas noteiktajos termiņos nav nokārtojusi nepieciešamos pārbaudījumus vai nav izpildījusi studiju līguma nosacījumus;
- 2) konstatēts, ka tās uzņemšana ir notikusi, pārkāpjot normatīvos aktus;
- 3) tā ir pārkāpusi augstākās izglītības institūcijas iekšējās kārtības noteikumus.

(3) Lēmumu par personas eksmatrikulāciju pieņem, izziņo un apstrīd šā likuma 32.pantā noteiktajā kārtībā.

(4) Augstākās izglītības institūcijai ir tiesības tās noteiktā kārtībā uz laiku līdz pieciem gadiem noteikt ierobežojumu atjaunoties studijām vai pretendēt uz atkārtotu uzņemšanu personām, kuras ir izdarījušas šā panta otrās daļas 2. un 3.punktā minētos pārkāpumus.

V nodaļa

Zinātniskā darbība

52.pants. Augstākās izglītības institūciju zinātniskās darbības saturs un mērķis

(1) Zinātniskā darbība ir ikvienas augstākās izglītības institūcijas darba sastāvdaļa. Tās mērķis ir radīt jaunas zināšanas, pilnveidot augstākās izglītības programmas, sekmēt jaunas pētnieku paaudzes veidošanos, raisot jauniešu interesi par zinātni, un valsts kultūras un ekonomisko attīstību, kā arī veidot mijiedarbību ar uzņēmējiem, darba devējiem un citiem sociālajiem partneriem.

(2) Zinātniskā darbība universitātēs, akadēmijās un augstskolās ietver:

- 1) promocijas darbu izstrādi;
- 2) fundamentālos pētījumus;
- 3) lietišķos pētījumus, tai skaitā profesionālās darbības jomā;
- 4) pētījumu rezultātu izmantošanu jaunu tehnoloģiju radīšanai;
- 5) pētījumu rezultātu un tehnoloģiju komercializāciju (inovācijas);
- 6) akadēmisko kolekciju un datubāzu izveidi, etalonu uzturēšanu;
- 7) ekspertu atzinumu un sabiedrībai nepieciešamu zinātņietilpīgu pakalpojumu sniegšanu;
- 8) zinātnes popularizēšanu;
- 9) universitātes, akadēmijas vai augstskolas zinātniskajai darbībai nepieciešamā materiāli tehniskā nodrošinājuma izveidi un attīstību.

(3) Koledžās galvenokārt veic lietišķos pētījumus.

(4) Katra augstākās izglītības institūcija atbilstīgi līgumam par augstākās izglītības institūcijas uzdevumiem, augstākās izglītības institūcijas mērķim, darbības stratēģijai un iespējām nosaka savas zinātniskās darbības jomas un prioritātes.

(5) Universitāšu, akadēmiju un augstskolu zinātniskās darbības nozīmīgākie rezultāti tiek iekļauti līgumā par augstākās izglītības institūcijas uzdevumiem un to īstenošanai tiek paredzēti līdzekļi.

53.pants. Augstākās izglītības institūciju zinātniskās darbības galvenie uzdevumi

(1) Zinātniskajā darbībā universitātes pilda šādus galvenos uzdevumus:

1) veic fundamentālos un lietišķos pētījumus starptautiski atzīstamā līmenī; universitāti akreditējot, ekspertīze vismaz divās zinātnes nozarēs atzīst pētījumu rezultātus par izciliem starptautiskā mērogā;

2) pētījumu rezultātus publicē starptautiskajā zinātniskajā periodikā, kā arī pašu izdotā zinātniskajā periodikā;

3) vismaz pusē izglītības tematisko grupu, kurās universitātei ir akreditētas augstākās izglītības programmas, nodrošina doktora studijas un katru gadu piešķir doktora grādus vismaz divās trešdaļās no akreditētajām doktora programmām;

4) nodrošina inovāciju atbalstu un tehnoloģiju pārnesi;

5) nodrošina valsts nozīmes bibliotēkas darbību, veido, papildina, uztur un saglabā bibliotēkas krājumu, kā arī uztur akadēmiskās kolekcijas (krātuves, kas apkopo ar akadēmisko darbību saistītu informāciju, materiālus u.c.);

6) īsteno zinātnes popularizēšanas programmas, izdod populārzinātnisko literatūru.

(2) Zinātniskajā darbībā akadēmijas pilda šādus galvenos uzdevumus:

1) veic pētījumus vai nodarbojas ar māksliniecisko jaunradi starptautiski atpazīstamā līmenī;

2) nodrošina doktora studijas un regulāru doktora grādu piešķiršanu;

3) zinātniskās darbības rezultātus publicē zinātniskajā periodikā, kā arī pašu izdotos krājumos;

4) nodrošina komersantu vai valsts institūciju pieprasītu pētījumu projektu izpildi vai popularizē sava personāla mākslinieciskās jaunrades rezultātus;

5) nodrošina darbības virzienam atbilstošas bibliotēkas darbību, veido, papildina, uztur un saglabā bibliotēkas krājumu, kā arī uztur akadēmiskās kolekcijas;

6) īsteno zinātnes vai mākslas popularizēšanas programmas.

(3) Zinātniskajā darbībā augstskolas pilda šādus galvenos uzdevumus:

1) veic lietišķos pētījumus un nodrošina zinātņietilpīgus pakalpojumus nozarē atzīstamā un pieprasītā līmenī;

2) popularizē zinātniskās darbības rezultātus valsts mērogā, publicē tos zinātniskajā literatūrā;

3) sadarbojas ar komersantiem, sekmē augstskolas personāla pētījumu rezultātu izmantošanu komersantu vai iestāžu darbā;

4) popularizē zinātniskās darbības rezultātus plašsaziņas līdzekļos;

5) nodrošina darbības virzienam atbilstošas bibliotēkas darbību, veido, papildina, uztur un saglabā bibliotēkas krājumu, kā arī uztur akadēmiskās kolekcijas.

(4) Zinātniskajā darbībā koledžas pilda šādus galvenos uzdevumus:

1) veic pētījumus vai nodrošina zinātņietilpīgus pakalpojumus atbilstoši nozares uzņēmumu pasūtījumam;

- 2) popularizē zinātniskās darbības rezultātus;
- 3) sadarbībā ar vietējiem uzņēmumiem sekmē zinātnisko izstrādņu ieviešanu;
- 4) nodrošina darbības virzienam atbilstošas bibliotēkas darbību.

54.pants. Augstākās izglītības institūcijas zinātniskās darbības galveno uzdevumu izvērtēšana

(1) Augstākās izglītības institūcijas zinātniskās darbības rezultātus novērtē neatkarīga ekspertīze līdz ar augstākās izglītības institūcijas akreditāciju.

(2) Ja ekspertīzes atzinums vai līguma par augstākās izglītības institūcijas uzdevumiem izpilde norāda uz to, ka augstākās izglītības institūcija nepilda tai paredzētos galvenos zinātniskās darbības uzdevumus, tā ar izglītības un zinātnes ministru saskaņo pasākumu plānu konstatēto trūkumu novēršanai. Plāna darbības periods nav ilgāks par diviem gadiem. Plāna izpildi kontrolē izglītības un zinātnes ministra izveidota komisija.

(3) Ja trūkumi netiek novērsti, izglītības un zinātnes ministrs ierosina jautājumu par augstākās izglītības institūcijas nosaukuma maiņu (atbilstoši veidam) vai reorganizāciju.

55.pants. Zinātniskās darbības koordinācija

(1) Augstākās izglītības institūcijas zinātniskajā darbībā sadarbojas gan savā starpā, gan ar citām zinātniskajām institūcijām, kā arī ar uzņēmējiem, piesaistot uzņēmēju investīcijas zinātniskajai darbībai, sekmējot augstākās izglītības institūciju pētījumu rezultātu īstenošanu komercsabiedrībās.

(2) Pētījumu tēmas patstāvīgi izvēlās akadēmiskais personāls un īsteno tās augstākās izglītības institūcijai zinātniskajai darbībai piešķirtā finansējuma ietvaros, saņemot resursus pētījumu veikšanai konkursa kārtībā. Pētījumu kopējos plānus un to nodrošinājumam nepieciešamo darbību koordinē augstākās izglītības institūcija.

(3) Universitātes pētījumu koordinēšanai veido konsultatīvās padomes.

56.pants. Zinātniskās darbības rezultātu publicēšana

(1) Augstākās izglītības institūcijas akadēmiskā personāla pienākums ir publicēt savu pētījumu rezultātus.

(2) Augstākās izglītības institūcija regulāri savā publiskajā pārskatā (gadagrāmatā) publicē apkopojošus informatīvos materiālus par veiktajiem pētījumiem, norādot konkrētās struktūrvienības un pētījumu autorus. Zinātniskās publikācijas tiek klasificētas šādās kategorijās:

- 1) publikācijas starptautiski recenzētā zinātniskajā periodikā;
- 2) recenzētas zinātniskās monogrāfijas;
- 3) citas zinātniskās publikācijas, tai skaitā, internetā publicētās;
- 4) populārzinātniskās publikācijas un publicistika par zinātniskās darbības tēmām.

(3) Augstākās izglītības institūcijas, izņemot koledžas, regulāri savā publiskajā pārskatā (gadagrāmatā) publicē apkopojošus materiālus par veikto pētījumu atpazīstamību akadēmiskajā apritē, norādot informāciju par:

1) valstī un ārpus valsts robežām periodikā publicētiem apskatiem vai recenzijām par veikto zinātnisko darbību vai māksliniecisko jaunradi;

2) valstī un ārpus valsts robežām saņemtajiem akadēmiskās atzinības apliecinājumiem par veikto zinātnisko darbību vai māksliniecisko jaunradi;

3) zinātniskajā periodikā publicētām atsaucēm uz augstākās izglītības institūcijas personāla publicētajiem zinātniskajiem darbiem.

VI nodaļa

Universitāšu, akadēmiju un augstskolu pārvalde

57.pants. Universitātes, akadēmijas un augstskolas pārvaldes institūcijas

(1) Universitāšu, akadēmiju un augstskolu galvenās pārvaldes institūcijas ir:

- 1) satversmes sapulce;
- 2) senāts;
- 3) rektors.

(2) Valsts dibināto universitāšu, akadēmiju un augstskolu – atvasinātu publisku personu – pārvaldes institūcijas – satversmes sapulce, senāts un rektors – ir uzskatāmas par atvasinātas publiskas personas orgāniem Valsts pārvaldes iekārtas likuma izpratnē.

(3) Universitātes, akadēmijas vai augstskolas var izveidot padomi, satversmē nosakot tās sastāvu, izveides kārtību un uzdevumus saskaņā ar šā likuma 62.pantu.

(4) Universitātes, akadēmijas un augstskolas pārvaldes institūciju ievēlēšanas kārtību, tiesības un pienākumus, kā arī to pieņemto lēmumu apstrīdēšanas kārtību nosaka universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversme.

(5) Privātpersonu dibinātas universitātes, akadēmijas vai augstskolas augstākā lēmēj institūcija stratēģiskajos, finanšu un saimnieciskajos jautājumos ir tās īpašnieks, bet augstākā pārstāvības institūcija akadēmiskajos jautājumos — satversmes sapulce.

58.pants. Universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmes sapulce

(1) Universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmes sapulce ir universitātes, akadēmijas vai augstskolas personāla koleģiāla pārstāvības augstākā institūcija. Universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmes sapulci izveido no struktūrvienību deleģētiem pārstāvjiem, nodrošinot visu akadēmiskās darbības virzienu pārstāvniecību. Universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmes sapulci veido no:

1) profesoriem un pārējā akadēmiskā personāla;

2) studējošajiem;

3) citām augstākās izglītības institūcijas personāla grupām.

(2) Akadēmiskā personāla pārstāvju īpatsvars universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmes sapulcē nedrīkst būt mazāks par 60 procentiem un studējošo īpatsvars – ne mazāks par 20 procentiem. Studējošo pārstāvjus universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmes sapulcē ievēlē studējošo pašpārvalde.

(3) Universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmes sapulci var sasaukt rektors vai senāts.

(4) Universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmes sapulce:

1) pieņem un groza universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmi;

2) ievēlē rektoru;

3) noklausās rektora pārskatu;

4) ievēlē senātu.

(5) Pirms universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmes vai tās grozījumu pieņemšanas privātpersonu dibinātas universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmes sapulce saskaņo universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmi vai tās grozījumus ar īpašnieku.

59.pants. Senāts

(1) Senāts ir universitātes, akadēmijas un augstskolas koleģiāla lēmēj institūcija.

(2) Senāta locekļus (senatorus) universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmes sapulce ievēlē uz termiņu, kas nepārsniedz trīs gadus.

(3) Senāta ievēlētajā sastāvā 75 procentiem jābūt akadēmiskā personāla pārstāvjiem, no tiem vismaz vienai piektajai daļai – akadēmiskā personāla pārstāvjiem, kuri strādā universitātē, akadēmijā vai augstskolā ne vairāk kā sešus gadus. Universitātes un akadēmijas senāta sastāvā jābūt ne mazāk kā 50 procentiem profesoru un asociēto profesoru. Universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmē noteiktajā kārtībā senāta sastāvā var tikt iekļauti augstākās izglītības institūcijas sociālo partneru pārstāvji.

(4) Studējošo īpatsvaram senātā ir jābūt ne mazākam par 20 procentiem no ievēlētā sastāva. Studējošo pārstāvjus senātā ievēlē studējošo pašpārvalde.

(5) Senāts:

1) apstiprina universitātes, akadēmijas vai augstskolas ilgtermiņa un vidēja termiņa darbības stratēģiju, ja universitātē, akadēmijā vai augstskolā nav izveidota padome;

2) izveido rektora amata pretendentu atlases kolēģiju;

3) pēc rektora priekšlikuma apstiprina universitātes, akadēmijas vai augstskolas gada budžetu, lēmumus par nekustamās mantas atsavināšanu vai apgrūtināšanu ar lietu tiesībām, kā arī fakultāšu un institūtu nolikumus. Senāts nav tiesīgs izdarīt saturiskas izmaiņas šajos lēmumu projektos;

4) apstiprina iekšējos normatīvos aktus, kuri regulē universitātes, akadēmijas vai augstskolas akadēmisko darbību.

(6) Privātpersonu dibinātas universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversme var neparedzēt šā panta piektās daļas 1. un 3.punktā norādītos senāta pienākumus.

60.pants. Rektors

(1) Rektors ir universitātes, akadēmijas vai augstskolas augstākā amatpersona, kas īsteno institūcijas vispārīgo administratīvo, finanšu un personāla vadību. Rektors bez īpaša pilnvarojuma pārstāv universitāti, akadēmiju vai augstskolu.

(2) Rektoru 61.pantā paredzētajā kārtībā izvirza, ievēlē un apstiprina uz pieciem gadiem ne vairāk kā divas reizes pēc kārtas.

(3) Rektors:

1) atbild par universitātes, akadēmijas vai augstskolas darbības tiesiskumu;

2) atbild par universitātes, akadēmijas vai augstskolas studiju, zinātniskās darbības un mākslinieciskās jaunrades kvalitāti;

3) atbild par universitātes, akadēmijas vai augstskolas finanšu līdzekļu, kā arī mantas likumīgu, ekonomisku un mērķtiecīgu izlietojumu;

4) atbild par universitātes, akadēmijas vai augstskolas attīstības stratēģijas īstenošanu;

5) atbild par universitātes, akadēmijas vai augstskolas personāla attīstību un nodrošina akadēmiskā personāla un studējošo akadēmisko brīvību;

6) ieceļ universitātes, akadēmijas vai augstskolas amatpersonas, izveido struktūrvienības;

7) sagatavo universitātes, akadēmijas vai augstskolas ikgadējā budžeta projektu, kuru iesniedz apstiprināšanai senātam;

8) sagatavo un iesniedz apstiprināšanai senātam lēmumu projektus par universitātes, akadēmijas vai augstskolas nekustamās mantas atsavināšanu vai apgrūtināšanu ar lietu tiesībām.

(4) Privātpersonu dibinātas universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmē var nenoteikt šā panta trešās daļas 6., 7.un 8.punktā norādītos rektora pienākumus.

(5) Rektors nekavējoties rakstveidā sniedz informāciju universitātes, akadēmijas vai augstskolas senātam par funkcijām, kuras rektors nav tiesīgs izpildīt saskaņā ar likumu "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā". Universitātes, akadēmijas vai augstskolas senāts pēc rektora sniegtās informācijas saņemšanas izpilda attiecīgās rektora funkcijas vai uzdod to izpildi citai senāta noteiktai koleģiālai institūcijai vai amatpersonai.

(6) Rektoru atceļ no amata Ministru kabinets:

1) pēc paša vēlēšanās;

2) pēc universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmes sapulces, senāta, izglītības un zinātnes ministra vai attiecīgās nozares ministra

ierosinājuma, ja rektora darbībā konstatēti būtiski likuma vai citu normatīvo aktu pārkāpumi;

3) privātpersonu dibinātās augstākās izglītības institūcijās – pēc īpašnieka ierosinājuma.

(7) Ja rektors darbnespējas dēļ ilgstoši nespēj pildīt rektora amata pienākumus, pēc universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmes sapulces, senāta, izglītības un zinātnes ministra vai attiecīgās nozares ministra ierosinājuma Ministru kabinets, bet privātpersonu dibinātajās universitātēs, akadēmijās un augstskolās – īpašnieks uz rektora darbnespējas laiku ieceļ rektora pienākumu izpildītāju.

(8) Rektora atcelšanas gadījumā valsts universitātēs, akadēmijās un augstskolās Ministru kabinets, bet privātpersonu dibinātajās universitātēs, akadēmijās un augstskolās – īpašnieks ieceļ rektora vietas izpildītāju, kas pilda rektora pienākumus līdz jaunievēlēta rektora apstiprināšanai.

61.pants Rektora izvirzīšana, ievēlēšana un apstiprināšana

(1) Universitātes, akadēmijas vai augstskolas senāts ne vēlāk kā divus mēnešus pirms rektora darbības termiņa beigām izsludina konkursu uz rektora amatu.

(2) Līdz ar lēmumu par konkursa izsludināšanu, senāts izveido rektora amata pretendentu atlases kolēģiju universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmē paredzētajā 8 vai 16 locekļu sastāvā. Rektora amata pretendentu atlases kolēģijas sastāvā puse no locekļiem ir akadēmiskā personāla locekļi, no kuriem vismaz viens ir docents, pētnieks, lektors vai asistents, bet otra puse – vienādā skaitā pārstāvji no vispārējā personāla, studējošajiem, attiecīgās universitātes, akadēmijas vai augstskolas sociālajiem partneriem un dibinātāja. Dibinātāja pārstāvjus valsts dibinātās universitātēs, akadēmijās vai augstskolās izvirza Izglītības un zinātnes ministrija vai attiecīgās nozares ministrija.

(3) Pēc apstiprināšanas rektora amata pretendentu atlases kolēģija nekavējoties nosaka rektora amata pretendentu atlases kritērijus.

(4) Konkursā uz rektora amatu universitātēs var pieteikties profesors, akadēmijās un augstskolās – profesors vai persona ar doktora grādu.

(5) Rektora amata pretendentu atlases kolēģija nosaka konkursa dalībnieku iesniedzamos dokumentus, kā arī to iesniegšanas termiņus. Rektora amata pretendentu atlases kolēģija ir tiesīga pati aicināt kādas personas kandidēt uz rektora amatu.

(6) Rektora amata pretendentu atlases kolēģija izskata konkursa dalībnieku dokumentus, izvērtē kandidātu atbilstību rektora amata pretendentu atlases kritērijiem, sarindo tos pēc atbilstības un izvirza rektora amata pretendentu.

(7) Universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmes sapulce balso par rektora amata pretendentu atlases kolēģijas izvirzīto rektora amata kandidātu. Privātpersonu dibinātās universitātēs, akadēmijās vai augstskolās pirms balsojuma universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmes sapulcē ir

nepieciešams saņemt ģipāšnieka piekrišanu attiecīgajam rektora amata kandidātam.

(8) Ja universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmes sapulce noraida rektora amata pretendentu atlases kolēģijas piedāvāto pretendentu, tad rektora amata pretendentu atlases kolēģija var izvirzīt citu pretendentu no vērtētajiem kandidātiem. Ja rektora amata pretendentu atlases kolēģija neizvirza citu pretendentu, tad senāts rīko atkārtotu konkursu.

(9) Universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmes sapulces ievēlēto rektoru pēc izglītības un zinātnes ministra vai attiecīgās nozares ministra priekšlikuma apstiprina amatā Ministru kabinets.

(10) Līdz jaunievēlētā rektora apstiprināšanai rektora pienākumus pilda iepriekšējais rektors vai persona, kas pilda rektora pienākumus.

(11) Divu nedēļu laikā pēc rektora ievēlēšanas universitāte, akadēmija vai augstskola iesniedz Izglītības un zinātnes ministrijā rektora apstiprināšanai nepieciešamos dokumentus. Rektors amata pienākumus sāk pildīt pēc apstiprināšanas Ministru kabinetā.

(12) Ja rektors netiek apstiprināts, senāts divu mēnešu laikā rīko atkārtotu konkursu. Ministru kabineta neapstiprinātais rektora amata pretendents atkārtotajā konkursā nepiedalās.

(13) Dibinot valsts universitāti, akadēmiju vai augstskolu, Ministru kabinets ieceļ izglītības un zinātnes ministra izvirzītu rektora vietas izpildītāju, kas pilda rektora pienākumus līdz universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmes sapulcē ievēlēta rektora apstiprināšanai. Privātpersonai dibinot universitāti, akadēmiju vai augstskolu, dibinātājs ieceļ rektora vietas izpildītāju, kas pilda rektora pienākumus līdz universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmes sapulcē ievēlēta rektora apstiprināšanai. Ne vēlāk kā divu mēnešu laikā pēc universitātes, akadēmijas vai augstskolas dibināšanas tiek izsludināts rektora amata konkurss.

62.pants. Padome

(1) Padome ir universitātes, akadēmijas vai augstskolas lēmēj institūcija stratēģiskajos pārvaldības jautājumos, kas saskaņo augstākās izglītības institūcijas dibinātāju, personāla un sabiedrības intereses universitātes, akadēmijas vai augstskolas mērķu sasniegšanā.

(2) Padomes pilnvaru laiks ir pieci gadi. Tās sastāvā ir:

1) universitātes, akadēmijas vai augstskolas personāla ievēlēti pārstāvji, kas veido pusi no padomes locekļu skaita, no kuriem viens ir rektors un viens ir studējošo pārstāvis;

2) universitātes, akadēmijas vai augstskolas dibinātāja deleģēti pārstāvji, kas veido ne vairāk kā ceturto daļu no padomes locekļu skaita;

3) darba devēju pārstāvji.

(3) Universitātes, akadēmijas un augstskolu personāla pārstāvjus padomē ievēlē universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmes sapulce. Studējošo pārstāvi padomē ievēlē studējošo pašpārvalde.

(4) Dibinātāja pārstāvjus valsts universitāšu, akadēmiju vai augstskolu padomēs ieceļ izglītības un zinātnes ministrs vai attiecīgās nozares ministrs.

(5) Darba devēju pārstāvjus padomē ievēlē pārējie padomes locekļi pēc rektora priekšlikuma. Rektors, piedāvājot darba devēju pārstāvju kandidatūras, ņem vērā universitātes, akadēmijas vai augstskolas darbības virzienus.

(6) Padomes locekļu kopskaitu nosaka universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversme, ņemot vērā ar akadēmisko darbību saistīto tautsaimniecības nozaru skaitu, kā arī augstākās izglītības programmu un studējošo skaitu. Padomes locekļu kopskaits nav lielāks par 16.

(7) Padome darbojas saskaņā ar universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmes sapulces apstiprinātu nolikumu.

(8) Padome:

1) pēc rektora priekšlikuma apspriež un apstiprina universitātes, akadēmijas vai augstskolas vidēja termiņa un ilgtermiņa darbības stratēģiju;

2) pēc rektora priekšlikuma apspriež un apstiprina universitātes, akadēmijas vai augstskolas vidēja termiņa (trīs gadu) budžetu;

3) vērtē universitātes, akadēmijas vai augstskolas pārvaldības kvalitāti un izsaka savus priekšlikumus rektoram vai dibinātājam tās pilnveidei;

4) apspriež un vērtē universitātes, akadēmijas vai augstskolas darbu kopumā, ievērojot dibinātāja un sabiedrības intereses, un sniedz par to ziņojumu dibinātājam;

5) veic citus universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmē paredzētus uzdevumus.

(9) Vairākas universitātes, akadēmijas vai augstskolas var veidot kopēju padomi. Šādā gadījumā padomes veidošanas nosacījumus un darbības kārtību paredz visu iesaistīto universitāšu, akadēmiju vai augstskolu satversmēs.

(10) Privātpersonu dibinātā universitātē, akadēmijā vai augstskolā satversme var noteikt citu padomes sastāvu nekā šā panta otrajā daļā minēto vai nodot padomes funkcijas privātpersonas dibinātās universitātes, akadēmijas vai augstskolas īpašniekam.

63.pants. Universitātes, akadēmijas vai augstskolas organizatoriskā struktūra

Universitāte, akadēmija vai augstskola nosaka savu organizatorisko struktūru un veido fakultātes, nodaļas, katedras un citas struktūrvienības.

64.pants. Zinātniskais institūts

(1) Universitātes, akadēmijas vai augstskolas var dibināt zinātniskos institūtus kā publiskās aģentūras, struktūrvienības vai privāto tiesību juridiskās personas.

(2) Šādu zinātnisko institūtu tiesisko pamatu, pārvaldi, finansēšanas un uzraudzības kārtību nosaka Zinātniskās darbības likums, Publisko aģentūru likums un citi normatīvie akti.

65.pants. Universitātes, akadēmijas vai augstskolas dibinātās iestādes, nodibinājumi, biedrības un komercsabiedrības

(1) Valsts dibināta universitāte, akadēmija vai augstskola savā satversmē noteikto darbības mērķu sasniegšanai var dibināt, reorganizēt un likvidēt iestādes, arī publiskās aģentūras, un komercsabiedrības, kā arī būt par biedru vai dibinātāju biedrībās un nodibinājumos.

(2) Privātpersonu dibinātās universitātes, akadēmijas vai augstskolas var dibināt komercsabiedrības, kā arī būt par dibinātāju vai biedru biedrībās un nodibinājumos.

VII nodaļa Koledžu pārvalde

66.pants. Koledžas pārstāvības un vadības institūcijas

(1) Koledžas galvenās pārvaldes institūcijas ir koledžas padome un koledžas direktors.

(2) Koledžas augstākā lēmēj institūcija stratēģiskajos, finanšu un saimnieciskajos jautājumos ir tās dibinātājs. Koledžas padome ir koledžas personāla koleģiāla pārstāvības institūcija, kura ir augstākā lēmēj institūcija akadēmiskajos jautājumos.

(3) Koledžas pārvaldes institūciju ievēlēšanas kārtību, tiesības un pienākumus nosaka koledžas nolikums.

(4) Koledža pati nosaka savu organizatorisko struktūru.

67.pants. Koledžas padome

(1) Koledžas padomi tās nolikumā paredzētā kārtībā ievēlē koledžas personāls, aizklāti balsojot. Koledžas padomes vēlēšanas organizē koledžas direktors. Padomi ievēlē uz termiņu, kas nepārsniedz trīs gadus.

(2) Koledžas padomes ievēlētajā sastāvā ietilpst šādi koledžas personāla pārstāvji:

1) akadēmiskā personāla pārstāvji – 75 procenti no padomes ievēlēto locekļu kopskaita;

2) studējošo pārstāvji – ne mazāk kā 20 procentu no padomes ievēlēto locekļu kopskaita (studējošo pārstāvjus ievēlē studējošo pašpārvalde);

3) vispārējā personāla pārstāvji (to skaitā – koledžas direktors);

4) privātpersonu dibinātā koledžā – īpašnieka pārstāvji.

(3) Koledžas nolikumā noteiktajā kārtībā koledžas padomes sastāvā var tikt iekļauti koledžas sociālo partneru pārstāvji.

(4) Koledžas padome ievēlē priekšsēdētāju. Koledžas direktors nedrīkst būt koledžas padomes priekšsēdētājs

(5) Koledžas padome:

1) apstiprina koledžas ilgtermiņa un vidēja termiņa darbības stratēģiju;

2) ievēlē koledžas direktoru;

3) apstiprina iekšējos normatīvos aktus, kuri regulē koledžas akadēmisko darbību;

4) pieņem koledžas nolikumu.

(6) Privātpersonu dibinātas koledžas nolikumā var neparedzēt šā panta piektās daļas 1.punktā norādītos koledžas padomes pienākumus.

68.pants. Koledžas direktors

(1) Koledžas direktors īsteno koledžas vispārīgo administratīvo un saimniecisko vadību, atbild par koledžas darbību kopumā un bez īpaša pilnvarojuma pārstāv koledžu.

(2) Koledžas direktoru ievēlē koledžas padome uz pieciem gadiem, turklāt ne vairāk kā divas reizes pēc kārtas. Par koledžas direktoru var ievēlēt personu, kurai ir vismaz maģistra grāds, vismaz piecu gadu pedagoģiskā vai zinātniskā darba pieredze un vismaz trīs gadu pieredze vadošā amatā.

(3) Koledžas padome koledžas direktoru ievēlē no pretendentiem, kas ir pieteikušies koledžas izsludinātajā atklātajā konkursā. Koledžas direktoru amatā apstiprina izglītības un zinātnes ministrs vai attiecīgās nozares ministrs (ja koledža ir attiecīgās nozares ministra pārraudzībā). Koledžas direktors amata pienākumus sāk pildīt pēc viņa apstiprināšanas amatā.

(4) Konkursu koledža izsludina vismaz divus mēnešus pirms koledžas direktora pilnvaru izbeigšanās. Līdz jaunievēlētā koledžas direktora apstiprināšanai koledžas direktora pienākumus pilda iepriekšējais koledžas direktors.

(5) Ja izglītības un zinātnes ministrs vai attiecīgās nozares ministrs koledžas ievēlēto koledžas direktoru neapstiprina, viņš savu atteikumu pamato un, privātpersonu dibinātā koledžā – saskaņojot ar īpašnieku, apstiprina koledžas direktora amatā citu kvalificētu atklātā konkursa pretendentu.

(6) Ja izglītības un zinātnes ministrs vai attiecīgās nozares ministrs neapstiprina nevienu no konkursa pretendentiem, izglītības un zinātnes ministrs vai attiecīgās nozares ministrs to pamato un uzdod koledžai izsludināt atkārtotu konkursu, kā arī norīko ministrijas amatpersonu koledžas direktora vēlēšanu procedūras novērošanai.

(7) Ja atkārtotajās vēlēšanās neviens no pretendentiem negūst izglītības un zinātnes ministra vai attiecīgās nozares ministra atbalstu, izglītības un zinātnes ministrs vai attiecīgās nozares ministrs ieceļ koledžas direktora amatā personu pēc saviem ieskatiem uz laiku līdz diviem gadiem. Privātpersonu dibinātā koledžā koledžas direktoru šādā gadījumā ieceļ īpašnieks.

(8) Koledžas direktoru atceļ no amata izglītības un zinātnes ministrs vai attiecīgās nozares ministrs vai īpašnieks (gadījumā, ja koledžas direktoru amatā ir iecēlis īpašnieks):

1) pēc koledžas direktora vēlēšanās;

2) pēc koledžas padomes, Izglītības un zinātnes ministrijas vai attiecīgās nozares ministrijas ierosinājuma, ja koledžas direktora darbībā konstatēti būtiski likuma vai citu normatīvo aktu pārkāpumi;

3) privātpersonu dibinātās koledžās – pēc īpašnieka ierosinājuma.

(9) Ja koledžas direktors darbnespējas dēļ ilgstoši nespēj pildīt koledžas direktora amata pienākumus, pēc koledžas padomes ierosinājuma izglītības un zinātnes ministrs vai attiecīgās nozares ministrs, bet privātpersonu dibinātajās koledžās – īpašnieks uz koledžas direktora darbnespējas laiku ieceļ koledžas direktora pienākumu izpildītāju.

(10) Koledžas direktora atcelšanas gadījumā izglītības un zinātnes ministrs vai attiecīgās nozares ministrs ieceļ koledžas direktora vietas izpildītāju, kas pilda koledžas direktora pienākumus līdz jaunievēlētajā koledžas direktora apstiprināšanai, bet ne ilgāk kā sešus mēnešus. Privātpersonu dibinātā koledžā koledžas direktora vietas izpildītāju šādā gadījumā ieceļ īpašnieks.

(11) Valsts dibinātās koledžās, kuras darbojas attiecīgo nozaru ministriju padotībā un kuru darbinieki atrodas militārā dienesta, valsts dienesta, kuru pilda amatpersona ar speciālo dienesta pakāpi, vai specializētā civildienesta attiecībās, koledžas direktora iecelšanas kārtību nosaka attiecīgās nozares ministrs.

69.pants. Koledžas direktora kompetence

(1) Koledžas direktors:

- 1) atbild par koledžas darbības tiesiskumu;
- 2) atbild par koledžas studiju, zinātniskās darbības un mākslinieciskās jaunrades kvalitāti;
- 3) atbild par koledžas finanšu līdzekļu, kā arī mantas likumīgu, ekonomisku un mērķtiecīgu izlietojumu;
- 4) atbild par koledžas attīstības stratēģijas īstenošanu;
- 5) atbild par koledžas personāla attīstību un nodrošina akadēmiskā personāla un studējošo akadēmisko brīvību;
- 6) ieceļ koledžas amatpersonas, izveido koledžas struktūrvienības;
- 7) sagatavo koledžas ikgadējā budžeta projektu, ar kuru iepazīstina koledžas padomi.

(2) Privātpersonu dibinātas koledžas nolikumā var nenoteikt šā panta pirmās daļas 6. un 7.punktā norādītos koledžas direktora pienākumus.

70.pants. Koledžas struktūrvienības

(1) Koledžas struktūru nosaka un struktūrvienības veido, reorganizē un likvidē saskaņā ar koledžas nolikumu.

(2) Koledžas struktūrvienības uzdevumus, funkcijas un tiesības nosaka struktūrvienības nolikums, kuru apstiprina koledžas padome.

(3) Ja koledžā tiek īstenotas vidējās izglītības programmas, tad to īstenošana tiek organizatoriski un finansiāli nošķirta no pārējās koledžas darbības.

VIII nodaļa

Augstākās izglītības institūcijas personāls

71.pants. Augstākās izglītības institūciju personāla grupas, to tiesības un pienākumi

(1) Augstākās izglītības institūcijas personālu veido:

- 1) akadēmiskais personāls;
- 2) vispārējais personāls;
- 3) studējošie.

(2) Akadēmiskais personāls nodrošina vismaz pusi (kredītpunktu izteiksmē) no augstākās izglītības institūcijas augstākās izglītības programmās iekļauto studiju kursu pasniegšanas.

(3) Augstākās izglītības institūcijas personāla pienākums ir sekmēt studiju, zinātniskās darbības un mākslinieciskās jaunrades brīvību, veicināt atklātumu augstākās izglītības institūcijas pārvaldē un tās lietu kārtošānā.

(4) Personālam ir tiesības universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmes vai koledžas nolikuma noteiktā kārtībā piedalīties augstākās izglītības institūcijas vadības lēmumu sagatavošanā, kā arī tādu lēmumu pieņemšanā, kas skar personāla intereses, piedalīties un tikt uzklausītam augstākās izglītības institūcijas koleģiālo vadības institūciju sēdēs.

(5) Akadēmiskajam personālam, vispārējam personālam un studējošajiem ir tiesības piedalīties augstākās izglītības institūcijas koleģiālo institūciju vēlēšanās un tikt ievēlētiem tajās.

(6) Augstākās izglītības institūcijas vadības pienākums ir rūpēties par personāla un pārējo augstākās izglītības institūcijā nodarbināto darba apstākļiem, nodrošināt iespēju pilnveidot to kvalifikāciju.

(7) Augstākās izglītības institūcijas personāls ir atbildīgs par savu pienākumu pildīšanu.

72.pants. Akadēmiskais personāls

(1) Augstākās izglītības institūcijas akadēmisko personālu veido attiecīgās augstākās izglītības institūcijas:

- 1) profesori,
- 2) asociētie profesori, vadošie pētnieki;
- 3) docenti, pētnieki;
- 4) lektori, asistenti;

(2) Persona akadēmiskā personāla amatu drīkst ieņemt tikai vienā augstākās izglītības institūcijā.

(3) Augstākās izglītības institūcijas akadēmiskais personāls veic akadēmisko darbu. Uzdevumu apjomu katrā no akadēmiskā darba virzieniem nosaka augstākās izglītības institūcija.

(4) Darba samaksas principus augstākās izglītības institūcijā nosaka augstākās izglītības institūcija, bet darba samaksas likmes nedrīkst būt mazākas par Ministru kabineta noteiktajām pedagoģu darba samaksas likmēm.

73.pants. Profesori

(1) Profesors ir savā nozarē starptautiski atzīts speciālists, kas veic mūsdienu līmenim atbilstošu pētniecības vai mākslinieciskās jaunrades darbu un nodrošina augstas kvalitātes studijas attiecīgajā zinātnes vai mākslas nozarē. Profesora amatu var ieņemt persona, kurai ir doktora grāds, vismaz trīs gadu akadēmiskā vai pētnieciskā darba pieredze augstākās izglītības vai zinātniskajā institūcijā un šā likuma noteiktajā kārtībā atzīta kvalifikācija profesora amata ieņemšanai. Mākslas specialitātēs profesora amatu var ieņemt arī persona, kurai ir vismaz trīs gadu akadēmiskā darba pieredze augstākās izglītības institūcijā un kuras mākslinieciskās jaunrades darbs ir atzīts nacionālā un starptautiskā līmenī un var nodrošināt augstas kvalitātes studijas attiecīgajā mākslas apakšnozarē.

(2) Profesoru galvenie uzdevumi ir:

1) studiju darba īstenošana un pārraudzība, īpaši maģistra un doktora programmās;

2) pētniecības darba vadīšana zinātnes nozarē vai mākslinieciskās jaunrades vadīšana nozarē;

3) līdzekļu piesaiste augstākās izglītības institūcijai ar zinātnisko darbību vai māksliniecisko jaunradi;

4) doktora līmeņa studiju un pētniecības darba vadīšana zinātnes apakšnozarē vai mākslinieciskās jaunrades vadīšana nozarē;

5) piedalīšanās augstākās izglītības programmu, augstākās izglītības institūciju un to struktūrvienību darba un kvalitātes vērtēšanā;

6) jaunās zinātnieku un mākslinieku paaudzes gatavošana.

(3) Par īpašu ieguldījumu augstākajā izglītībā profesoriem un asociētajiem profesoriem, sasniedzot pensijas vecumu, augstākās izglītības institūcija var piešķirt goda nosaukumu – *emeritus* profesors.

74.pants. Asociētie profesori

(1) Asociētā profesora amatu var ieņemt persona, kurai ir doktora grāds un vismaz viena gada akadēmiskā vai pētnieciskā darba pieredze augstākās izglītības vai zinātniskajā institūcijā. Mākslas specialitātēs asociētā profesora amatu var ieņemt arī persona, kurai ir vismaz viena gada akadēmiskā darba pieredze augstākās izglītības institūcijā un kuras mākslinieciskās jaunrades darbs ir atzīts nacionālā līmenī un var nodrošināt augstas kvalitātes studijas attiecīgajā mākslas apakšnozarē.

(2) Asociētā profesora galvenie uzdevumi ir:

1) pētniecības darba veikšana;

2) pētniecības darba vadīšana doktora un maģistra grāda iegūšanai;

3) studiju darba nodrošināšana un vadīšana.

75.pants. Vadošie pētnieki un pētnieki

Vadošo pētnieku un pētnieku amatus var ieņemt personas Zinātniskās darbības likumā un augstākās izglītības institūcijas noteiktajā kārtībā.

76.pants. Docenti

(1) Docenta amatu var ieņemt persona, kurai ir doktora grāds un akadēmiskā vai pētnieciskā darba pieredze augstākās izglītības vai zinātniskajā institūcijā. Mākslas specialitātēs docenta amatu var ieņemt arī persona, kuras mākslinieciskās jaunrades darbs ir atzīts nacionālā līmenī un kura var nodrošināt augstas kvalitātes studijas attiecīgajā mākslas apakšnozarē. Ja docents piedalās īsā cikla augstākās izglītības programmu īstenošanā, tad docenta amatu var ieņemt persona, kurai ir augstākā izglītība un akadēmiskā vai pētnieciskā darba pieredze augstākās izglītības vai zinātniskajā institūcijā.

(2) Docenta galvenie uzdevumi ir:

- 1) pētniecības darba veikšana;
- 2) studiju darba nodrošināšana un vadīšana.

77.pants. Lektori un asistenti

Lektora vai asistenta amatā var būt persona, kurai ir doktora vai maģistra grāds. Mākslas specialitātēs lektora vai asistenta amatu var ieņemt persona, kuras mākslinieciskās jaunrades darba rezultāti ir izvērtēti augstākās izglītības institūcijas noteiktā kārtībā. Ja lektors vai asistents piedalās īsā cikla augstākās izglītības programmu īstenošanā, tad lektora vai asistenta amatu var ieņemt persona, kurai ir augstākā izglītība.

78.pants. Akadēmiskā personāla pieņemšana darbā un akadēmiskās kvalifikācijas izvērtēšana

(1) Akadēmiskā personāla amata vietu skaitu nosaka augstākās izglītības institūcija.

(2) Uz vakanto akadēmiskā personāla amata vietu augstākās izglītības institūcija izsludina atklātu konkursu. Konkursa organizēšanā ievēro šādus nosacījumus:

1) konkursu izsludina laikrakstā „Latvijas Vēstnesis”, vismaz vienā laikrakstā, kas tiek izplatīts visā Latvijas teritorijā, un augstākās izglītības institūcijas mājas lapā, profesoru un asociēto profesoru gadījumā – amata vietai tematiski atbilstīgā vēstkopā, paredzot ne mazāk kā mēnesi dokumentu iesniegšanai un samērīgu laiku sarakstei ar amata pretendentiem;

2) konkursa nolikumā konkretizē šajā likumā akadēmiskā personāla amata pretendenta noteiktās prasības; augstākās izglītības institūcija ir tiesīga noteikt papildprasības;

(3) Amatu pretendentu izvērtēšanas kārtību nosaka augstākās izglītības institūcija.

(4) Akadēmiskā personāla amatu pretendentu izvērtēšanas kārtība paredz augstākās izglītības institūcijas un no tās neatkarīgu ekspertu vērtējuma saņemšanu par visiem amata pretendentiem. Profesoru un asociēto profesoru amatu pretendentu izvērtēšanas ekspertu vidū iekļaujami citu valstu speciālisti. Eksperti tiek izraudzīti augstākās izglītības institūcijas noteiktā kārtībā. Vērtējumu organizē un finansē augstākās izglītības institūcija, kurā izsludināts

konkurss. Ekspertu vērtējumā ietilpst atzinums par pretendenta atbilstību katrai konkursa nolikumā minētai prasībai, kā arī visu pretendentu ranžējums, norādot, kuri pretendenti atbilst konkursa prasībām. Pretendentu iepazīstina ar ekspertu vērtējumiem, nodrošinot ekspertu anonimitāti.

(5) Amata pretendenta akadēmisko kvalifikāciju izvērtē šā panta ceturtajā daļā minētie eksperti. Ekspertīze notiek uz pretendentu iesniegto dokumentu pamata. Pretendentu dokumenti ekspertam var tikt izsūtīti elektroniski.

(6) Atzinumu par saņemtajiem novērtējumiem un pieņemšanai darbā ieteicamajiem kandidātiem iesniedz rektoram vai koledžas direktoram. Atzinumam pievieno visus pretendentu iesniegtos dokumentus un novērtējumu.

(7) Lēmumu par akadēmiskā personāla pieņemšanu darbā pieņem augstākās izglītības institūcijas noteiktā kārtībā.

(8) Akadēmiskā personāla locekļus pieņem darbā uz divu vai sešu gadu termiņu. Izsludinot konkursu uz augstākās izglītības institūcijas akadēmiskā personāla locekļa vietu, augstākās izglītības institūcija nosaka termiņu, uz kādu tā pieņem darbā attiecīgo akadēmiskā personāla locekli. Augstākās izglītības institūcija ir tiesīga atkārtoti pagarināt noslēgto darba līgumu uz diviem vai sešiem gadiem bez konkursa izsludināšanas, ja akadēmiskās kvalifikācijas un zinātniskās darbības pārbaude (šā panta devītā daļa) dod pozitīvu novērtējumu.

(9) Augstākās izglītības institūcija ne retāk kā reizi sešos gados organizē katra akadēmiskā personāla locekļa akadēmiskās kvalifikācijas, zinātniskās darbības un mākslinieciskās jaunrades darba pārbaudi, kuru veic šā panta ceturtajā daļā minētajā kārtībā izvēlētie eksperti. Ja par akadēmisko kvalifikāciju, zinātniskā darba rezultātiem vai mākslinieciskās jaunrades darbu tiek saņemts negatīvs novērtējums, augstākās izglītības institūcija ir tiesīga pārtraukt darba attiecības, pamatojoties uz to, ka darbiniekam nav pietiekamu profesionālo spēju nolīgtā darba veikšanai.

(10) Personas, kuras pieņemtas darbā par augstākās izglītības institūcijas akadēmisko personālu, vienlaikus uz mūžu iegūst arī attiecīgā akadēmiskā personāla amata nosaukumu. Uz mūžu iegūto akadēmiskā personāla amata nosaukumu var atņemt augstākās izglītības institūcija tikai par necienīgu rīcību, kas apkauno šo nosaukumu.

(11) Akadēmiskā personāla aizstāšanu noformē augstākās izglītības institūcijas noteiktā kārtībā.

79.pants. Studiju kursu docētāji

(1) Augstākās izglītības institūcija ir tiesīga, neizsludinot konkursu, uz darba vai cita civiltiesiska līguma pamata nodarbināt docētājus līdzdalībai studiju procesā.

(2) Par studiju kursu docētāju universitātēs, akadēmijās vai augstskolās, slēdzot līgumu uz noteiktu vai nenoteiktu laiku, var pieņemt personu, kurai ir vismaz maģistra grāds. Par studiju kursu docētāju koledžās, slēdzot līgumu uz noteiktu vai nenoteiktu laiku, var pieņemt personu ar augstāko izglītību, ja tai ir pasniedzamajam priekšmetam atbilstoša profesionāla pieredze.

(3) Par studiju kursa docētāja zinātniskās un pedagoģiskās kvalifikācijas, kā arī profesionālās pieredzes atbilstību lemj augstākās izglītības institūcija.

(4) Studiju kursu docētāji nav augstākās izglītības institūcijas personāls. Studiju kursu docētāju kopējais skaits augstākās izglītības institūcijā nepārsniedz augstākās izglītības akadēmiskā personāla kopējo skaitu.

80.pants. Viesprofesori, viesdocenti un vieslektori

(1) Ja augstākās izglītības institūcijā ir brīvs vai uz laiku brīvs akadēmiskais amats, senāts vai koledžas padome var nolemt neizsludināt konkursu, bet uz laiku līdz diviem gadiem pieņemt darbā viesprofesoru, viesdocentu vai vieslektoru.

(2) Viesprofesoriem, viesdocentiem un vieslektoriem ir tādas pašas tiesības un pienākumi kā profesoriem, asociētajiem profesoriem, docentiem un lektoriem, bet viņi nevar piedalīties vēlēto vadības un pārvaldes institūciju darbā.

(3) Viesprofesori, viesdocenti un vieslektori nav augstākās izglītības institūcijas personāls.

81.pants. Privātdocenti

(1) Augstākās izglītības institūcijām ir tiesības piešķirt privātdocenta nosaukumu zinātņu nozarēs studiju kursu docētājiem, ja tie regulāri piedalās studiju procesā un tiem ir doktora grāds.

(2) Privātdocenta nosaukuma piešķiršanai nepieciešamo līdzdalības apjomu studijās nosaka augstākās izglītības institūcija.

(3) Privātdocenta nosaukums tiek piešķirts uz mūžu.

(4) Privātdocenti nav augstākās izglītības institūcijas personāls.

82.pants. Studējošie

(1) Augstākās izglītības institūcijās studējošie ir:

- 1) īsā cikla augstākās izglītības kvalifikācijas programmu studenti;
- 2) bakalaura programmu studenti;
- 3) ārsta, zobārsta, farmaceita vai veterinārārsta programmu studenti;
- 4) maģistranti;
- 5) doktoranti.

(2) Augstākās izglītības institūcijas Ministru kabineta noteiktajā kārtībā izveido un uztur datorizētu studējošo reģistru.

83.pants. Studējošo pienākumi

Studējošajiem ir šādi pienākumi:

- 1) sekmīgi apgūt izvēlēto augstākās izglītības programmu;
- 2) pildīt studiju līgumā noteiktās prasības un uzņemtās saistības;
- 3) ievērot augstākās izglītības institūcijas iekšējos kārtības noteikumus;
- 4) sekmēt augstākās izglītības un augstākās izglītības institūcijas prestižu sabiedrībā.

84.pants. Studējošo tiesības

Studējošajiem ir tiesības:

- 1) iegūt augstākās izglītības kvalifikāciju, ja izpildītas visas augstākās izglītības programmas prasības;
- 2) augstākās izglītības institūcijas noteiktā kārtībā izmantot augstākās izglītības institūcijas telpas, bibliotēkas, iekārtas, aparāturu, kultūras, sporta un medicīnas objektus u. c.;
- 3) augstākās izglītības institūcijas noteiktā kārtībā pārtraukt un atsākt studijas;
- 4) īstenot tiesības, kas attiecas uz studiju, zinātniskās darbības, mākslinieciskās jaunrades brīvību;
- 5) saņemt informāciju visos jautājumos, kas tieši saistīti ar viņu studijām un iespējamo karjeru;
- 6) augstākās izglītības institūcijā brīvi paust un aizstāvēt savas domas un uzskatus;
- 7) vēlēti un tikt ievēlētiem studējošo pašpārvaldē, līdzdarboties augstākās izglītības institūcijas visu līmeņu pašpārvaldes institūcijās;
- 8) augstākās izglītības institūcijas noteiktā kārtībā kā klausītājiem apmeklēt citas augstākās izglītības institūcijas studiju kursus un moduļus un kārtot nepieciešamos pārbaudījumus;

85.pants. Studējošo pašpārvalde

(1) Augstākās izglītības institūcijas studējošajiem ir sava pašpārvalde. Tā darbojas saskaņā ar nolikumu, ko izstrādā studējošie un apstiprina senāts vai koledžas padome. Senāts vai koledžas padome var atteikt apstiprināšanu tikai tiesisku apsvērumu dēļ.

(2) Studējošo pašpārvalde:

- 1) aizstāv un pārstāv studējošo intereses akadēmiskās, sociālās un kultūras dzīves jautājumos augstākās izglītības institūcijā un valsts institūcijās;
- 2) reprezentē augstākās izglītības institūcijas studējošos Latvijā un ārvalstīs;
- 3) nosaka kārtību, kādā studējošie tiek ievēlēti augstākās izglītības institūcijas un Latvijas Studentu apvienības koleģiālajās lēmēj institūcijās
- 4) veic citas studējošo pašpārvaldes nolikumā paredzētās funkcijas.

(3) Augstākās izglītības institūcijas vadības institūciju pienākums ir atbalstīt un sekmēt studējošo pašpārvaldes darbību. Studējošo pašpārvaldi no augstākās izglītības institūcijas budžeta finansē apmērā, kas nav mazāks par vienu divsimto daļu no augstākās izglītības institūcijas gada budžetā studiju procesam paredzētajiem līdzekļiem. Šos līdzekļus izmanto šā panta otrajā daļā minēto funkciju izpildei.

86.pants. Studējošo pašpārvaldes tiesības

(1) Studējošo pašpārvaldei ir tiesības pieprasīt un saņemt informāciju un paskaidrojumus no augstākās izglītības institūcijas jebkuras struktūrvienības pārstāvjiem visos jautājumos, kas skar studējošo intereses.

(2) Studējošo pašpārvaldes pārstāvjiem senātā vai koledžas padomē ir veto tiesības jautājumos, kas skar studējošo intereses. Pēc veto piemērošanas jautājumu izskata saskaņošanas komisija, kuru izveido attiecīgā vadības institūcija pēc paritātes principa. Saskaņošanas komisijas lēmumu atkārtoti izskata senāts vai koledžas padome un pieņem lēmumu.

(3) Studējošo pašpārvaldes pārstāvjiem ir tiesības līdzdarboties augstākās izglītības institūcijas koleģiālajās lēmēj institūcijās, kā arī tiesības piedalīties kā novērotājiem pārbaudījumos augstākās izglītības institūcijas noteiktā kārtībā.

87.pants. Augstākās izglītības institūcijas vispārējais personāls

(1) Augstākās izglītības institūcijas vispārējais personāls ir administratīvais personāls un pārējais personāls, kas nav akadēmiskais personāls un studējošie.

(2) Augstākās izglītības institūcijas administratīvais personāls ir rektors, koledžas direktors, prorektors, direktors (izpilddirektors), direktora vietnieks, dekāns un citas amatpersonas, kuru pamatfunkcijas ir administratīvais darbs.

(3) Kārtību, kādā tiek pieņemts darbā un atbrīvots no darba augstākās izglītības institūcijas vispārējais personāls, nosaka augstākās izglītības institūcija, ievērojot šā likuma un citu normatīvo aktu noteikumus.

88.pants. Akadēmiskā personāla papildu atvaļinājumi

(1) Augstākās izglītības institūcijas akadēmiskajam personālam ik pēc sešiem gadiem pienākas apmaksāts sešu kalendāro mēnešu akadēmiskais atvaļinājums zinātniskai darbībai vai kvalifikācijas celšanai ārpus savas darbavietas. Kārtību, kādā tiek lemts par šī atvaļinājuma piešķiršanu un apmaksāšanu, kā arī tiek vērtēti akadēmiskā atvaļinājuma laikā veiktās zinātniskās darbības un kvalifikācijas celšanas rezultāti, nosaka augstākās izglītības institūcija.

(2) Akadēmiskajam personālam ir tiesības vienu reizi saņemt apmaksātu triju mēnešu studiju atvaļinājumu promocijas darba sagatavošanai.

(3) Profesoriem, asociētajiem profesoriem un vadošajiem pētniekiem reizi sešos gados ir tiesības pieprasīt neapmaksātu atvaļinājumu uz laiku līdz 24 mēnešiem, lai strādātu par viesprofesoriem vai vieslektoriem akadēmiskajos amatos citās augstākās izglītības institūcijās.

(4) Rektoriem, prorektoriem, koledžu direktoriem, dekāniem un zinātnisko institūtu direktoriem pēc ievēlēšanas termiņa beigām administratīvajā amatā ir tiesības uz laiku līdz sešiem mēnešiem saņemt apmaksātu atvaļinājumu, lai atjauninātu kvalifikāciju akadēmiskajai darbībai. Atvaļinājuma apmaksas apmērs mēnesī ir pielīdzināms ieņemtā attiecīgā administratīvā amata mēnešalgas apmēram.

IX nodaļa

Augstākās izglītības finansēšana un institūciju īpašumi

89.pants. Augstākās izglītības institūciju finanšu resursi

- (1) Augstākās izglītības institūcijas finanšu resursus veido:
- 1) valsts budžeta dotācija augstākās izglītības programmu īstenošanai;
 - 2) ieņēmumi maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi;
 - 3) valsts budžeta dotācija zinātniskās darbības bāzes nodrošinājumam, programmu un projektu īstenošanai;
 - 4) ieņēmumi no zinātnisko projektu un citu līgumdarbu izpildes;
 - 5) ārvalstu finanšu līdzekļi;
 - 6) juridisko un fizisko personu ziedojumi un dāvinājumi;
 - 7) banku un citu kredītiestāžu kredīt līdzekļi;
 - 8) citi finanšu resursi.

(2) Valsts institūcijas, pašvaldības un privātpersonas, maksājot no to rīcībā esošajiem līdzekļiem, ir tiesīgas slēgt līgumus ar augstākās izglītības institūcijām par noteiktu speciālistu sagatavošanu vai pētījumu veikšanu.

(3) Studiju maksas, maksas par informācijas sniegšanu, sagatavošanas kursiem un iestāšanās dokumentu reģistrēšanu, kā arī citu augstākās izglītības institūcijas maksas pakalpojumu apmēru un iekasēšanas kārtību nosaka augstākās izglītības institūcija, ja tā nav tiešās pārvaldes iestāde. Ministru kabinets izdod noteikumus par maksas par informācijas sniegšanu, sagatavošanas kursiem un iestāšanās dokumentu reģistrēšanu, kā arī citu augstākās izglītības institūcijas maksas pakalpojumu apmēru un iekasēšanas kārtību augstākās izglītības institūcijās, kuras ir tiešās pārvaldes iestādes.

90.pants. Studiju vietu skaita noteikšana

(1) Valsts attīstības mērķu īstenošanai nepieciešamo augstākās izglītības kvalifikāciju ieguvušo personu skaitu un tam atbilstošo valsts budžeta dotēto studiju vietu skaitu nosaka Ministru kabinets. Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā valsts budžeta finansētās studiju vietas tiek sadalītas starp augstākās izglītības institūcijām. Plānojamo augstākās izglītības kvalifikāciju ieguvušo personu skaitu un valsts budžeta dotēto vietu skaitu iekļauj līgumos par augstākās izglītības institūciju uzdevumiem.

(2) Studiju vietu skaitu maksas studijās nosaka pašas augstākās izglītības institūcijas.

91.pants. Valsts budžeta dotācija un studiju maksa

(1) Universitātes, akadēmijas, augstskolas un privātpersonu dibinātās koledžas atbilstoši valsts noteiktajam studiju vietu skaitam, saņem ikgadēju valsts budžeta dotāciju.

(2) Valsts koledžas tiek finansētas no valsts budžeta dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem.

(3) Dotācijā universitātēm, akadēmijām un augstskolām tiek iekļauts finansējums universitāšu, akadēmiju un augstskolu zinātniskās darbības atbalstam.

(4) Kārtību, kādā augstākās izglītības programmas tiek finansētas no valsts budžeta līdzekļiem, kā arī vienai studiju vietai katrā izglītības jomā paredzēto finansējuma normatīvu nosaka Ministru kabinets.

(5) Studiju maksu studiju vietās, kas netiek dotētas no valsts budžeta līdzekļiem, sedz studējošie vai citas personas, noslēdzot par to attiecīgu līgumu ar augstākās izglītības institūciju.

(6) Ja augstākās izglītības institūcijā atbrīvojas valsts budžeta dotēta studiju vieta, augstākās izglītības institūcijai ir pienākums tās noteiktā konkursa kārtībā šo vietu piedāvāt maksas studijās studējošajiem.

92.pants. Studējošo stipendijas

(1) Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā studējošajiem ir tiesības pretendēt uz valsts budžeta finansētas stipendijas saņemšanu.

(2) Augstākās izglītības institūcijām un komersantiem ir tiesības izmaksāt stipendijas no līdzekļiem, kas nav valsts budžeta līdzekļi. Ministru kabinets nosaka kārtību, augstākās izglītības programmu tematiskās jomas un kritērijus, kurus izpildot, komersantu un augstākās izglītības institūciju studējošajiem izmaksātās stipendijas no līdzekļiem, kas nav valsts budžeta līdzekļi, nav iedzīvotāju ienākuma nodokļa objekts to saņēmējiem un uzņēmumu ienākuma nodokļa aprēķinam tās tiek uzskatītas par saimnieciskās darbības izdevumiem to izmaksātājiem.

93.pants. Augstākās izglītības institūcijas grāmatvedības uzskaitē un konti

(1) Augstākās izglītības institūcija veic grāmatvedības uzskaiti, atver kontus un rīkojas ar tiem normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

(2) Komersantu piešķirtos finanšu līdzekļus konkrētu pasūtījuma projektu īstenošanai un citus pašu ieņēmumus universitāte, akadēmija vai augstskola, kas ir atvasināta publiskā persona, var saņemt kredītiestādes kontā. Atbilstošo izdevumu apmaksu tā veic no šā konta.

(3) Gada beigās augstākās izglītības institūcijas Valsts kases kontā atlikušie līdzekļi, kas radušies no augstākās izglītības institūcijas visu veidu ieņēmumiem, izņemot valsts pamatbudžeta dotāciju, ja tie nepārsniedz gada laikā faktiski saņemto līdzekļu apjomu, paliek augstākās izglītības institūcijas rīcībā un tiek izlietoti nākamajā gadā.

94.pants. Studējošo un studiju kreditēšana

(1) Augstākās izglītības programmās studējošajiem ir tiesības pretendēt uz:

1) studiju kredītu — aizdevumu no kredītiestāžu līdzekļiem ar valsts galvojumu studējošajiem, lai segtu maksu par studijām;

2) studējošo kredītu — aizdevumu no kredītiestāžu līdzekļiem ar valsts galvojumu studējošo sociālo vajadzību nodrošināšanai.

(2) Kārtību, kādā tiek piešķirts un atmaksāts studiju kredīts un studējošo kredīts no kredītiestāžu līdzekļiem ar valsts galvojumu, nosaka Ministru kabinets.

95.pants. Augstākās izglītības institūciju īpašums

(1) Augstākās izglītības institūciju, izņemot Latvijas Policijas akadēmijas, Latvijas Nacionālo aizsardzības akadēmijas un valsts dibināto koledžu, īpašumā var būt zeme, nekustamais, kustamais un intelektuālais īpašums, kā arī naudas līdzekļi Latvijā un ārvalstīs.

(2) Augstākās izglītības institūcijām ir tiesības rīkoties ar savu īpašumu attiecīgās universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmē vai koledžas nolikumā norādīto mērķu sasniegšanai.

(3) Ministru kabinets nodod valdījumā vai lietošanā augstākās izglītības institūcijām darbības mērķu īstenošanai nepieciešamo valsts mantu.

X nodaļa Starptautiskā sadarbība

96.pants. Starptautiskās sadarbības pamatprincipi

(1) Ministru kabinets, citas valsts institūcijas un augstākās izglītības institūcijas veicina starptautisko sadarbību augstākajā izglītībā, studējošo un akadēmiskā personāla dalību starpvalstu un starpinstitūciju apmaiņas programmās, kā arī starptautiskās augstākās izglītības institūciju sadarbības programmās pētniecībā.

(2) Līgumā par augstākās izglītības institūciju uzdevumiem tiek noteikti augstākās izglītības institūciju uzdevumi starptautiskās sadarbības un Eiropas augstākās izglītības telpas veidošanā.

(3) Starptautiskos līgumus jautājumos, kas attiecas uz kādu no augstākās izglītības institūcijām, pirms to parakstīšanas saskaņo ar attiecīgo augstākās izglītības institūciju.

97.pants. Augstākās izglītības institūciju starptautiskā sadarbība

(1) Augstākās izglītības institūciju starptautisko sadarbību veido, ievērojot Eiropas Savienības tiesību aktus augstākās izglītības jomā, kā arī starptautiskos līgumus augstākās izglītības jomā, kuriem Latvija ir pievienojusies.

(2) Īstenojot starptautisko sadarbību, augstākās izglītības institūcijas:

- 1) atver filiāles un pārstāvniecības ārvalstīs;
- 2) sagatavo un īsteno kopējas augstākās izglītības programmas;
- 3) slēdz franšīzes vienošanās;
- 4) slēdz sadarbības līgumus par studējošo un akadēmiskā personāla apmaiņu;

5) īsteno kopīgus zinātnes, pētniecības un mākslinieciskās jaunrades projektus un programmas;

6) veic citu darbību, kas nav pretrunā ar Latvijas un attiecīgo valstu normatīvajiem aktiem.

(3) Augstākās izglītības institūciju filiāļu un pārstāvniecību atvēršana un darbība ārvalstīs notiek saskaņā ar attiecīgās valsts likumiem.

(4) Franšīzes vienošanos, tās pielikumus un grozījumus gadījumos, kad viena no līgumslēdzējām pusēm ir Latvijas augstākās izglītības institūcija, pirms noslēgšanas saskaņo ar Izglītības un zinātnes ministriju. Izglītības un zinātnes ministrija izvērtē vienošanās projekta atbilstību normatīvo aktu prasībām. Viena mēneša laikā pēc franšīzes vienošanās noslēgšanas augstākās izglītības institūcija iesniedz Izglītības un zinātnes ministrijai noslēgtās vienošanās apliecinātu kopiju.

(5) Izglītības un zinātnes ministrija vai tās padotības iestāde nodrošina noslēgto franšīzes līgumu uzskaiti un dara sabiedrībai pieejamu informāciju par augstākās izglītības programmām, kuras saskaņā ar noslēgtajiem franšīzes līgumiem īsteno Latvijas augstākās izglītības institūcijas.

98.pants. Ārzemnieku studijas Latvijā

(1) Ja starptautiskie līgumi neparedz citu kārtību, ārzemniekus var uzņemt augstākās izglītības institūcijā, ievērojot šādus noteikumus:

1) ārzemnieku iegūtajai izglītībai ir jābūt tādai, ka tā dod tiesības uzsākt studijas Latvijas augstākās izglītības institūcijā. Ārzemnieku izglītības dokumentus pārbauda šā likuma 99.pantā noteiktajā kārtībā;

2) ārzemnieku zināšanām jāatbilst attiecīgās augstākās izglītības institūcijas uzņemšanas noteikumu prasībām, tajā skaitā ārzemniekiem jāprot valodas, kurās notiek studijas;

3) studiju maksu ārzemnieki maksā augstākās izglītības institūcijai atbilstoši līgumam, ko institūcija noslēgusi ar viņiem.

(2) Ārzemnieki var apgūt arī daļu augstākās izglītības programmas Latvijas augstākās izglītības institūcijās atbilstīgi starptautiskajiem (starpinstitūciju) līgumiem, kā arī atbilstīgi studējošo apmaiņas programmām, tajā skaitā tādām, kuras tiek īstenotas, Latvijas augstākās izglītības institūcijām piedaloties starptautiskos augstākās izglītības institūciju sadarbības tīklos un asociācijās. Līdzdalību starptautiskos augstākās izglītības institūciju sadarbības tīklos un asociācijās apliecina rektors vai koledžas direktors.

(3) Latvijas valsts veicina augstākās izglītības institūciju darbības ārzemnieku studiju attīstīšanai, tai skaitā veicina uzturēšanās atļauju iegūšanu, atbalsta speciāli veidotu augstākās izglītības programmu attīstību un Latvijas augstākās izglītības institūciju darbību filiāļu un pārstāvniecību izveidošanai ārvalstīs, kā arī starpinstitūciju sadarbību ar ārvalstu augstākās izglītības institūcijām ar mērķi piedāvāt augstākās izglītības programmas ārzemniekiem.

99.pants. Ārvalstīs iegūto kvalifikāciju akadēmiskā atzīšana Latvijā

(1) Ārvalstīs izsniegtie izglītības dokumenti Latvijā tiek atzīti saskaņā ar 1997.gada 11.aprīļa Eiropas Padomes Konvenciju par to kvalifikāciju atzīšanu Eiropas reģionā, kuras attiecas uz augstāko izglītību, citiem Latvijai saistošiem starptautiskajiem līgumiem, kā arī Eiropas Padomes, Eiropas Savienības un UNESCO dokumentiem kvalifikāciju akadēmiskās atzīšanas jomā.

(2) Ārvalstīs iegūto augstākās izglītības kvalifikāciju un attiecīgo izglītības dokumentu, kā arī vidējo izglītību apliecinošu dokumentu izvērtē izglītības dokumentu izvērtēšanas institūcija, ievērojot ārvalstu augstākās izglītības kvalifikācijas un attiecīgā izglītības dokumenta vai vidējo izglītību apliecinoša dokumenta īpašnieka tiesības uz viņa augstākās izglītības kvalifikācijas un attiecīgā izglītības dokumenta vai vidējo izglītību apliecinoša dokumenta objektīvu izvērtēšanu.

(3) Iesniegto dokumentu izvērtēšanas rezultātā tiek noteikts:

1) ar kuru no Latvijā piešķirtajām augstākās izglītības kvalifikācijām un attiecīgiem izglītības dokumentiem vai vidējo izglītību apliecinošiem dokumentiem ir salīdzināma citā valstī iegūtā augstākās izglītības kvalifikācija un attiecīgais izglītības dokuments vai vidējo izglītību apliecinošs dokuments.

2) vai ārvalstīs iegūtajai kvalifikācijai un attiecīgajam izglītības dokumentam vai vidējo izglītību apliecinošam dokumentam ir būtiskas atšķirības no attiecīgās Latvijā piešķirtās augstākās izglītības kvalifikācijas un attiecīgā izglītības dokumenta vai vidējo izglītību apliecinoša dokumenta.

(4) Izglītības dokumentu izvērtēšanas institūcija ārvalstu augstākās izglītības kvalifikācijas un attiecīgā izglītības dokumenta vai vidējo izglītību apliecinoša dokumenta īpašniekam izsniedz izziņu, kurā norāda šā panta trešajā daļā noteikto informāciju. Ja ārvalstīs iegūtajai augstākās izglītības kvalifikācijai un attiecīgajam izglītības dokumentam vai vidējo izglītību apliecinošam dokumentam ir būtiskas atšķirības no attiecīgās Latvijā piešķirtās augstākās izglītības kvalifikācijas un attiecīgā izglītības dokumenta vai vidējo izglītību apliecinoša dokumenta, šīs atšķirības izglītības dokumentu izvērtēšanas institūcija norāda izziņā.

(5) Izglītības dokumentu izvērtēšanas institūcija izziņu ārvalstu augstākās izglītības kvalifikācijas un attiecīgā izglītības dokumenta vai vidējo izglītību apliecinoša dokumenta īpašniekam izsniedz ne vēlāk kā četru mēnešu laikā no visu pilnvērtīgai izvērtēšanai nepieciešamo dokumentu iesniegšanas dienas.

(6) Ja izglītība tiek turpināta Latvijā, attiecīgā augstākās izglītības institūcija uz izglītības dokumentu izvērtēšanas institūcijas izziņas pamata pieņem lēmumu par ārvalstīs iegūtās augstākās izglītības kvalifikācijas un attiecīgā izglītības dokumenta vai vidējo izglītību apliecinoša dokumenta atzīšanu. Gadījumos, kad ārvalstīs iegūtajai augstākās izglītības kvalifikācijai ir būtiskas atšķirības, augstākās izglītības institūcija izvērtē uzņemšanas iespējas studiju turpināšanai, nosakot papildprasības šo atšķirību kompensēšanai.

100.pants. Ārvalstu augstākās izglītības institūciju darbība Latvijā

(1) Ārvalstu augstākās izglītības institūcijas Latvijā var atvērt filiāles un pārstāvniecības, ja attiecīgā augstākās izglītības institūcija savā valstī ir valstiski atzīta.

(2) Ārvalstu augstākās izglītības institūciju filiāles Latvijā tiek atvērtas un darbojas, ievērojot šā likuma un citu normatīvo aktu noteikumus. Studijas ārvalstu augstākās izglītības institūcijas filiālē notiek saskaņā ar šajā likumā noteiktajā kārtībā licencētām augstākās izglītības programmām. Ārvalstu augstākās izglītības institūciju filiāles augstākās izglītības programmas ir akreditējamas Latvijā.

(3) Ārvalsts augstākās izglītības institūcijas filiāles izsniegtie diplomi, kuri nav izdoti atbilstoši šā likuma 48.pantā noteiktajam Latvijas augstākās izglītības diploma veidlapas paraugam, Latvijā tiek atzīti, ievērojot šā likuma 99.panta noteikumus, un saskaņā ar 1997.gada 11.aprīļa Eiropas Padomes Konvenciju par to kvalifikāciju atzīšanu Eiropas reģionā, kuras attiecas uz augstāko izglītību, citiem Eiropas Padomes, kā arī Eiropas Savienības un UNESCO dokumentiem izglītības jomā.

(4) Ārvalsts augstākās izglītības institūcijas pārstāvniecības atvēršanai un darbībai ir jāsaņem atļauja Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

(5) Ārvalsts augstākās izglītības institūcijas pārstāvniecība Latvijā var veikt tikai šādas darbības:

- 1) ārvalsts augstākās izglītības institūcijas reklamēšanu;
- 2) informācijas par studiju procesu un studiju materiālu izplatīšanu;
- 3) dokumentācijas pārsūtīšanu uz attiecīgo ārvalsts augstākās izglītības institūciju un saņemšanu no tās.

Pārejas noteikumi

1. Ar šā likuma spēkā stāšanos spēku zaudē Augstskolu likums (Latvijas Republikas Saeimas un Ministru kabineta Ziņotājs, 1996, 1.nr.; 1997, 3.nr.; 2001, 1.nr.; 2003, 12.nr.; 2004, 13.nr, 2006, 8.nr.).

2. Ministru kabinets līdz 2008.gada 31.decembrim izstrādā un iesniedz Saeimai likumprojektus par nepieciešamajiem grozījumiem Izglītības likumā, Profesionālās izglītības likumā un Zinātniskās darbības likumā.

3. Augstākās izglītības institūcijas:

3.1. sešu mēnešu laikā no šā likuma spēkā stāšanās datuma saskaņo savas universitāšu, akadēmiju vai augstskolu satversmes vai koledžu nolikumus ar šā likuma prasībām un iesniedz tās Izglītības un zinātnes ministrijai vai attiecīgās nozares ministrijai;

3.2. sešu mēnešu laikā no universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmes pieņemšanas Saeimā vai Ministru kabinetā un koledžas nolikuma pieņemšanas Ministru kabinetā saskaņo visus savus iekšējos normatīvos aktus

(nolikumus, noteikumus, reglamentus u.c.) ar savām universitāšu, akadēmiju vai augstskolu satversmēm vai koledžu nolikumiem un šo likumu;

3.3. sešu mēnešu laikā pēc universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmes vai koledžas nolikuma pieņemšanas Saeimā vai Ministru kabinetā pārvaldes struktūra tiek izveidota atbilstīgi šā likuma un universitātes, akadēmijas vai augstskolas satversmes vai koledžas nolikuma nosacījumiem.

4. Ministru kabinets:

4.1. sešu mēnešu laikā no šā likuma spēkā stāšanās datuma pieņem šajā likumā noteiktos normatīvos aktus;

4.2. sešu mēnešu laikā no šā likuma spēkā stāšanās datuma apstiprina Augstākās izglītības padomes jauno sastāvu.

5. Ne ilgāk kā vienu gadu pēc šā likuma spēkā stāšanās ir spēkā saskaņā ar Augstskolu likumu izdotie Ministru kabineta noteikumi.

6. Attiecībā uz aizsardzības un iekšlietu nozaru augstākās izglītības institūcijām attiecīgās nozares speciālajos likumos vai Ministru kabineta noteikumos var noteikt citu kārtību šo augstākās izglītības institūciju studējošo komplektēšanas, augstākās izglītības autonomijas, pārvaldes un lēmēj institūciju izveidošanas un darbības, rektora un koledžas direktora iecelšanas un apstiprināšanas amatā un augstākās izglītības institūcijas akadēmiskā personāla komplektēšanas jautājumos ja to prasa šo augstākās izglītības institūciju specifika, saglabājot augstākās izglītības institūcijai tiesības patstāvīgi noteikt augstākās izglītības programmu saturu un formas studiju programmās, kas nesagatavo studējošos dienestam Iekšlietu un Aizsardzības ministrijas struktūrās, kā arī zinātniskās darbības pamatvirzienus.

7. 2004.gada 16.decembrī apstiprinātais Augstākās izglītības padomes sastāvs saglabā pilnvaras pēc šā likuma spēkā stāšanās un darbojas līdz jaunā Augstākās izglītības padomes sastāva apstiprināšanai.

8. Personas, kas ieņem vēlētos akadēmiskos un administratīvus amatus augstākās izglītības institūcijās, saglabā šos amatus līdz ievēlēšanas termiņa beigām. Darba līgumi, kuri ir noslēgti ar koledžas direktoriem uz nenoteiktu laiku, paliek spēkā ne ilgāk kā piecus gadus no šā likuma spēkā stāšanās datuma.

9. Uz Iekšlietu ministrijas attiecīgu iestāžu padotībā esošo koledžu docentiem, lektoriem un asistentiem, kuri uz šā likuma spēkā stāšanās brīdī ieņem attiecīgus akadēmiskos amatus, minētajās koledžās, līdz 2016.gada 1.jūlijam nav attiecināmi šā likuma 76.panta pirmās daļas un 77.panta nosacījumi par nepieciešamo izglītību.

10. Augstākās izglītības institūcijas, kuras pirms šā likuma spēkā stāšanās datuma bija akreditētas uz nenoteiktu laiku, un to filiāles, kas dibinātas un reģistrētas līdz šā likuma spēkā stāšanās datumam, saglabā savu akreditētas augstākās izglītības institūcijas statusu atbilstoši šādam grafikam:

1) universitātes un akadēmijas – 5 gadus no šā likuma spēkā stāšanās datuma;

2) augstskolas un koledžas – 6 gadus no šā likuma spēkā stāšanās datuma.

11. Augstākās izglītības programmas, kuras ir akreditētas līdz šā likuma spēkā stāšanās datumam, ir tiesīgas līdz to akreditācijas termiņa beigām saglabāt augstākās izglītības programmas saturu un piešķiramās augstākās izglītības kvalifikācijas atbilstoši iepriekšējiem nosacījumiem. Augstākās izglītības programmas, kuras ir iesniegtas licencēšanai vai akreditēšanai līdz šā likuma spēkā stāšanās datumam, tiek licencētas vai akreditētas atbilstīgi iesniegšanas brīdī spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.

12. Izglītības un zinātnes ministrija (vai attiecīgās nozares ministrija) gada laikā no šā likuma spēkā stāšanās datuma noslēdz līgumus par augstākās izglītības institūciju uzdevumiem ar augstākās izglītības institūcijām.

13. Līdz augstākās izglītības institūcijas akreditācijai, lai atbilstu noteiktam augstākās izglītības institūciju veidam, ir jāizpilda Augstskolu likuma 3.pantā noteiktie kritēriji. Līdz ar augstākās izglītības institūciju akreditāciju tiek veikta šā likuma 26.panta sestajā daļā paredzētā atbilstības noteiktam augstākās izglītības institūciju tipam izvērtēšana. Augstākās izglītības institūcijai ir tiesības pieprasīt tās ārpuskārtas akreditāciju.

14. Augstākās izglītības institūciju akadēmiskā personāla darba līgumi, kuri ir noslēgti pirms šā likuma spēkā stāšanās datuma, ir spēkā darba līgumā noteiktajā termiņā.

15. Šā likuma 93.panta nosacījumi par valsts augstākās izglītības institūciju kontiem stājas spēkā ar nākamo budžeta gadu pēc šā likuma spēkā stāšanās datuma.

16. Līdz visu saistību izpildei saskaņā ar noslēgtajiem kredītlīgumiem tiek turpināta studējošo kredītu un studiju kredītu no valsts budžeta līdzekļiem izmaksāšana un dzēšana, kā arī minēto kredītu atmaksāšana 2001.gada 29.maija Ministru kabineta noteikumu Nr.219 „Kārtība, kādā tiek piešķirts, atmaksāts un dzēsts studiju kredīts no valsts budžeta līdzekļiem” un 2001. gada 23.decembra Ministru kabineta noteikumu Nr.445 „Kārtība, kādā no valsts budžeta līdzekļiem tiek piešķirts un atmaksāts studējošo kredīts” noteiktajā kārtībā.

17. Pēc Valsts un pašvaldību mantas atsavināšanas likuma grozījumu, ar kuriem reglamentēta nekustamā īpašuma nodošana bez atlīdzības valsts augstskolu – atvasinātu publisku personu īpašumā, spēkā stāšanās, bet ne vēlāk kā līdz 2010.gada 2.janvārim Ministru kabinets nodod valsts nekustamos īpašumus, kuri ir nepieciešami izglītības un zinātnes funkciju nodrošināšanai, valsts dibināto universitāšu, akadēmiju un augstskolu īpašumā.

18. Augstākās izglītības institūcijas divu gadu laikā pēc šā likuma spēkā stāšanās pāriet uz šajā likumā minēto kredītpunktu sistēmu augstākās izglītības programmās studējošo darba uzskaitēi.

19. Ministru kabinets deviņu mēnešu laikā pēc šā likuma spēkā stāšanās nosaka līdz šā likuma spēkā stāšanās datumam izsniegto augstākās izglītības kvalifikāciju pielīdzināšanas nosacījumus šajā likumā paredzētajai augstākās izglītības kvalifikāciju ietvarstruktūrai.

20. Akreditētai augstākās izglītības programmai, kura tika īstenota atbilstoši Augstskolu likuma Pārejas noteikumu 15.punktam, sešu mēnešu laikā

no šā likuma spēkā stāšanās datuma tiek izsniegta licence, kuras termiņš ir vienāds ar akreditācijas termiņu.

21. Valsts dibinātās universitātes, akadēmijas un augstskolas, kas ir nodibinātas līdz šā likuma spēkā stāšanās datumam, atrodas Izglītības un zinātnes ministrijas institucionālā pārraudzībā, izņemot:

1) Latvijas Nacionālo aizsardzības akadēmiju, kas ir Aizsardzības ministrijas institucionālā pārraudzībā;

2) Latvijas Policijas akadēmiju, kas ir Iekšlietu ministrijas institucionālā pārraudzībā;

3) Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmiju, Latvijas Kultūras akadēmiju, Latvijas Mākslas akadēmiju, kas ir Kultūras ministrijas institucionālā pārraudzībā;

4) Rīgas Stradiņa universitāti, kas ir Veselības ministrijas institucionālā pārraudzībā;

5) Latvijas Lauksaimniecības universitāti, kas ir Zemkopības ministrijas institucionālā pārraudzībā.

22. Valsts dibinātās koledžas, kas ir nodibinātas līdz šā likuma spēkā stāšanās datumam, atrodas Izglītības un zinātnes ministrijas institucionālā pārraudzībā, izņemot:

1) Latvijas Kultūras koledžu, kas ir Kultūras ministrijas institucionālā pārraudzībā;

2) Sociālās integrācijas valsts aģentūru - koledžu, kas atrodas Labklājības ministrijas institucionālā pārraudzībā;

3) koledžas, kas atrodas Iekšlietu ministrijas iestādes padotībā.

23. Akreditētajās augstākās izglītības institūcijās vismaz viena astotā daļa no valsts budžeta finansētajām vietām rezervējama personām, kuras ir atvaļinātas no obligātā militārā dienesta un ne vēlāk kā divus gadus pēc atvaļināšanas uzņemtas kādā no valsts budžeta finansētajām augstākās izglītības programmām.

24. Augstākās izglītības institūciju studentiem, kuri bija labprātīgi pieteikušies obligātajam militārajam dienestam un tam bija piekritusi Aizsardzības ministrija, pēc atvaļināšanas no obligātā militārā dienesta, bet ne vēlāk kā līdz 2008.gada 31.decembrim ir tiesības atsākt studijas pirms dienesta uzsāktajā augstākās izglītības programmā.

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvām

Likumā iekļautas tiesību normas, kas izriet no:

1) Padomes 2003.gada 22.septembra Direktīvas 2003/86/EK par tiesībām uz ģimenes atkalapvienošanu;

2) Padomes 2003.gada 25.novembra Direktīvas 2003/109/EK par to trešo valstu pilsoņu statusu, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji;

3) Eiropas Parlamenta un Padomes 2004.gada 29.aprīļa Direktīvas 2004/38/EK par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr.1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK;

4) Padomes 2004.gada 13.decembra Direktīvas 2004/114/EEK par nosacījumiem attiecībā uz trešo valstu pilsoņu uzņemšanu studiju, skolēnu apmaiņas, prakses vai stažēšanās, nesaņemot atalgojumu, vai brīvprātīgā darba nolūkā.

Izglītības un zinātnes ministre	Valsts sekretārs	Juridiskā dienesta vadītājs	Par kontroli atbildīgā amatpersona	Atbildīgā amatpersona
T.Koķe	M.Gruškevics	E.Martinsons	S.Obodova	G.Rēvalde

19.06.2008; 14:48
20917
M.Strads, 67047853
Fakss - 67223905
Maris.Strads@izm.gov.lv

Likumprojekta „Augstākās izglītības likums” anotācija

I. Kādēļ normatīvais akts ir vajadzīgs	
1. Pašreizējās situācijas raksturojums	<p>Šobrīd augstākās izglītības sistēmu reglamentē 1995.gada 2.novembrī pieņemtais Augstskolu likums, kurš ir uzskatāms par lielā mērā novecojušu. Pēdējo 10 gadu laikā ir gan būtiski mainījušies augstākās izglītības sistēmas ārējās vides nosacījumi (iestāšanās Eiropas Savienībā, dalība Eiropas kopējās augstākās izglītības telpas veidošanas procesā utt.), gan arī notikušas būtiskas pārmaiņas augstākās izglītības sistēmas iekšējā attīstībā (izveidotas koledžas kā augstākās izglītības institūcijas, kurās šobrīd studē jau 6% studējošo, ievērojami pieaudzis augstskolu skaits, pieaudzis to studējošo skaits, kas studē privātpersonu dibinātās augstskolās utt.). Šo desmit gadu laikā vairākkārt būtiski ir grozīti Augstskolu likuma nosacījumi, taču jauno apstākļu veidotā situācija rada nepieciešamību tik būtiski grozīt likuma redakciju, ka racionālāk ir veidot jaunu likumprojektu.</p> <p>Būtiskākās nepieciešamās izmaiņas augstākās izglītības sistēmas regulējumā ir šādas:</p> <ol style="list-style-type: none">1)augstākās izglītības kvalifikāciju sistēmas un programmu tipoloģijas vienkāršošana, atsakoties no dalījuma akadēmiskajās un profesionālajās studiju programmās;2)pāreja uz studējošā darba uzskaiti Eiropas kredītpunktu uzskaites un pārneses sistēmā (ECTS), nodrošinot studējošo mobilitāti un dodot iespēju ārzemniekiem iekļauties Latvijas augstākās izglītības sistēmā;3)augstākās izglītības programmu piesaistes darba tirgus vajadzībām pastiprināšana;4)elastīga un mūžizglībai piemērota augstākās izglītības piedāvājuma attīstīšana;5)jaunu augstākās izglītības starptautiskās sadarbības principu noteikšana, tai skaitā sakarā ar Latvijas pievienošanos Eiropas Savienībai;6)augstākās izglītības institūciju pārvaldes sistēmu pilnveidošana, palielinot pašu institūciju atbildību un

	<p>caurskatāmību, vienlaikus veicinot efektīvāku un operatīvāku lēmumu pieņemšanu;</p> <p>7) augstākās izglītības sistēmas darbības organizēšana atbilstoši valsts pārvaldes iekārtas vispārējiem principiem, ņemot vērā augstākās izglītības specifiku;</p> <p>8) vairāku augstākās izglītības institūciju (t.sk. ārvalstu) kopīgu programmu īstenošanas un kopīgu augstākās izglītības kvalifikāciju piešķiršanas veicināšana;</p> <p>9) augstākās izglītības institūciju uzdevumu zinātniskajā darbībā precizēšana un noteikšana;</p> <p>10) augstākās izglītības institūciju akadēmiskā personāla piesaistes un nodarbināšanas kārtības precizēšana, nodrošinot augstākās kvalitatīvās prasības un regulāru kvalifikācijas pārbaudi, vienlaikus nodrošinot augstākās izglītības institūcijas atbildību par personāla kvalifikāciju.</p> <p>11) Tādu administratīvā procesa regulējumu studiju procesā izdodamajiem administratīvajiem aktiem un faktiskajai rīcībai ieviešana, kuri atbilst augstākās izglītības programmu īstenošanas objektīvajiem apstākļiem.</p>
<p>2. Normatīvā akta projekta būtība</p>	<p>Likumprojekta mērķis ir:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) sekmēt zināšanu sabiedrības un uz zināšanām balstītas ekonomikas veidošanos Latvijā; 2) stiprināt augstākās izglītības institūciju autonomiju un atbildību par darba rezultātiem; 3) nostiprināt augstākās izglītības un zinātnes vienotību; 4) nodrošināt vienotu darbības tiesisko satvaru visām augstākās izglītības institūcijām; 5) garantēt sabiedrībai patiesu un savlaicīgu informāciju par augstāko izglītību; 6) nodrošināt valsts augstākās izglītības politikas īstenošanu Eiropas kopīgo augstākās izglītības politikas nostādņu kontekstā; 7) veicināt valsts un augstākās izglītības institūciju sadarbību. <p>Likumprojekts nosaka Latvijas augstākās izglītības sistēmas regulējumu, Latvijai darbojoties kā Eiropas Savienības dalībvalstij un Latvijas augstākās izglītības sistēmai iekļaujoties Eiropas</p>

kopējās augstākās izglītības telpā.

Likumprojekts būtiski groza pašreizējo augstākās izglītības sistēmas regulējumu. Kā būtiskākās izmaiņas ir jāmin šīs:

1. Noteikta jauna augstākās izglītības definīcija, uzsverot mūsdienu zināšanu sabiedrības un zināšanu ekonomikas jaunās prasības personai ar augstāko izglītību. Atbilstoši jaunajai definīcijai vienkāršota augstākās izglītības programmu sistēma (atsakoties no dalījuma akadēmiskajās/profesionālajās augstākās izglītības programmās).

2. Noteikts augstākās izglītības programmu precīzs iedalījums trīs studiju ciklos (atbilstoši Boloņas deklarācijas par Eiropas kopīgās augstākās izglītības telpas veidošanu nostādņēm).

3. Izveidota lielāka sasaiste starp augstākās izglītības programmām un darba tirgus prasībām nodarbināmības nodrošināšanai.

4. Ieviests jauns definējums augstākajā izglītībā sasniedzamajiem rezultātiem – augstākās izglītības kvalifikācija.

5. Pilnībā ieviesta Eiropas kredītu pārnese sistēma (ECTS), panākot vienādu studiju darba rezultātu uzskaiti, tādējādi nodrošinot Latvijas augstākās izglītības sistēmas pilnvērtīgu iekļaušanos Eiropas kopīgās augstākās izglītības telpā.

6. Pirmo reizi normatīvajos aktos izglītības jomā tiek definēts termins „mūžizglītība” un tiek veicināta efektīvāka, elastīgāka un mūžizglītības vajadzībām atbilstošāka studiju organizācija.

7. Ar šo likumprojektu tiek īstenota pāreja likuma nosaukumā no „Augstskolu likuma” uz „Augstākās izglītības likumu”, tādējādi harmonizējot izglītības jomas normatīvos aktus vienotā sistēmā: Augstākās izglītības likums, Izglītības likums, Vispārējās izglītības likums un Profesionālās izglītības likums. Iepriekš minētais pamato likumprojekta izstrādes nepieciešamību.

8. Koledžas izglītība tiek iekļauta augstākās izglītības telpā.

9. Likumprojekts paredz, ka tiesības studēt augstākās izglītības institūcijā ir katram Latvijas pilsonim un personām, kurām ir Latvijas Republikas izdota nepilsoņa pase, kā arī ārzemniekiem.

Likumprojekts nodrošina vienādas tiesības studēt un saņemt augstākās izglītības institūciju pakalpojumus Latvijas un citu Eiropas Savienības valstu pilsoņiem, viņu ģimenes locekļiem, personām, kurām piešķirts Eiropas Kopienas pastāvīgā iedzīvotāja statuss un viņu ģimenes locekļiem, kā arī to valstu pilsoņiem, kuriem saskaņā ar Saeimas apstiprinātajiem starptautiskajiem līgumiem ir noteiktas vienādas tiesības ar Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņiem.

10. Nodrošinātas plašākas iespējas studējošo mobilitātei un pārejai no vienas augstākās izglītības institūcijas uz citu.

11. Noteikti augstākās izglītības institūciju uzdevumi zinātniskajā darbībā, ņemot vērā piederību augstākās izglītības institūcijas tipam.

12. Nodrošināta skaidrāka valsts pārvaldes atbildības sistēma augstākās izglītības sistēmas pārvaldē.

13. Precīzi noteikts augstākās izglītības institūciju tiesības un pienākumi.

14. Noteikti nepieciešamie nosacījumi valsts pārvaldes institucionālā darbības mehānisma funkcionēšanai specifiskajos augstākās izglītības sistēmas nosacījumos.

15. Ieviests studiju procesa objektīvajiem apstākļiem atbilstošs regulējums administratīvajam procesam augstākajās izglītības institūcijās, nosakot izņēmumus apstrīdamo aktu apjomam, termiņiem un izdošanas veidam. Minētais regulējums paredz īsākus apstrīdēšanas termiņus nekā Administratīvā procesa likums augstākās izglītības institūciju lēmumiem par pretendenta imatrikulāciju, atteikšanos imatrikulēt pretendentu, kā arī par studējošā eksmatrikulāciju. Īsāki augstākās izglītības institūciju apstrīdēšanas termiņi ir noteikti, lai būtu iespējams nodrošināt efektīvu, dinamisku studiju procesu noteiktajos akadēmiskā gada termiņos.

16. Pilnveidota augstākās izglītības institūciju pārvaldes sistēma, paplašinot augstākās izglītības institūcijas dibinātāja, sabiedrības, darba devēju iesaistes iespējas lēmumu pieņemšanā, vienlaikus paplašinot operatīvās vadības iespējas augstākās izglītības institūcijā.

17. Nostiprināta augstākās izglītības

institūcijas atbildība par personāla veidošanu, kāpinātas kvalitatīvās prasības akadēmiskā personāla piesaistei.

18. Noteikts kvantitatīvais rādītājs augstākās izglītības programmā iekļauto studiju kursu pasniegšanai attiecībā uz augstākās izglītības institūcijas akadēmisko personālu. Augstākās izglītības institūcijas akadēmiskajam personālam jānodrošina vismaz viena puse (kredītpunktu izteiksmē) no augstākās izglītības programmās iekļauto studiju kursu pasniegšanas. Tas nozīmē, ka studējošajiem tiek nodrošināta atbilstoša līmeņa augstākā izglītība, kurā ir iesaistīts akadēmiskais personāls, kas pastāvīgi strādā attiecīgajā augstākās izglītības institūcijā.

19. Noteikta iespēja augstākās izglītības institūcijām (t.sk. ar ārvalstu augstākās izglītības institūcijām) veidot kopējas augstākās izglītības programmas un piešķirt kopējas augstākās izglītības kvalifikācijas.

20. Mainīts Augstākās izglītības padomes juridiskais statuss. Augstskolu likuma 65.panta pirmā daļa paredz, ka Augstākās izglītības padome ir juridiska persona. Savukārt likumprojekts paredz, ka Augstākās izglītības padome ir atvasināta publiskā persona. Šāda Augstākās izglītības padomes juridiskā statusa maiņa ir saistīta ar Valsts pārvaldes iekārtas likumā noteikto regulējumu.

Valsts pārvaldes iekārtas likuma 1.panta 2.punkts nosaka sekojošas atvasinātas publiskās personas pazīmes, kuras pilnībā ir attiecināmas arī uz Augstākās izglītības padomi, proti,

1) izveidota pamatojoties uz likumu- Augstākās izglītības likuma 8.pants;

2) tai ar likumu piešķirta sava autonoma kompetence – kompetence noteikta Augstākās izglītības likumā, autonomijas nepieciešamība Boloņas procesa ietvaros apstiprinātie ENQA standarti (latviski: Standarti un vadlīnijas kvalitātes nodrošināšanai Eiropas Augstākās izglītības telpā, ENQA- E4, 2005), kuri norāda Eiropas valstīm nodrošināt neatkarīgu lēmumu pieņemšanu augstskolu un studiju programmu akreditācijas procesā)

3) Boloņas procesa prasību ievērošana nodrošina to, ka akreditēto augstskolu diplomu ir starptautiski atzīti;

4) arī pašreiz pastāv savs budžets un ir arī sava manta;

5) nodarbojas ar augstākās izglītības institūciju problēmām, kuras nav Izglītības un zinātnes ministrijas pārraudzībā, proti, 4 Kultūras ministrijas augstskolas un viena koledža, Zemkopības ministrijas pārraudzībā ir Latvijas Lauksaimniecības universitāte, Veselības ministrijas – Rīgas Stradiņa universitāte, un citas (akreditācija, studiju budžeta vietu prognozēšana, utt.).

21. Noteikts jauns valsts valodas regulējums augstākās izglītības programmu īstenošanā. Jaunais regulējums nepieciešams, lai veicinātu Latvijas augstākās izglītības internacionalizāciju, celtu augstākās izglītības kvalitāti, piesaistot labākos speciālistus no visas pasaules, nodrošinot visplašākās iespējas mācībspēku un studējošo apmaiņai, kā arī lai nostiprinātu valsts valodas pozīcijas augstākās izglītības jomā. Paredzēts, ka valsts valodā augstākās izglītības programmas īsteno valsts dibinātajās augstākās izglītības institūcijās, kā arī privātpersonu dibinātajās augstākās izglītības institūcijās, kuras saņem valsts budžeta finansējumu.

22. Paredzēta līguma par augstākās izglītības institūcijas uzdevumiem slēgšana, kuru Izglītības un zinātnes ministrija slēdz ar augstākās izglītības institūciju. Ieviešot valstī vidēja termiņa budžeta plānošanas instrumentu, ir nepieciešams šāda termiņa līgumus noslēgt ar augstākās izglītības institūcijām, lai to attīstības mērķi tiktu saskaņoti ar atbilstošu finanšu resursu plānošanu, lai valsts pārvaldes rīcībā būtu efektīvs instruments kontrolei pār budžeta līdzekļu mērķtiecīgu īstenošanu.

23. Likumprojektā nostiprinātas augstākās izglītības kvalifikācijas, kuru apjoms atbilst nevis viena, bet divu augstākās izglītības ciklu apjomam (ārsta, zobārsta, farmaceita vai veterinārārsta grāds).

Attiecīgās augstākās izglītības kvalifikācijas (ārsta, zobārsta, farmaceita vai veterinārārsta grāds) neiekļaujas triju ciklu sistēmā, jo saskaņā ar likumu „Par reglamentētajām profesijām un profesionālās

	<p>kvalifikācijas atzīšanu” minēto profesiju izglītībai ir stingri noteikts nedalīts studiju ilgums. Minēto profesiju izglītība tiek pielīdzināta otrajam ciklam, jo tiek izpildīti nosacījumi par studiju ilgumu. Šo kvalifikāciju ieguve dod tiesības studēt trešā cikla augstākās izglītības programmās (doktorantūrā). Līdz ar to, šīs augstākās izglītības kvalifikācijas (ārsta, zobārsta, farmaceita vai veterinārārsta grāds) izdalāmas atsevišķi kā izņēmumi. Minētajās profesijās tiek piešķirts profesijas grāds, kas Latvijā tiek darīts jau kopš 1993.gada.</p>
<p>3.Cita informācija</p>	<p>Finanšu ministrija triju mēnešu laikā pēc Augstākās izglītības likuma spēkā stāšanās sagatavos un finanšu ministrs noteiktā kārtībā iesniegs izskatīšanai Ministru kabinetā likumprojektu par grozījumiem likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 9.pantā, saskaņojot to ar Augstākās izglītības likuma 92.panta otrās daļas noteikumiem.</p> <p>Finanšu ministrija sadarbībā ar Izglītības un zinātnes ministriju sešu mēnešu laikā pēc attiecīgā likuma spēkā stāšanās sagatavos un finanšu ministrs noteiktā kārtībā iesniegs izskatīšanai Ministru kabinetā likumprojekta „Augstākās izglītības likums” 92.panta otrajā daļā noteikto Ministru kabineta noteikumu projektu.</p> <p>Likumprojekta 92.pantā noteiktais Ministru kabineta noteikumu projekts sākotnēji paredzēs, ka augstākās izglītības institūciju un privātpersonu studējošajiem izmaksātās stipendijas no līdzekļiem, kas nav valsts budžeta līdzekļi, nav iedzīvotāju ienākuma nodokļa objekts to saņēmējiem, bet uzņēmumu ienākuma nodokļa aprēķinam tās tiek uzskatītas par saimnieciskās darbības izdevumiem to izmaksātājiem valstī prioritārajās augstākās izglītības programmu tematiskajās grupās.</p>

II. Kāda var būt normatīvā akta ietekme uz sabiedrības un tautsaimniecības attīstību		
<p>1. Ietekme uz makroekonomisko vidi</p>	<p>Jaunais likumprojekts tiek veidots ar mērķi panākt sagatavoto speciālistu atbilstību jaunajiem ekonomiskajiem apstākļiem visās tautsaimniecības</p>	

	jomās, paaugstinot studiju kvalitāti atbilstošo ciklu augstākās izglītības programmās.
2. Ietekme uz uzņēmējdarbības vidi un administratīvo procedūru vienkāršošanu	Likumprojekts skar šo jomu, radot pārskatāmu un Eiropas kopējās augstākās izglītības telpas pamatnosacījumiem atbilstošu piešķiramo augstākās izglītības kvalifikāciju struktūru, kuras studiju rezultāti un piešķiramās kvalifikācijas (diplomi) radīs skaidrību darba devējiem par darba ņēmēju izglītību, apgūtajām iemaņām un prasmēm.
3. Sociālo seku izvērtējums	Likumprojekts nepasliktina situāciju vīriešu un sieviešu vienlīdzības jautājumā. No likumprojekta izriet, ka gan vīriešiem, gan sievietēm ir vienādas tiesības studēt augstākās izglītības institūcijās.
4. Ietekme uz vidi	Likumprojekts šo jomu neskar.
5. Cita informācija	Citas informācijas nav.

III. Kāda var būt tiesību akta ietekme uz valsts budžetu un pašvaldību budžetiem

Rādītāji	(tūkst. latu)				
	Kārtējais gads (2008.)	Nākamie trīs gadi (2009.–2011.)			Vidēji piecu gadu laikā pēc kārtējā gada
1	2	3	4	5	6
1. Izmaiņas budžeta ieņēmumos	Li kumprojekts šo jomu neskar.	Lik umprojekts šo jomu neskar.	Lik umprojekts šo jomu neskar.	Lik umprojekts šo jomu neskar.	Liku m-projekts šo jomu neskar.
2. Izmaiņas budžeta izdevumos	Li kumprojekts šo jomu neskar.	Lik umprojekts šo jomu neskar.	Lik umprojekts šo jomu neskar.	Lik umprojekts šo jomu neskar.	Liku m-projekts šo jomu neskar.
3. Finansiālā ietekme	Li kumprojekts	Lik umprojekts šo	Lik umprojekts šo	Lik umprojekts šo	Liku m-projekts šo jomu

	šo jomu neskar.	jomu neskar.	jomu neskar.	jomu neskar.	neskar.
4. Prognozējamie kompensējošie pasākumi papildu izdevumu finansēšanai	Likumprojekts šo jomu neskar.				
5. Detalizēts finansālās pamatojuma aprēķins	Likumprojekts šo jomu neskar.				
6. Cita informācija	Jautājums par nepieciešamo valsts budžeta līdzekļu piešķiršanu likumprojekta īstenošanai tiks izskatīts Ministru kabinetā kārtējā gada valsts budžeta projekta sagatavošanas procesā vienlaikus ar visu nozaru ministriju budžeta prioritāšu pieteikumiem.				

IV. Kāda var būt normatīvā akta ietekme uz spēkā esošo tiesību normu sistēmu

<p>1. Kādi normatīvie akti – likumi un Ministru kabineta noteikumi papildus jāizdod un vai ir sagatavoti to projekti.</p> <p>Attiecībā uz Ministru kabineta noteikumiem (arī tiem, kuru izdošana ir paredzēta izstrādātajā likumprojektā) norāda to izdošanas mērķi un satura galvenos punktus, kā arī termiņu, kādā ir paredzēts šos noteikumus izstrādāt.</p>	<p>Grozījumi Izglītības likumā, tādējādi nodrošinot tā atbilstību Augstākās izglītības likumam;</p> <p>Grozījumi likumā „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli”;</p> <p>Grozījumi Profesionālās izglītības likumā;</p> <p>Grozījumi Zinātniskās darbības likumā;</p> <p>Augstākās izglītības padomes nolikums;</p> <p>Atļaujas saņemšanas kārtība ārvalsts augstākās izglītības institūcijas pārstāvniecības atvēršanai un darbībai;</p> <p>Grozījumi Izglītības un zinātnes ministrijas nolikumā;</p> <p>Augstākās izglītības programmu licencēšanas kārtība;</p> <p>Augstākās izglītības institūciju un augstākās izglītības programmu</p>
---	---

akreditācijas kārtība;

Augstākās izglītības institūcijas dibināšanas un filiāles atvēršanas kārtība;

Augstākās izglītības institūciju reģistra darbības noteikumi;

Ceturtnā un piektā kvalifikācijas līmeņa profesiju standartu izstrādes kārtība;

Doktora grāda piešķiršanas kārtība;

Iepriekšējā izglītībā vai profesionālajā pieredzē iegūtu studiju rezultātu atzīšanas kārtība;

Ikgadējā augstākās izglītības institūciju darbības pārskata iesniegšanas kārtība;

Kārtība, kādā Augstākās izglītības institūcijas izveido un uztur datorizēto studējošo reģistru;

Kārtība, kādā izsniedz augstākās izglītības diplomus, kā arī apstiprina augstākās izglītības diplomu un diplomu pielikumu veidlapu paraugus;

Kārtība, kādā studējošajiem ir tiesības pretendēt uz valsts budžeta finansētas stipendijas saņemšanu;

Kārtība, kādā valsts budžeta finansētās studiju vietas tiek sadalītas starp augstākās izglītības institūcijām;

Kārtība, augstākās izglītības programmu tematiskās jomas un kritēriji, kurus izpildot, komersantu un augstākās izglītības institūciju studējošajiem izmaksātās stipendijas no līdzekļiem, kas nav valsts budžeta līdzekļi, nav iedzīvotāju ienākuma nodokļa objekts to saņēmējiem un uzņēmumu ienākuma nodokļa aprēķinam tās tiek uzskatītas par saimnieciskās darbības izdevumiem to izmaksātājiem;

Kārtība, kādā augstākās izglītības programmas tiek finansētas no valsts budžeta līdzekļiem, kā arī vienai studiju vietai katrā izglītības jomā paredzēto finansējuma normatīvs;

Noteikumi par Augstākās izglītības institūciju reģistra darbību;

Noteikumi par vispārīgām prasībām uzņemšanai augstākās izglītības programmās;

Noteikumi par maksas par informācijas sniegšanu, sagatavošanas kursiem un iestāšanās dokumentu reģistrēšanu, kā arī citu augstākās izglītības institūcijas maksas pakalpojumu apmēru un iekasēšanas kārtību augstākās izglītības institūcijās, kuras ir tiešās pārvaldes iestādes;

Noteikumi par valsts attīstības mērķu īstenošanai nepieciešamo augstākās izglītības kvalifikāciju ieguvušo personu skaitu un tam atbilstošo valsts budžeta dotēto studiju vietu skaitu;

Noteikumi par centralizēto eksāmenu saturu un norises kārtību;

Rektoru padomes nolikums;

Studiju kredīta un studējošo kredīta no kredītiestāžu līdzekļiem ar valsts galvojumu piešķiršanas un atmaksas kārtība;

Studējošā personas lietas noformēšanas un aktualizēšanas kārtība, kā arī studiju kartes un akadēmiskās izziņas veidošanas kārtība;

Valsts augstākās izglītības standarts.

Kārtība, kādā līdz šā likuma spēkā stāšanās datumam izsniegtās augstākās izglītības kvalifikācijas pielīdzina šajā likumā paredzētajai augstākās izglītības kvalifikāciju ietvarstruktūrai, kas ir jāizdod deviņu mēnešu laikā.

Šā likuma pārejas noteikumi nosaka, ka pārējie minētie Ministru kabineta noteikumi ir jāgatavo un jāizdod sešu mēnešu laikā pēc likuma spēkā stāšanās.

Saskaņā ar šā likumprojekta pārejas noteikumu 2.punktu

	likumprojekta anotācijā minētie likumprojekti jāizstrādā un jāiesniedz Ministru kabinetā līdz 2008.gada 31.decembrim.
2. Cita informācija	Citas informācijas nav.

V. Kādām Latvijas starptautiskajām saistībām atbilst normatīvais akts	
1. Saistības pret Eiropas Savienību.	Likumprojekts atbilst saistībām pret Eiropas Savienību.
2. Saistības pret citām starptautiskajām organizācijām.	Likumprojekts atbilst 1997.gada 11.aprīļa Eiropas Padomes Konvencijai par to kvalifikāciju atzīšanu Eiropas reģionā, kuras attiecas uz augstāko izglītību, Eiropas izglītības ministru kopējai deklarācijai, kas pieņemta Boloņā 1999.gada 19.jūnijā. Vienotā diploma pielikuma forma, kas norādīta likumprojekta 49.pantā ir izveidota saskaņā ar modeli (<i>European Diploma Supplement Model</i> ; 1998/99), kuru izstrādāja Eiropas Komisija, Eiropas Padome un UNESCO/CEPES.
3. Saistības, kas izriet no Latvijai saistošajiem divpusējiem un daudzpusējiem starptautiskajiem līgumiem.	Likumprojekts šo jomu neskar.
4. Atbilstības izvērtējums	1.tabula
Attiecīgie Eiropas Savienības normatīvie akti un citi dokumenti (piemēram, Eiropas Tiesas spriedumi, vadlīnijas, juridiskās doktrīnas atzinums u.tml.), norādot numuru, pieņemšanas datumu, nosaukumu un publikāciju.	1) Padomes 2003.gada 22.septembra Direktīvas 2003/86/EK par tiesībām uz ģimenes atkalapvienošanos; 2) Padomes 2003.gada 25.novembra Direktīvas 2003/109/EK par to trešo valstu pilsoņu statusu, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji;

	<p>3) Eiropas Parlamenta un Padomes 2004.gada 29.aprīļa Direktīvas 2004/38/EK par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr.1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK;</p> <p>4) Padomes 2004.gada 13.decembra Direktīva 2004/114/EEK par nosacījumiem attiecībā uz trešo valstu pilsoņu uzņemšanu studiju, skolēnu apmaiņas, prakses vai stažēšanās, nesāņemot atalgojumu, vai brīvprātīgā darba nolūkā.</p>
--	--

2.tabula

Latvijas normatīvā akta projekta norma (attiecīgā panta, punkta Nr.)	Eiropas Savienības normatīvais akts un attiecīgā panta Nr.	Atbilstības pakāpe (atbilst/neatbilst)	Komentāri
Likumprojekta 1.panta 4.punkts	Direktīvas 2004/114/EEK 2.panta e punkts	atbilst	
Likumprojekta 5.panta otrā daļa	Direktīvas 2003/86/EK 14.panta 1.punkts Direktīvas 2003/109/EK 11.panta 1.punkts Direktīvas 2004/38/EK 24.panta 1.punkts	atbilst	

Likumprojekta 44.panta 6.daļas pēdējais teikums, 100.pants	Direktīvas 2004/114/EEK 7.panta pirmās daļas a punkts	atbilst	
Likumprojekta 100.panta pirmās daļas 2.punkts	Direktīvas 2004/114/EEK 7.panta pirmās daļas c punkts	atbilst	
Likumprojekta, 100.panta pirmās daļas 3.punkts	Direktīvas 2004/114/EEK 7.panta pirmās daļas d punkts	atbilst	
Likumprojekta 100.panta pirmā, otrā un trešā daļa.	Direktīvas 2004/114/EEK 8.panta pirmā daļa	atbilst	
5. Cita informācija		Citas informācijas nav.	

VI. Kādas konsultācijas notikušas, sagatavojot normatīvā akta projektu

1. Ar kurām nevalstiskajām organizācijām ir notikušas konsultācijas	Konsultācijas ir notikušas ar Latvijas Rektoru padomi, Augstākās izglītības padomi, Latvijas izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrību, Latvijas Studentu apvienību, Privāto augstskolu asociāciju, Latvijas mākslas augstskolu asociāciju, Latvijas Koledžu asociāciju un Latvijas Akadēmisko bibliotēku asociāciju.
---	--

<p>2. Kāda ir šo nevalstisko organizāciju pozīcija (atbalsta, iestrādāti to iesniegtie priekšlikumi, mainīts formulējums to interesēs, neatbalsta)</p>	<p>Minētās nevalstiskās organizācijas kopumā atbalsta likumprojektu.</p> <p>Ar Izglītības un zinātnes ministrijas 2006.gada 29.maija rīkojumu Nr.429 tika izveidota darba grupa, kurā darbojās pārstāvji no Izglītības un zinātnes ministrijas, Latvijas Universitātes, Daugavpils universitātes, Rektoru padomes, Rīgas Informācijas tehnoloģiju institūta, Vidzemes augstskolas, Privāto augstskolu asociācijas, Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības, Latvijas Koledžu asociācijas, Latvijas mākslas augstskolu asociācijas, Latvijas Studentu apvienības, Rīgas Stradiņa universitātes, Banku augstskolas.</p> <p>Darba grupa 23 sēdēs nodarbojās ar likumprojekta „Augstākās izglītības likums” pilnveidi.</p>
--	---

<p>3. Kādi sabiedrības informēšanas pasākumi ir veikti un kāds ir sabiedriskās domas viedoklis</p>	<p>Sakarā ar likumprojekta izstrādi ir veikti šādi sabiedrības informēšanas pasākumi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Likumprojekts „Augstākās izglītības likums” tā izstrādēs laikā tika publicēts Izglītības un zinātnes mājaslapā (www.izm.gov.lv) un dažādas nevalstiskās organizācijas varēja par to izteikties, iesniedzot priekšlikumus Izglītības un zinātnes ministrijai 2) Par likumprojektu Izglītības un zinātnes ministrijas pārstāvji informēja Rektoru padomes, Latvijas Koledžu asociācijas, Latvijas izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības, Latvijas Darba devēju konfederācijas sanāksmēs. 3) Izglītības un zinātnes ministrija rīkoja konferenci Latvijas Universitātē, kas bija veltīta informācijas sniegšanai un diskusijai par Augstākās izglītības likumprojektu. Konferencē piedalījās Latvijas augstskolu un koledžu pārstāvji,
--	--

		<p>kā arī citi interesenti. Pēc konferences iesniegtie priekšlikumi tika iestrādāti likumprojektā.</p> <p>4) Tika publicētas preses relīzes par likumprojektu „Augstākās izglītības likums”.</p> <p>5) Izglītības un zinātnes ministrijas pārstāvji ir snieguši intervijas žurnālistiem par likumprojekta „Augstākās izglītības likums” izstrādes gaitu, tā īpatnībām.</p> <p>Sabiedrības domas pētījumi netika veikti.</p>
4. Konsultācijas starptautiskajiem konsultantiem	ar	<p>Konsultācijas ar Lisabonas diplomatzīšanas konvencijas starptautisko komiteju un ar Austrijas Rektoru padomi par Eiropas Savienības augstskolu pieredzi, pārvaldi, triju ciklu augstāko izglītību saskaņā ar Boloņas procesa deklarāciju, Augstākās izglītības institūciju finanšu sistēmām.</p>
5. Cita informācija		Citas informācijas nav.

VII. Kā tiks nodrošināta normatīvā akta izpilde

<p>1. Kā tiks nodrošināta tiesību akta izpilde no valsts un (vai) pašvaldību puses – vai tiek radītas jaunas valsts institūcijas vai paplašinātas esošo institūciju funkcijas</p>	<p>Ar šā likuma spēkā stāšanos spēku zaudē Augstskolu likums, un līdz atbilstošo Ministru kabineta noteikumu pieņemšanai ir spēkā saskaņā ar Augstskolu likumu izdotie Ministru kabineta noteiktie noteikumi.</p> <p>Tiek paplašinātas Augstākās izglītības padomes funkcijas un dota iespēja augstskolām veidot padomes, kurās paredzēts iekļaut arī augstskolas dibinātāju un attiecīgās nozares darba devēju pārstāvjus.</p>
<p>2. Kā sabiedrība tiks informēta par normatīvā akta ieviešanu</p>	<p>Sabiedrība tiks informēta, publicējot likumu pēc tā pieņemšanas likumā “Par likumu un citu Saeimas, Valsts prezidenta un Ministru kabineta pieņemto aktu izsludināšanas,</p>

	<p>publicēšanas, spēkā stāšanās kārtību un spēkā esamību” noteiktajā kārtībā. Likumprojekts tiks publicēts arī Izglītības un zinātnes ministrijas, kā arī augstākās izglītības institūciju mājas lapās internetā.</p> <p>Izglītības un zinātnes ministrija rīkos augstskolu informācijas dienas, regulāras zinātņu prorektoru un studiju prorektoru tikšanās, kurās tiks sniegta informācija par Augstākās izglītības likuma jautājumiem.</p> <p>Tiks rīkota konference plašai akadēmiskai videi par jauno Augstākās izglītības likuma normu piemērošanu un saistībā ar Augstākās izglītības likumu nepieciešamo normatīvo aktu izstrādes jautājumiem. Plānota tikšanās par Augstākās izglītības likumu ar Latvijas darba devēju konfederāciju un Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrību.</p>
<p>3. Kā indivīds var aizstāvēt savas tiesības, ja likums viņu ierobežo</p>	<p>Indivīda tiesību aizstāvēšanai piemērojams gan Augstākās izglītības likums, gan Administratīvā procesa likums, kā arī citi Latvijas Republikā spēkā esošie normatīvie akti.</p> <p>Likumprojekts paredz ieviest tādu administratīvā procesa regulējumu studiju procesā izdodamajiem administratīvajiem aktiem un faktiskajai rīcībai, kurš atbilst augstākās izglītības programmu īstenošanas objektīvajiem apstākļiem.</p>
<p>4. Cita informācija</p>	<p>Citas informācijas nav.</p>

Izglītības un zinātnes ministre

T.Koķe

Valsts	Juridiskā	Par	Atbildīgā
--------	-----------	-----	-----------

sekretārs	dienesta vadītājs	kontroli atbildīgā amatpersona	amatpersona
M.Gruškevics	E.Martinsons	S.Obodova	A.Melnis

05.06.2008; 14:11
20917
Z.Sneibe
Tel. 67047853
Fakss 67223905
Zaiga.Sneibe@izm.gov.lv